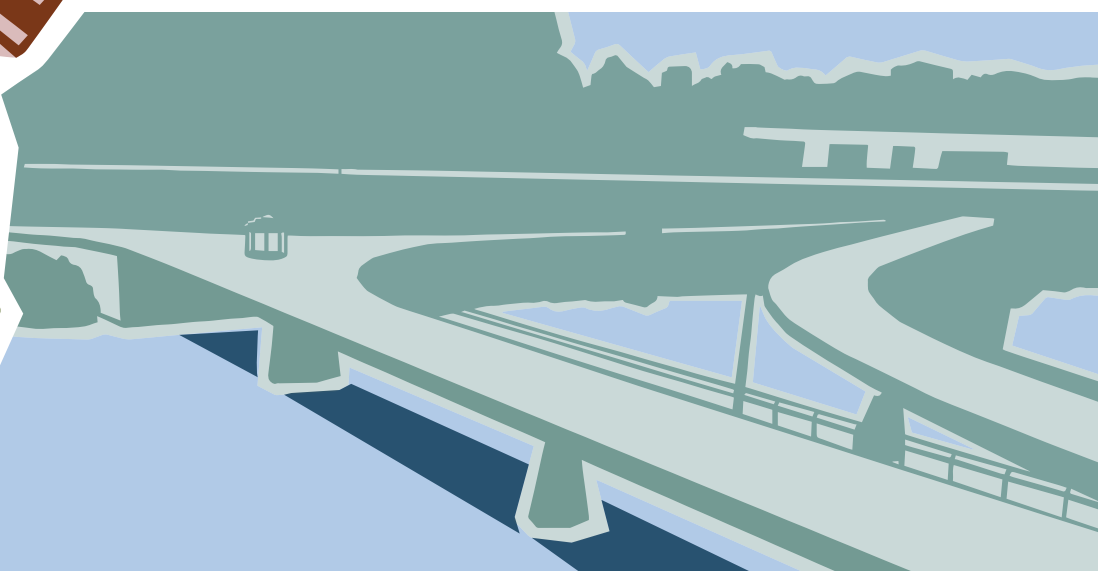

Lidingö
stad

Översiktsplan för Lidingö stad 2024

Granskningsförslag

Innehåll

Politiskt förord	4
Inledning	4
Människan och individens frihet i fokus	4
En föränderlig värld	5
Vad är en översiktsplan?	6
Framtagandet av översiktsplanen	6
Strategisk miljöbedömning	7
Utgångspunkter	8
Stadens vision och inriktningsmål	8
Budget	8
Aktualitetsförklaring	
översiktsplan 2012 Lidingö stad	8
Övriga styr- och måldokument	9
Nationella och regionala mål, planer och program	10
Sveriges miljömål	10
Barnkonventionen	10
Nationella mål för funktionshinderspolitiken	11
Nationella mål för friluftsliv	11
Nationella kulturmiljömål	11
Gestaltad livsmiljö	12
Nationella målet för totalförsvaret och civila försvaret	13
Övergripande utvecklingsinriktning	15
Utvecklingsinriktning	15
Fokusområden	16
Karta över utvecklingsinriktning	17

Lämna gärna
dina synpunkter på
granskningsförslaget
under våren 2025!
OP2024@lidingo.se

Översiktsplan för Lidingö stad 2024
LS 2023/110
Beslut om samråd:
8 april 2024 KS § 39
Beslut om granskning:
3 februari 2025 KS § 1

Innehåll

Allmänna intressen	21
Bebyggelseutveckling	21
Kulturmiljö	25
Fornlämningar	26
Befolkning	27
Förskolor och skolor	27
Särskilda boendeformer	28
Näringsliv och service	29
Trygghet och brottsförebyggande	30
Grönstruktur	32
Idrott, fritid och kultur	42
Trafik och transporter	44
Teknisk försörjning	46
Avfallshantering	48
Energiförsörjning	49
Miljö, hälsa och klimat	50
Riksintressen	57
Riksintresse för kulturmiljövården	57
Riksintresse Nationalstadsparken	58
Riksintresse för friluftsliv Ulriksdal-Haga-Djurgården	59
Riksintresset Stockholms hamn	59
MSA-ytor	59
Riksintresse för totalförsvarets militära del	59
Mark- och vattenanvändning	60
Mark- och vattenanvändningskarta	61
Förklaringar till mark- och vattenanvändningskartan	62
Eventuellt tillkommande bebyggelse	63
Riktlinjer och ställningstaganden	71
Genomförande av översiktsplan	74

Omslagsbild och illustration sidfot:
Lidingö stad
Karta över utvecklingsinriktning:
Norconsult och Lidingö stad
Mark- och vattenanvändningskarta:
Lidingö stad
Bakgrundskarta:
© Lidingö stad / © Lantmäteriet

Förord

Inledning

Sedan 1940 och fram till nu har Lidingö gått igenom en kraftig expansionsfas där Lidingös befolkning mer än fyrdubblats från omkring 11 000 invånare till dagens knappt 50 000. Under senare tid har denna forcerade utvidgning alltmer förlorat sin förankring hos Lidingöborna. Det har därför blivit nödvändigt att lägga om byggpolitiken på Lidingö mot en mer försiktig utveckling med inriktning på kvalitetshöjning med små förändringar och kompletteringar till befintlig bebyggelse. Målet är att bevara den småskalighet som särskiljer Lidingö från alla andra kranskommuner runt Stockholm och som utmärks av Lidingös karaktäristiska villastadsområden från 1900-talet och Lidingös unika grönområden och vattenmiljöer som är en stor tillgång inte bara för Lidingös invånare utan för hela Stockholmsområdet.

Människan och individens frihet i fokus

Kommunen är till för Lidingöborna och inte tvärtom. Människans frihet och de gemenskaper som ger våra liv innehåll, är grunden för det fria samhällets mångsidighet och stabilitet. Grunden för Sveriges och Lidingös välstånd är en växande marknadsekonomi, baserad på enskilt ägande och demokratiska rättsprinciper. Kommunens verksamhet ska vara effektiv och hushålla med resurserna. Familjens och individen möjlighet att uppnå sin fulla potential och styra fritt över sina liv är en förutsättning för ett bra liv på ön och speglas i översiktsplanen.

Att vara trygg är en förutsättning för att känna sig fri och kunna växa som människa. Brottslighet hör inte hemma på Lidingö. Alla ska ha samma möjligheter till ett tryggt liv på ön. Stadens offentliga miljöer ska vara tillgängliga.

Illustratör: Caroline Sellstone

En föränderlig värld

Lidingös nya översiktsplan behöver i sina strategier och den föreslagna mark- och vattenanvändningen beakta trender och utmaningar som vi ser framför oss. Riskerna med klimatförändringarna måste hanteras. Det rådande stadsbyggnadsidealet har börjat ifrågasättas i många europeiska länder av röster som förespråkar ett grönare ideal och arkitektur av hög kvalitet. Digitaliseringen innebär inte bara nya beteenden och ett förändrat behov av ytor för inköp, arbetsliv och utbildning utan även nya mönster för var man väljer att bo och arbeta. Lidingö stad måste fortsätta att ligga i framkant i teknisk utveckling och AI för att säkra hög kvalitet och låg skatt. En ökad drivkraft att leva nära naturen kan tillsammans med teknikutvecklingen även leda till att fler vill bosätta sig och vara verksamma i naturnära områden.

Lidingö är idag en av Sveriges mest tätbefolkade kommuner. Befolkningen på Lidingö har ökat med drygt 330 procent sedan 1940 vilket är dubbelt så mycket som övriga länet och riket. Mark är en begränsad resurs varför det måste ske avvägningar mellan olika intressen och värden vilket blir särskilt viktigt i en befolkningstät kommun som Lidingö. Lidingö är dessutom helt omgivet av vatten vilket medför att det saknas en sömlös övergång av naturmark och grönområden till angränsande kommuner. Det finns en naturlig inbyggd konflikt mellan äganderätten och allmänintresset kring byggandet. Båda perspektiven ska beaktas i översiktsplanen och hanteras i efterföljande planering.

Foto: Micke Lundström

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen ska visa hur en kommun vill att mark, vatten och bebyggelse ska användas, bevaras och utvecklas på lång sikt. Översiktsplanen har en viktig roll som måldokument och vägvisare mot en hållbar framtid.

Planen samordnar olika intressen och underlättar kommunens planering och utbyggnad av infrastruktur, service och bostäder. Översiktsplanen fungerar därmed som kommunens verktyg i den interna handläggningen och samordningen samt i dialogen med andra aktörer i samhällsbyggandet. Översiktsplanen fungerar också som plattform för kommunens medverkan i den regionala utvecklingsplaneringen.

Enligt plan- och bygglagen ska kommuner ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen.

I plan- och bygglagen finns bestämmelser om vad som ska redovisas i översiktsplanen. En översiktsplan är inte juridiskt bindande men vägledande vid detaljplanering, bygglovsprövning utanför detaljplanelagt område och andra tillståndsprövningar. Även handläggning av planbesked underlättas om det finns tydligt stöd i översiktsplanen.

Framtagandet av översiktsplanen

I stadens aktualitetsförklaring för Översiktsplan 2012 konstaterade miljö- och stadsbyggnadskontoret att en ny översiktsplan ska tas fram. En av slutsatserna var att Lidingö stad är i behov av en översiktsplan med uppdaterade långsiktiga mål och en uppdaterad viljeinriktning. Vidare hade plan- och bygglagen och Miljöbalken ändrats och skärpts vad gäller till

Foto: Micke Lundström

exempel klimatanpassning och miljö kvalitetsnormer. Därtill hade ny kunskap tillkommit såsom kommunala och regionala utredningar och underlag som påverkar de ställningstaganden som behöver göras i en översiktsplan. Under 2022 påbörjades arbetet med Lidingö stads nya översiktsplan.

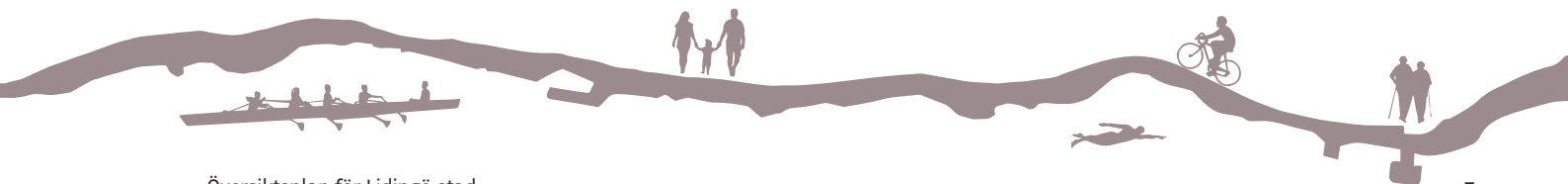
Översiktsplanens utvecklingsinriktning och fokusområden med tillhörande riktlinjer och strategier är framtagna genom workshops och arbetsmöten där både stadens styrande politiker och tjänstemän varit delaktiga.

Lidingö stads översiktsplan visar på en inriktning på lång sikt med utblick mot år 2050. I översiktsplanen redovisas hur mark- och vattenområden bör användas i framtiden och hur den byggda miljön ska förvaltas och utvecklas. Översiktsplanen visar även

hur staden avser ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen och miljö kvalitetsnormer ska tillgodoses samt hur den fysiska planeringen förhåller sig till nationella och regionala mål.

Strategisk miljöbedömning

En översiktsplan kan normalt antas medföra en betydande miljöpåverkan vilket innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras när en översiktsplan upprättas eller ändras. Den strategiska miljöbedömningen är en process där syftet är att integrera miljöaspekter i framtagandet och antagandet av översiktsplanen. I miljöbalken ställs det ett antal formella krav på hur en strategisk miljöbedömning ska gå till.

Illustratör: Caroline Sellstone

Utgångspunkter

Översiktsplanen utgår från stadens mål, styrdokument, planeringsunderlag och övergripande utgångspunkter som de såg ut år 2025.

Stadens vision och inriktningsmål

Staden har en vision och tre inriktningsmål som talar om hur politiken vill att Lidingö ska utvecklas på lång sikt.

Visionen ger en långsiktig målbild över hur det ska vara att leva, verka och vistas på Lidingö. Den ger övergripande vägledning för nämndernas styrning.

"Lidingö är den unika och trygga skärgårdsstaden. Den gröna småstaden som bredvid storstaden utvecklas varsamt och i takt med Lidingöbornas behov. Ett tydligt fokus på kärnverksamheterna ger hög kvalitet i servicen och en låg skatt för Lidingöborna. Lidingö stad ger goda förutsättningar för lokala företag, ett aktivt civillsamhälle och livskraftigt föreningsliv."

De tre inriktningsmålen:

→ **Starka verksamheter med valfrihet och goda villkor för Lidingöborna.**

Lidingö fokuserar på kärnverksamheten där skola, vård och omsorg utvecklas och stärks. Kommunalt finansierade tjänster håller hög kvalitet.

→ **Hållbar ekonomi och effektiv styrning**

En budget i balans skapar förutsättningar för

bästa service. Skatten hålls låg genom hög kostnadsmedvetenhet hos förvaltningarna samt effektiv styrning och uppföljning. Lidingöborna möter engagerade och kompetenta medarbetare. Lidingö stad är en attraktiv arbetsgivare.

→ **Ett lyssnande ledarskap som möter Lidingöbornas behov**

Lidingö är en trygg skärgårdsstad med bevarad småstadskänsla. Ett lyhört ledarskap möter Lidingöbornas behov, ger förutsättningar för ett starkt näringsliv och tillvaratar ideella krafter och föreningsliv. Lidingöborna är nöjda med utbudet av kultur- och fritidsmöjligheter.

Budget

Lidingö stads budget anger hur pengarna ska fördelas och vilka satsningar som ska göras. Budgeten är därmed bland de viktigaste styrdokumenterna för verksamheten i Lidingö stad.

Aktualitetsförklaring översiktsplan 2012 Lidingö stad

Aktualitetsförklaringen för Lidingö stad redogör för vilken status översiktsplanen har samt vilka förändringar som skett sedan översiktsplanen antogs 2012. Utgångspunkten för markpolitiken är bevarandeperspektivet för att bevara Lidingös särprägel. Eventuell exploatering ska genomföras med stor försiktighet.

Foto: Micke Lundström

I aktualitetsprövningen finns kommentarer och tillägg från den politiska ledningen som ska vara ett komplement till nuvarande översiktsplan och vägledande vid stadens planering, bedömningar och tillståndsprövning till dess att en ny översiktsplan fått laga kraft.

Miljöprogram 2021-2030 för Lidingö stads verksamheter

Miljöprogrammet syftar till att minska stadens miljö- och klimatpåverkan och ge Lidingöborna förutsättningar för en långsiktigt hållbar och trygg levnadsmiljö. Programmet är indelat i tre målbilder som beskriver var Lidingö stad ska vara år 2030. Under de tre målbilderna finns målområden som visar inriktningen för stadens miljö och klimatarbetet. Miljöprogrammet har koppling till åtta av de 16 nationella miljömålen.

Övriga styr- och måldokument

Ett flertal av stadens planer, program och andra dokument har legat till grund för framtagandet av översiktsplanen. Några av planerna och programmen är under framtagande eller ska påbörjas. Utöver de som nämnts ovan har följande dokument använts som underlag till översiktsplanen:

- Politiskt program för Lidingökoalitionen mandatperioden 2023-2026
- Blåplan
- Grönplan
- Lidingös Parkprogram
Strategier och planerade åtgärder 2021-2025
- Trafikpolicy
- Näringslivspolicy
- Idrottspolitiskt program
- Kulturpolitiskt program
- Energiplan
- Dagvattenpolicy
- VA-policy
- Vattentjänstplan
- Avfallsplan
- Kulturmiljöprogram

Nationella och regionala mål, planer och program

Sveriges miljömål

Enligt plan- och bygglagen ska det framgå i översiktsplanen hur kommunen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för en hållbar utveckling.

Sveriges miljömål

Sveriges miljömål består av ett övergripande generationsmål och 16 miljömål. Generationsmålet är ett övergripande mål för den svenska miljöpolitiken och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället och innebär att behoven hos människor som lever i dag tillgodoses utan att kommande

generationers möjlighet att tillgodose sina behov äventyras.

Lidingö stad ska främja en långsiktigt hållbar levnadsmiljö för stadens invånare. Utgångspunkten för Lidingö stads klimat- och miljöarbete finns formulerat i miljöprogram 2021–2030. Miljöprogrammet syftar till att minska stadens miljö- och klimatpåverkan och ge Lidingöborna förutsättningar för en långsiktigt hållbar och trygg levnadsmiljö.

Foto: Micke Lundström

Barnkonventionen

Lidingö stad bedriver redan i dag ett strategiskt barnrättsarbete enligt Barnkonventionen och säkerställer att barnperspektivet finns med inom den fysiska planeringen. Inriktningen är att skapa trygga, tillgängliga och attraktiva miljöer för barn att leka och röra sig fritt i.

Nationella mål för funktionshinderspolitiken

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. För att stärka arbetet med ökad tillgänglighet och delaktighet har Lidingö stad tagit fram ett funktionshinderspolitiskt program 2022-2030. Programmet innehåller strategiska och övergripande mål med syfte att stärka arbetet med ökad tillgänglighet och delaktighet inom staden. Målen är långsiktiga och beskriver ett önskat läge.

Nationella mål för friluftsliv

Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.

Översiktsplanen bygger på den generella hållningen att gröna ytor ska fredas från bebyggelse och ett mycket restriktivt bostadsbyggande. Det innebär att natur och friluftsliv får stort utrymme i översiktsplanen. I översiktsplanens utvecklingsinriktning är ett av fokusområdena natur och friluftsliv och i mark- och vattenanvändningskartan tydliggörs natur- och friluftslivets geografiska utsträckning.

Nationella kulturmiljömål

Kulturpolitiken ska främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas. Lidingö stads nya kulturmiljöprogram värnar om stadens värdefulla kulturmiljöer och innehåller riktlinjer för hur de kulturhistoriska värden ska skyddas, bevaras och utvecklas.

Nybyggt bostadshus på Torsvikshöjden som tar avstamp i stadsdelens befintliga 1940-talsarkitektur. Färdigställt 2024. Foto: Maria Nästesjö

Gestaltad livsmiljö

Gestaltad livsmiljö är ett nationellt mål som handlar om hur fysiska livsmiljöer utformas och planeras för att skapa estetiskt tilltalande och funktionella platser för människor att leva och verka i. Det övergripande målet är att arkitektur, form och design ska bidra till ett gott samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Översiktsplanens övergripande syfte är att skapa förutsättningar för att fysiska livsmiljöer utformas och planeras för att ha estetiskt tilltalande och funktionella platser för människor att leva och verka i.

Krokvägen, Herserud. Foto: Charlotta Parkvall

Foto: Johan H, iStock

Nationella målet för totalförsvaret och civila försvaret

Det nationella målet för totalförsvaret i Sverige syftar till att säkerställa att landet kan försvara sig mot väpnade angrepp och upprätthålla sin säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. Det innebär bland annat att kommuner måste säkerställa att viktig infrastruktur är robust och skyddad mot potentiella hot.

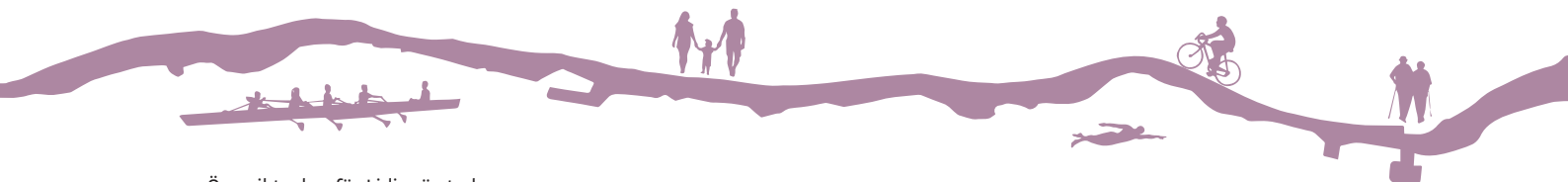
Det nationella målet för det civila försvaret i Sverige är att säkerställa att samhället kan hantera och motstå olika typer av kriser och påfrestningar. Det innebär bland annat att kommunerna måste planera för att skydda invånarna vid kriser och krig. Det innebär även att kommunerna ansvarar för att viktiga samhällsfunktioner fungerar även under en krissituation.

Lidingö stad har tagit fram ett program för civil beredskap som anger inriktningen för staden vad gäller krisberedskapsarbete och arbetet med civil förvar. Programmet utgår från stadens risk- och sårbarhetsanalys och en rad prioriterade områden har pekats ut.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

RUFS 2050 är den nu gällande gemensamma regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen samtidigt som en ny regionplan är under framtagande. Den är en sammanvägning av rumsliga och icke-rumsliga utvecklingsfrågor på regional nivå. Planen visar på regionens långsiktiga utmaningar och uttrycker regionens samlade vilja. Den fungerar som en gemensam plattform för regionens aktörer och för samverkan inom Stockholms län och med de övriga länen i östra Mellansverige. Visionen är att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. För att möjliggöra visionen har fyra regionala mål formulerats:

- En tillgänglig region med god livsmiljö
- En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- En ledande tillväxt- och kunskapsregion
- En resurseffektiv och resiliert region utan klimatpåverkande utsläpp

I enlighet med 3 kap. 5 § punkt 5 plan- och bygglagen ska det framgå i översiktsplanen om den avviker från en regionalplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelserna.

RUFS 2050 innehåller ett årligt mål för hur många bostäder som ska tillkomma i regionen och i varje kommun i Stockholmsregionen. Målet för Lidingö stad är att det ska tillkomma 200 bostäder årligen men att staden ska ha en beredskap för 250-300 nya bostäder årligen. Lidingö stad har inte något kvantitativt mål för bostadsbyggandet i kommunen. För staden är det viktigare att det som byggs håller hög kvalitet och att det sker efter noggranna avvägningar mellan olika värden och hänsyn.

Mellankommunala frågor

Enligt plan- och bygglagen ska det framgå i översiktsplanen om det finns områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Region Stockholm har det övergripande ansvaret för att alla som bor i eller besöker Stockholms län ska ha tillgång till en väl utbyggd, lättillgänglig och pålitlig kollektivtrafik. En grundförutsättning för att människor ska välja att resa med kollektivtrafiken är att utbudet motsvarar behoven i form av turtäthet, hållplatslägen och smidiga byten.

Lidingös viktigaste i kollektivtrafiknod är Ropsten. För att kollektivtrafiken ska vara ett alternativ för Lidingöborna måste det vara möjligt att göra enkla och smidiga byten från tunnelbana till buss och Lidingöbanan. I och med utvecklingen av Norra Djurgårdsstaden är det viktigt att funktionaliteten och framkomligheten i Ropsten inte påverkas negativt.

Ropsten är belagd med trängselskatt vilket innebär att Lidingöbor måste betala när de hämtar och lämnar vid Ropsten. Det nuvarande systemet slår även hårt mot miljön då det minskar incitament att byta färdstätt till kollektivtrafik efter Lidingöbron.

För Lidingö stad är det angeläget att den utlovade sammankopplingen mellan Lidingöbanan och Spårväg City i Ropsten blir av så snart som möjligt. De tidigare planerna på en östlig förbindelse mellan Nacka och norra Djurgården bör återupptas. Förbindelsen möjliggör att regionen binds samman och skapar en komplett och robust ringled. Det kommer avlasta trafiken på Essingeleden, förenkla för arbetspendlingen i Stockholms län och göra Stockholms trafiknät mindre sårbart.

Grönstrukturen begränsas inte av kommungränser och ska därför även ses ur ett regionalt perspektiv. Stockholmsregionens grönstruktur är relativt stor och sammanhängande och kan därför erbjuda sådant som mindre grönområden inte kan göra på samma sätt som till exempel tystnad, rik biologisk mångfald och rekreation. I Stockholmsregionen finns tio gröna kilar. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med värden för rekreation, natur- och kulturmiljöer. Lidingö är en viktig länk mellan tre regionala grönkilar: Järvakilen, Bogesundskilen och Nacka-Värmdökilen.

Lidingös kustvatten ingår i ett stort och komplext område som påverkas av många diffusa föroreningskällor. Staden delar Lilla Värtan, Stora Värtan och Askrikefjärden med omgivande kommuner. Vattenkvaliteten påverkas av också sötvatten från Mälaren som för med sig olika typer av ämnen från hela avrinningsområdet.

Kustvattnet påverkas även av övriga delar av Stockholms skärgård och Östersjön som helhet, vilket minskar en enskild kommuns möjlighet att påverka. Det innebär att många åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten måste ske genom internationell, nationell och regional samverkan.

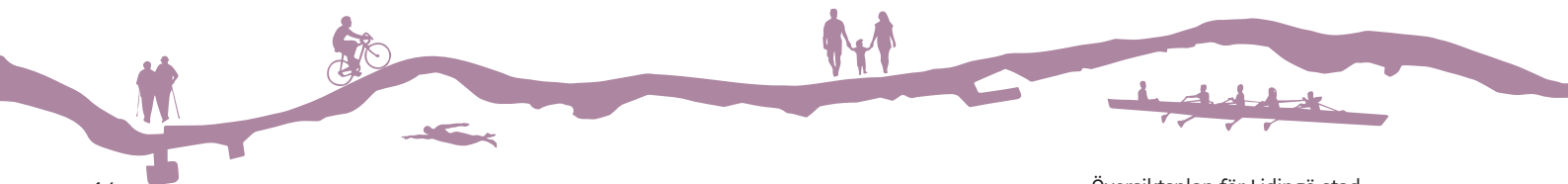

Foto: Aerocam Scandinavia AB

Övergripande utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktning

Lidingös unika läge intill huvudstaden ger speciella möjligheter. Samtidigt som vi får ta del av Stockholms stora utbud, erbjuder vår centralt belägna ö såväl båt-, bad- och skärgårdsliv som gröna oaser av lugn och stillhet, i kombination med ett lokalt och levande näringsliv. Det är kombinationen av dessa värden som tillsammans med den tidiga villastads- och gårdsbebyggelsen skapar Lidingös särprägel. Dessa värden ska värnas och utvecklas och är utgångspunkten för framtidens Lidingö och för översiktsplanen.

Utvecklingsinriktningen tillsammans med fokusområdena utgör grunden för den framtida rumsliga och fysiska utvecklingen av Lidingö med tidshorisont 2050. Utvecklingsinriktningen syftar till att visa på Lidingö stads långsiktiga inriktning gällande stadens mark- och vattenresurser. Utvecklingsinriktningen skapar förutsättningar för en varsam och balanserad framtid som tar fasta på, förstärker och befäster Lidingös karaktär som en småskalig skärgårdsstad.

Utvecklingsinriktningen visar vilka funktioner och funktionella samband som är extra viktiga för Lidingös nutid och framtid. Utvecklingsinriktningen är till för att värna och stärka Lidingös identitet, landskapsbild, natur- och kulturmiljövärden.

Lidingös stora sammanhängande grön- och vattenområden tillsammans med öns kulturmiljöer och arkitektur skapar Lidingös unika karaktär som ska bevaras. Den sammanhängande grönstrukturen skapar goda förutsättningar för att bevara och utveckla den biologiska mångfalden och skapar en fysisk struktur som kan hantera klimatrelaterade händelser. En tillgänglig och varierande grön- och blåstruktur har även många fördelar för människan. Det möjliggör för hälsofrämjande utevistelse, fysisk aktivitet, pedagogik och återhämtning.

Samtliga trafikslag ska värnas och när det sker förbättringar för ett trafikslag ska det inte ske på bekostnad av något av de andra trafikslagen. Utgångspunkten är att Lidingöborna själva ska ha möjlighet att välja färdmedel. När pendelbåtstrafiken har utvecklats till ett effektivt färdmedel blir den

Foto: Micke Lundström

Foto: Micke Lundström

ett bra alternativ till vägtransporter vilket kan öka framkomligheten på vägarna. Möjligheten att i framtiden dra om Lidingöbanan via Lidingö centrum ska säkras i stadens planeringsarbete.

Ett konkurrenskraftigt och välfungerande näringsliv är en förutsättning för både Sveriges och Lidingös välstånd. Därför är ett väl fungerande företagsklimat viktigt och något som alla har fördel av. Lidingö har ett aktivt och mångfasetterat näringsliv med ett stort antal företag och nätverkande företagarföreningar som bidrar till ett positivt företagsklimat. Översiktsplanen för Lidingö stad ska skapa förutsättningar för ett innovativt företagsklimat som gör det attraktivt att starta, driva och utveckla företag.

Lidingö stad är en av Sveriges mest tätbefolkade kommuner. Bebyggelseutvecklingen i framtidens Lidingö är därför mycket återhållsam med huvudsaklig inriktning på förvaltande, samt en varsam och restriktiv bostadsutveckling.

Eventuell ny bebyggelse ska tillkomma i områden där det bedöms som lämpligt. Den framtida inriktningen för områden med eventuellt tillkommande bebyggelse tar avstamp i den specifika geografins och bebyggelsens karaktär och deras tongivande och bärande grundelement. Den tillkommande bebyggelsen ska tillföra positiva värden till området och de upplevelsemässiga och arkitektoniska

kvaliteterna höjas. Ny bebyggelse ska passa in i Lidingös kulturhistoria och den omgivande bebyggelsen. Bostäderna ska i första hand vara markbostäder då byggandet under de senaste åren framför allt har bestått av flerbostadshus. Att äga sin bostad är en trygghet för individen och ger stabilitet åt samhället. Olika typer av ägandeformer ska därför prioriteras framför hyresrätter.

Fokusområden

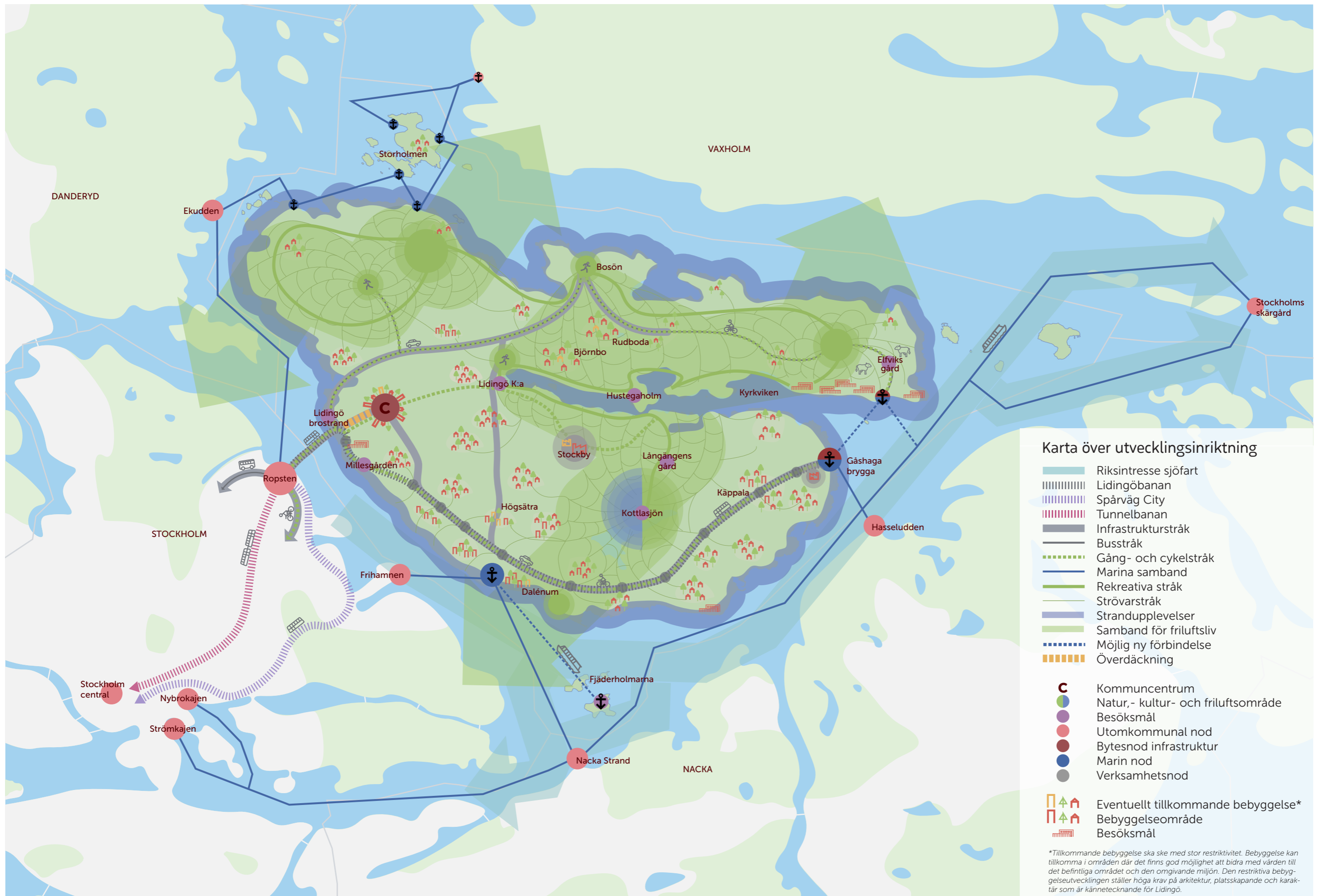
Lidingö stads fysiska planering ska skapa förutsättningar för en struktur som är effektiv och som utgår från det som är specifikt och unikt för Lidingö.

Fem fokusområden preciserar inriktningen för Lidingös översiktsplan med mål år 2050. Fokusområdena är framtagna för att förstärka och värna det unika med Lidingö.

Natur och friluftsliv

Lidingö stads översiktsplan ska ge uttryck för ett angreppssätt som värderar den gröna och blå naturen högt. En frisk natur och en god grön- och blåstruktur ger förutsättningar för ett aktivt friluftsliv, en rik biologisk mångfald och en fysisk miljö som har möjlighet att hantera klimatrelaterade utmaningar.

Lidingö är en grön skärgårdsö med många samband för friluftsliv. Inom dessa samband grenar

Karta över utvecklingsinriktning

- Riksintresse sjöfart
 - Lidingöbanan
 - Spårväg City
 - Tunnelbanan
 - Infrastrukturstråk
 - Busstråk
 - Gång- och cykelstråk
 - Marina samband
 - Rekreativa stråk
 - Strövarstråk
 - Strandupplevelser
 - Samband för friluftsliv
 - Möjlig ny förbindelse
 - Överdäckning
-
- Kommuncentrum
 - Natur-, kultur- och friluftsområde
 - Besöksmål
 - Utomkommunal nod
 - Bytesnod infrastruktur
 - Marin nod
 - Verksamhetsnod
-
- Eventuellt tillkommande bebyggelse*
 - Bebyggelseområde
 - Besöksmål

*Tillkommande bebyggelse ska ske med stor restriktivitet. Bebyggelse kan tillkomma i områden där det finns god möjlighet att bidra med värden till det befintliga området och den omgivande miljön. Den restriktiva bebyggelseutvecklingen ställer höga krav på arkitektur, platskapande och karaktär som är kännetecknande för Lidingö.

Foto: Micke Lundström

historiska stigar och naturstråk ut sig förbi natur- och kulturbesöksmål. Rekreativa stråk ska tillgängliggöra dessa värden och prioriteras för att behålla och stärka Lidingös attraktivitet. Inom dessa samband ska de gröna värdena prioriteras.

Lidingös strandlinjer är uppskattade områden för friluftslivet och innehåller flera naturtyper med stor biologisk mångfald och ska bevaras.

Infrastruktur och trafik

Infrastrukturen på Lidingö ska vara effektiv, tillgänglig, säker och framkomlig för samtliga trafikslag. Alla trafikslag behövs och ska bedömas likvärdigt i planering och prioritering. Planeringen ska skapa och underhålla lösningar som ger förutsättningar för att möta Lidingöbornas efterfrågas. Lidingöborna ska själva vid resande tillåtas styra sina val av trafikslag. Trafikens negativa påverkan på omgivningen ska

fortsätta vara låg och trafiksäkerheten ska fortsatt vara hög.

En överdäckning av Torsviks- och Herserudsviadukten kan bidra positivt till området genom sänkta bullernivåer från trafiken. Det är kan även skapa en trevligare och mer tilltalande entré till Lidingö samt det kan öka trivseln i Torsviksområdet.

De största infrastrukturstråken på Lidingö är Norra och Södra Kungsvägen och det är viktigt att framkomligheten och säkerheten är god för samtliga trafikslag.

Lidingöbanan försörjer en stor andel av Lidingös invånare med kollektivtrafik och utgör ett viktigt trafikslag för ett hållbart resande på Lidingö för både invånare och besökare. Lidingöbanan ska ansluta enkelt till övrig kollektivtrafik för ett effektivt och snabbt resande inom regionen. Genom

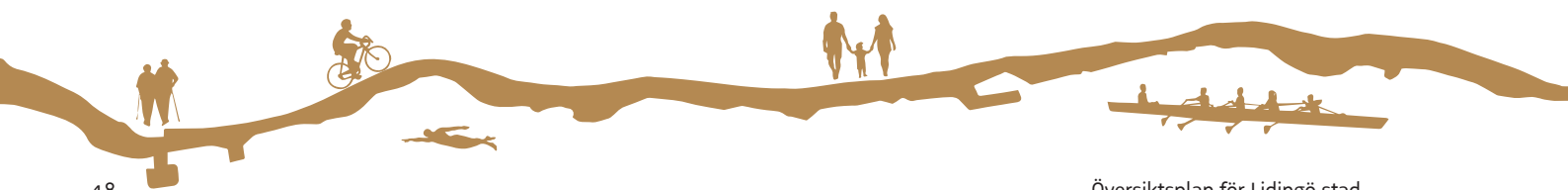

Foto: Daniel Wendelius

Foto: Micke Lundström

Foto: Micke Lundström

sammankoppling med Spårväg City kommer fler välja Lidingöbanan som färdmedel.

Busstrafiken är ett viktigt komplement till spår- och båttrafiken och är stommen i kollektivtrafiken på norra ön. Busstrafiken ska även verka för att skapa goda tvärförbindelser på ön, dels för att avlasta de största infrastrukturstråken, dels för att tillgängliggöra Lidingös blågröna värden och besöksmål.

Goda gång- och cykelstråk är viktiga förutsättningar för allas framkomlighet. Dessa stråk bör även sammanfalla väl med kollektivtrafiken för att möjliggöra smidiga byten mellan dem. Gång- och cykelvägnätet ska rustas upp och kompletteras där det finns behov.

Som en skärgårdsö längs med strategiska farleder har Lidingö förutsättningar att stärka det kollektiva resandet genom marina samband mot Stockholms skärgård, Värmdö, Nacka och Stockholms stad. De marina färdslätten ska vara givna alternativ för boende och besökare och avlasta de markbundna infrastrukturstråken både sommar- och vintertid. För att den kollektiva sjötrafiken ska vara ett attraktivt färdmedel är det viktigt att centrala Stockholm fortsätter vara utgångs- och slutpunkt.

De marina noderna utgör förutsättningar för kommunikation och transport på vatten. De marina noderna tillsammans med de marina sambanden ska underlätta vardagslivet för de som bor och verkar på ön.

Infrastrukturbytesnoder är lokaliserade för att möjliggöra effektiva byten mellan trafikslag. I dessa noder ska det vara möjligt att göra byten mellan olika kollektiva färdmedel. Utomkommunala noder utgör viktiga hållplatser för kollektivtrafiken. Det är strategiskt viktiga noder där det är möjligt att göra byten mellan flera olika kollektiva färdmedel. Ropsten är Lidingö stads främsta bytesnod och

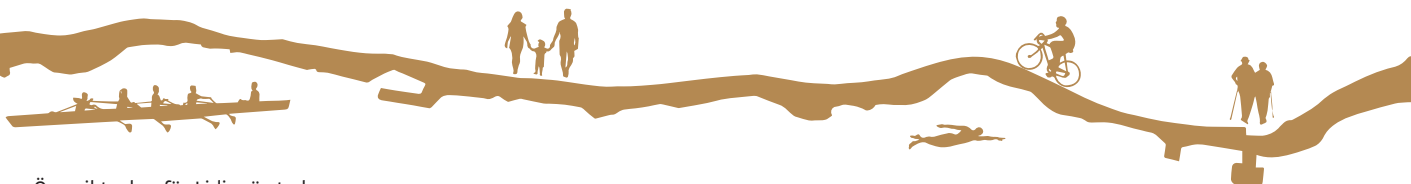

Foto: Kaj Poikela

Foto: Aerocam Scandinavia AB

möjliggör för byten mellan flera olika trafikslag.

Bebyggelse och arkitektur

På Lidingö finns stora kulturvärden såsom fornminnen, kulturmiljöer och värdefulla byggnader som ska bevaras för framtiden. Översiktsplanen för Lidingö stad ger uttryck för ett mycket återhållsamt bostadsbyggande och möjligheten till ny bebyggelse bedöms vara mycket liten.

Lidingös karaktäristiska arkitektur och kulturmiljö ska skyddas, bevaras och varsamt utvecklas. Ny bebyggelse ska passa in i Lidingös kulturhistoria och den omgivande bebyggelsen. Speciellt ska om- och tillbyggnader i kulturhistoriskt värdefulla äldre områden inriktas på att bevara och återställa ursprunglig karaktär och stadsplan.

Bebyggelse kan tillkomma i områden där det finns god möjlighet att bidra med värden till det befintliga området och den omgivande miljön. Den restriktiva bebyggelseutvecklingen ställer höga krav på arkitektur, platsskapande och karaktär som är kännetecknande för Lidingö.

Lidingö centrum ska fylla en funktion för omgivande kommundelar med bebyggelse i form av lokaler, samhällsservice och handel. Lidingö centrum ska fortsätta att vara ett öppet, trivsamt centrum i liten, mänsklig skala.

Idrott, kultur och fritid

Lidingö stad vill ge goda förutsättningar för ett aktivt civilsamhälle och ett livskraftigt förenings- och kulturliv. Det är viktigt att Lidingöborna har möjlighet att genom hela livet kunna utöva sina idrotts-, kultur- och fritidsintressen.

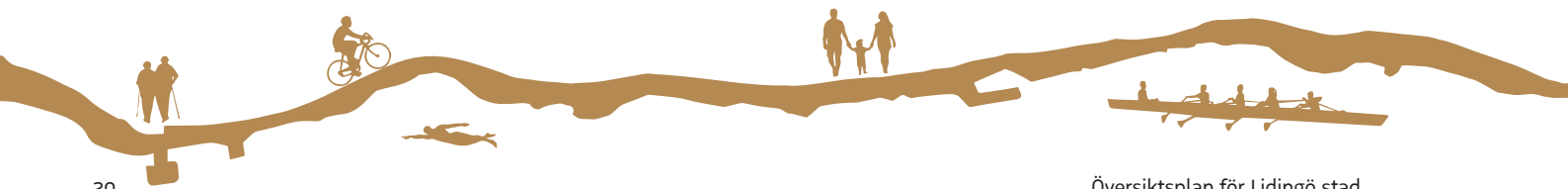
Lidingös kultur- och idrottsliv ska kännetecknas av en rad olika frivilliga krafter som kan möta den enskilda invånarens behov av kulturupplevelser, skapande, trygghet och gemenskap. Skattemedel ska i huvudsak gå till barn- och ungdomsverksamhet.

Näringsliv

Ett konkurrenskraftigt och välfungerande näringsliv är en förutsättning för både Sveriges och Lidingös välstånd. Därför är ett väl fungerande företagsklimat viktigt och något som alla har fördel av. Lidingö har ett aktivt och mångfasetterat näringsliv med ett stort antal företag och nätverkande företagareföreningar som bidrar till ett positivt företagsklimat.

Det lokala näringslivet är en av förutsättningarna för framtida utveckling. Lidingö stad ska skapa goda förutsättningar för stadens näringsidkare och företagare.

Översiktsplanen för Lidingö stad ska skapa förutsättningar för ett innovativt företagsklimat som gör det attraktivt att starta, driva och utveckla företag.

Elfviks gård. Foto: Erik Ehrlemark

Allmänna intressen

Enligt plan- och bygglagen ska både allmänna och enskilda intressen beaktas vid planläggning av mark och vatten. Allmänna intressen är samhällets gemensamma intressen som ska beaktas och tillgodoses i all planering. Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som området är mest lämpat för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. I översiktsplaneringen ska allmänna intressen främjas och tas hänsyn till. Översiktsplanen ska ge samlad information om hur kommunen avser att tillgodose de allmänna intressena.

Bebyggelseutveckling

Lidingö har varit bebott sedan yngre järnålder. Under den perioden omnämns ett flertal av de gårdar vars namn lever vidare i benämningen av Lidingös stadsdelar. Dagens stadsdelsgränser följer till vissa delar de gamla gränserna mellan gårdarna. Under slutet av 1700-talet såldes öns hemman till huvudsakligen förmögna Stockholmsborgare. Några av de gamla gårdarna från 1700-talet och det tidiga

1800-talet finns ännu kvar. En av dessa gårdar är Elfviks gård som fortfarande brukas. Vägar till kyrka, färjeplatser och mellan gårdar växte tidigt fram. Delar av det äldre vägnätet finns bevarat än i dagens trafikleder. Den första bron, en flottbro, mellan Lidingö och Stockholm var klar 1803.

Sommarnöjenas tid

Intresse för hälsa, hygien och friluftsliv hos en framväxande borgarklass, samt de möjligheter de nya kommunikationssätten – ångbåten och senare tåget – innebar, skapade förutsättningar för uppförandet av stora sommarvillor längs stränderna i Stockholms skärgård. Till villorna hörde ofta bryggor, badhus och lusthus. Från mitten av 1800-talet uppfördes ett flertal anspråksfulla sommarvillor på Lidingö.

Sport- och kolonistugor

1910 uppfördes ett antal små friluftsstugor i Grönstaskogen, Sveriges första sportstugeområde. Grönstakolonin, som beskrivits som "en förebild

Canadaradhusen. Foto: Maria Nästesjö

för senare sommarstugeområden av mer folklig karaktär”, är av riksintresse för kulturmiljövården. Senare uppfördes liknande områden bland annat i Trolldalen och i norra Sticklinge. Sportstugekolonierna berättar om det tidiga 1900-talets syn på natur och friluftsliv.

Villastaden

Med industrialismen växte en välbärgad borgarklass fram, en klass med nya ideal och nya krav på bostadens och byggandets gestaltning och idéinnehåll. För denna borgarklass planerades villastäder med internationella förebilder runt många svenska städer under tidigt 1900-tal. Lidingö, som dittills varit en lantlig idyll, började exploateras under det tidiga 1900-talet av ett flertal tomtbolag där AB Lidingö Villastad, grundat 1906, blev det främsta och stommen i det villasamhälle som skulle komma att bli dagens Lidingö.

Per Olof Hallman ritade för AB Lidingö Villastad en stadsplan som var anpassad till topografin. Tomterna var stora, landskapet öppet och tanken var att naturlandskapet med tallar, blåbärsris och bergknallar skulle bevaras. Några av samtidens

främsta arkitekter anlätades och villor i jugend och nationalromantisk stil uppfördes i snabb takt. Idéerna kom främst från England. Ett samhälle med vägar, spårväg, vatten och avlopp, egen elektricitetsförsörjning, centrum, skolor, bostäder avsedda för personal som behövdes för villastadens uppbyggnad och service växte fram. Lidingö villastad var en av de modernaste och mest genomtänkta utformade av de nya villastäderna kring Stockholm och här finns ännu bebyggelsemiljöer och enskilda byggnader i ursprungligt skick. Enklare villor på mindre tomter avsedda för arbetare och hantverkare finns i bland annat södra Skärsåtra.

Äldre flerbostadshus och radhus

Under 1900-talets första decennier byggdes bara ett fåtal hyreshus och radhus. Men de visar ändå på att andra boendeformer än den ”egna villan” har funnits på Lidingö före flerbostadsområdenas tillkomst under efterkrigstiden. I Bergsåtra uppfördes arbetarbostäder för Aga:s anställda. För personal vid järnvägen och arbetare som behövdes vid anläggandet av den nya villastaden byggdes 1908 en radhuslänga, Canada, Sveriges äldsta radhus.

Villavägen och Vapenstigen i Bo. Bostäder uppförda till utställningen Bygge och Bo 1925. Foto: Maria Nästesjö

Mellankrigstiden

Många tomter inom villabolagens områden blev bebyggda först under 1920-talet och då ofta med enklare bebyggelse. Nya områden exploaterades som till exempel Mosstorp. 1925 uppfördes inom Lidingö Villastad utställningsområdet Bygge och Bo, i dag av riksintresse för kulturmiljövården. Området utformades med den svenska småstaden som förebild. Villorna kom starkt att präglas av 1920-talets klassicism.

Under 1930-talet upprättades nya planer av staden för till exempel Islingeplatån och norra Kyrkviksområdet. Småstugerörelsen, som fick stort utrymme i Stockholms ytterstad, fick däremot aldrig någon större betydelse på Lidingö. Mindre monteringsfärdiga egnahem uppfördes dock bland annat i Islinge och Mosstorp.

Efterkrigstiden

Nära hälften av den oexploaterade marken på Lidingö ägdes av villabolagen och detta markinnehav förvärvades av staden 1943. En dispositionsplan

upprättades. Planen fick stor betydelse för Lidingös utveckling. Här föreslogs att mark skulle reserveras för flerbostadshus, radhus och enbostadshus. Nya hyreshus föreslogs i centrum, Torsvik, Baggeby, Bodal, Gångsätra, Näset och Björnbo. Detta innebar ett klart trendbrott, tidigare fanns på Lidingö mycket få flerbostadshus.

Under 1900-talets senare decennier byggdes inte längre storskaliga enhetliga bostadsområden. Mindre områden med flerbostadshus uppfördes dock i Brevik och på Sticklingehöjden. På gammal redan exploaterad industrimark i Gåshaga anlades mot seklets slut ett större bostadsområde med både villor och flerbostadshus.

Radhusområden

Under efterkrigstiden byggdes ett antal radhusområden som har kommit att uppmärksammas i arkitekturhistorien. På Stureplatån i Torsvik stod ett område klart vid mitten av 1940-talet. Inte långt därefter byggdes radhusen på Hersby gårde, som också uppmärksammades för sin trädgårdsplanering. Under 1950- och 60-talet

Foto: Gudrun Bohlin.

byggdes Hersby Åker, ett större område med tegelklädda hus och ungefär samtidigt radhus på en höjd i Mölna. På Bo gårde byggdes ett mycket stort antal radhus.

Det utan jämförelse största området med gruppbyggda hus kom att uppföras i Rudboda från 1970-talets mitt, de så kallade Tunen.

Villor

Villabygget har fortsatt under hela 1900-talet och fram till i dag, främst genom förtätning. Gruppbyggda villaområden förekommer också, såsom i Kappsta och Gåshaga. Många villor har ritats av kända arkitekter och skrivits in i den svenska arkitekturhistorien. På så sätt har en tradition av betydelse för Lidingös identitet fortgått genom åren.

Nutid

Sedan 1900-talets början har det byggts många flerbostadshus på Lidingö. Det har resulterat i att av det totala antalet bostäder på Lidingö återfinns 65 procent i flerbostadshus och 35 procent i småhus. Under 2000-talet ökade andelen bostadsrätter vilket har resulterat i att Lidingö i dag har en relativt jämn fördelning av upplåtelseformer. År 2021 utgjorde hyresrätter 31 procent, bostadsrätter 38 procent och äganderätter 31 procent. I genomsnitt har det tillkommit cirka 140 nya bostäder årligen sedan år 2000.

Lidingös första kulturmiljöprogram, antaget 1990 (även kallad Rosa boken) till vänster. Det uppdaterade kulturmiljöprogrammet till höger.

Kulturmiljö

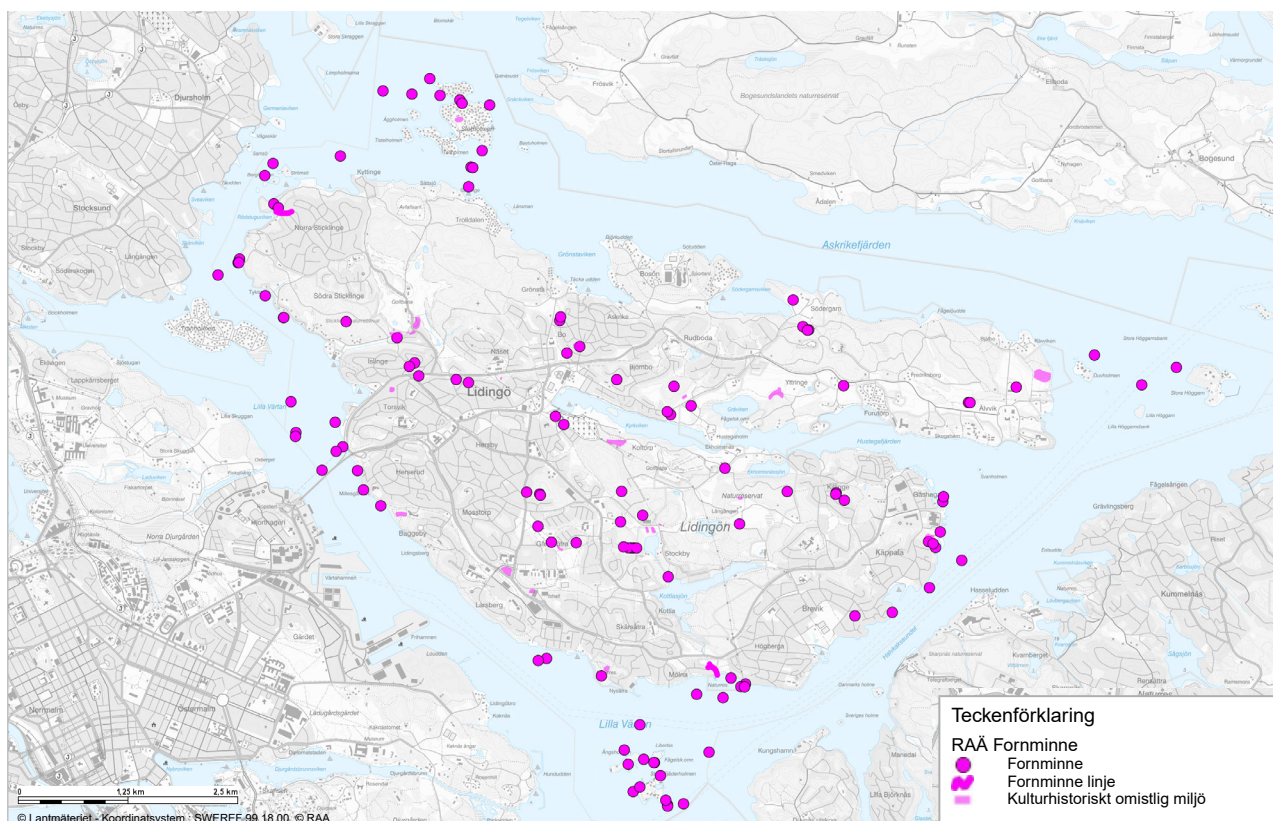
Lidingö har ett rikt utbud av värdefulla kulturmiljöer som utgör en viktig del av stadens identitet och vårt gemensamma kulturarv. Kulturmiljöerna berättar öns historia, om hur de människor som bott här har tänkt, utformat och skapat de karaktärsdrag och den identitet som vi i dag uppfattar som Lidingös.

För att konkretisera kulturmiljöfrågorna och vägleda fastighetsägarna på ön har Lidingö stad under 2024 antagit ett nytt kulturmiljöprogram. De kulturmiljöer som pekades ut i stadens första kulturmiljöprogram från år 1990 har setts över i syfte att bedöma vilka områden som fortsatt har särskilda värden, samt om nya områden skulle tillkomma. Arbetet resulterade i nya beskrivningar och värderingar av särskilt värdefulla kulturmiljöer vilka ersätter kulturmiljöprogrammet från 1990.

I frågor om bygglov och vid planläggning görs alltid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Kulturhistoriskt värde och bevarandet av detta är ett sådant allmänt intresse som är

särskilt viktigt på Lidingö och som väger tungt i dessa avvägningar. Många av Lidingös mest skyddsvärda kulturmiljöer ligger i områden med gamla stadsplaner från förra seklets första hälft där kulturhistoriska hänsyn inte var påtänkta och därför inte nämns i dessa planer. Det gör det extra viktigt att stor hänsyn tas till kulturmiljöprogrammet av fastighetsägare i deras förvaltning och av tjänstemän och politiker vid handläggning av bygglovsärenden, för att dessa de mest värdefulla miljöerna ska kunna bevaras.

Vissa byggnader och bebyggelseområden, har utöver kulturmiljöprogrammet, skydd genom planbestämmelser eller som byggnadsminnen eller riksintressen. Det finns dock flera enskilda byggnader och bebyggelsemiljöer på ön med kulturhistoriska värden som saknar formellt skydd. För dessa byggnader ska en prövning göras i det enskilda fallet där både översiktsplanens intentioner och kulturmiljöprogrammet fungerar som viktiga styrdokument och vägledning.

Fornlämningar

Enligt Kulturmiljölagen (1988:950) definieras fornlämningar som lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och är varaktigt övergivna. Ett antal kategorier av lämningar, bland annat gravplatser, ristningar, boplatser, arbetsplatser, kultplatser, kulturlager, ruiner och äldre skeppsvrak, är skyddade som fornlämningar. För att lämningen ska bedömas som fornlämning krävs också att den kan antas vara tillkommen före år 1850. Vissa yngre lämningar kan förklaras som fornlämning genom beslut av länsstyrelsen. Skyddet innebär att det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen att ändra eller skada en fornlämning, till exempel genom att den tas bort, grävs ut eller täcks över. Skyddet omfattar inte enbart själva fornlämningen utan

även ett så stort område på marken eller sjöbotten som behövs för att bevara den och för att ge den ett tillräckligt utrymme, ett fornlämningsområde. Fornlämningsområden har samma lagskydd som själva fornlämningen.

Länsstyrelsen ska kontaktas om en åtgärd planeras i närhet av en fornlämning. För att avgöra om det planerade arbetet är tillåtet eller inte kan länsstyrelsen behöva göra en arkeologisk utredning. Det finns i skrivande stund 125 registrerade fornlämningar på Lidingö. Många av dessa finns på mark som staden förvaltar. Detta innebär ett kontinuerligt ansvar och arbete för att skydda, underhålla och bevara de fornlämningar som finns, men också ett arbete med att tillgängliggöra dem för allmänheten. Kända fornlämningar finns registrerade på Riksantikvarieämbetets hemsida Fornsök.

Hersby gymnasium. Foto: Micke Lundström

Befolkning

Befolkningsökningen för Lidingö har sedan 1940 varit 330 procent jämfört med riket i övrigt som växt med 55 procent.

Befolkningen på Lidingö har ökat med ca 7800 personer mellan år 2000 och 2022. Den genomsnittliga befolkningsökningen har varit knappt 1 procent årligen. Befolkningsökningen beror främst på inflyttning till ön.

Utbildningsnivån på Lidingö är hög. Andelen invånare med minst treårig eftergymnasial utbildning var 49 procent år 2021. Motsvarande andel för Stockholms län var 35 procent och för riket i stort var det 30 procent.

Andelen äldre ökar i Sverige vilket det även gör på Lidingö. Andelen av befolkningen som är 65 år och äldre utgör ca 21 procent av boende på Lidingö, motsvarande andel för Stockholms län uppgår till 16 procent. I och med att antalet äldre ökar kommer behovet av att hitta ny teknik som ger stöd att öka. Behovet av förbyggande arbete kommer också att öka.

Förskolor och skolor

På Lidingö finns det fristående och kommunala förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Verksamheterna håller hög kvalitet och arbetar ständigt med att skapa en pedagogisk genomtänkt verksamhet som genomsyras av trygghet, lärande och kreativitet.

Behovet av förskolor och skolor påverkas till stor del av födelsetal och bostadsbyggande men även av det fria skolvalet som innebär att vårdnadshavare har möjlighet att välja mellan förskolor och grundskolor vilket på årsbasis påverkar hur behovet ser ut i olika delar av Lidingö.

I stadens förskolor och skolor har efterfrågan varit relativt hög de senaste åren. Enligt den senaste befolkningsprognosen kommer antalet elever på Lidingö att minska i samtliga åldersgrupper. Det innebär att behovet av antalet elevplatser i stadens skolor kommer minska de närmaste åren.

Antagningen till gymnasieskola är gemensam i Stockholms län vilket innebär att det är möjligt att ansöka till gymnasieskolor i hela länet om man

bor i någon av kommunerna i Stockholms län. Det betyder att alla elever söker på lika villkor utifrån meritvärde från nionde klass. Utvecklingen visar att allt fler elever söker en gymnasieskola i en annan kommun än den de bor i. Rörligheten har ökat och ur ett elevperspektiv ger gymnasievalet eleverna en möjlighet att vidga sina vyer och byta miljö. För hemkommunen innebär rörligheten att kommunens gymnasieelever finns placerade på många skolor i regionen. De senaste åren har det skett en stor ökning av gymnasieelever folkbokförda på Lidingö. Puckeln i denna åldersgrupp inföll år 2022 och därefter kommer det ske en successiv minskning i antal.

Kapaciteten i befintliga förskolor och skolor bedöms vara tillräcklig de närmaste tio åren och det finns utifrån en totalkapacitet inget behov att bygga nya förskolor och skolor. Däremot så finns det i dag områden som saknar förskolor och det finns områden som strategiskt har ett bra läge för nya förskolor. Enligt den senaste prognosen kommer det finnas en viss överkapacitet vilket är nödvändigt för att säkerställa platsgaranti i förskola och skola. Fokus framöver kommer att vara att säkerställa att befintliga lokaler är hållbara och ändamålsenliga samt att säkerställa att det finns en beredskap för snabba åtgärder om det uppstår brist på platser.

Vid varje ny större detaljplan ska det göras en bedömning av behovet av förskole- och skolplatser inom närområdet. Utformningen av förskolors och skolans utemiljöer ska vara ändamålsenlig och möjliggöra samt inspirera till lek och lärande. Nya förskolor och skolor ska om möjligt lokaliseras i nära anslutning till grönområden. Boverkets vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö (2015) kan med fördel vara vägledande när nya förskolor och skolor ska planeras.

Särskilda boendeformer

Befolkningsprognosen visar att Lidingös befolkning inte förväntas öka avsevärt i antal som helhet. Gruppen 80 år och äldre är den åldersgrupp som förväntas öka mest i antal. Den demografiska förändringen ställer stora krav på Lidingö stad att

tillhandahålla platser inom vård- och omsorgsboende utifrån det ökade behovet som förväntas uppstå. Invånarna förväntas dock leva fler friska år vilket innebär att behovet av vård och omsorg för de flesta blir aktuellt först högre upp i åldern och att många personer med hjälp av hemtjänst kan och vill bo kvar i sin ordinarie bostad. För att skjuta upp omsorgsbehov och stärka självständighet behöver staden verka för att äldre som vill bo kvar hemma får rätt stöd i rätt tid.

Lidingö stad ska fortsätta arbeta enligt omsorgs- och boendekedjan för att ha möjlighet att erbjuda en äldreomsorg i framkant med hög kvalitet. Kvarboendepincipen ska vara styrande för planeringen av arbetet med omsorgs- och boendekedjan.

Äldreomsorgen erbjuder olika slags boendeformer då den enskildes behov skiftar. Staden beslutar vilken typ av boenden som ska finnas tillgängliga, vilken inriktning de ska ha och hur de ska benämnas. I nuläget erbjuder staden följande särskilda boende för äldre; vård- och omsorgsboende, trygghetsboende och korttids/växelårdsboende. På Lidingö har man implementerat Lagen om valfrihet (LOV) inom vård- och omsorgsboende. Det innebär att personer som har beviljats vård- och omsorgsboende själva kan välja mellan kommunalt drivna boenden och privata utförare som staden har avtal med.

Behovet av särskilda boendeformer för äldre kommer öka framöver. På sikt finns det behov av ett nytt vård- och omsorgsboende för äldre för att möta det ökade behovet. Ökningen av antalet äldre kommer även innebära att behovet av olika typer av bostäder för äldre kommer öka. För att undvika att ny mark tas i anspråk ska ett ökat behov av nya platser inom vård- och omsorgsboende i första hand tillgodoses genom att utöka antalet platser inom det befintliga fastighetsbeståndet både hos staden och privata fastighetsägare.

Det finns olika boendeformer inom ramen för bostad med särskild service för vuxna. För den som har ett behov av stöd, service och omvårdnad dygnet runt finns boendeformen gruppboende och för den

som har ett mindre omfattande behov beviljas servicebostad. För båda boendeformerna ska lägenheterna vara fullvärdiga och vara den enskildes permanenta hem. Boendena ska inte heller vara belägna eller utformade på ett sådant sätt att de får en institutionell prägel.

Näringsliv och service

Företagarna på Lidingö är en förutsättning för stadens välstånd och framtida utveckling. Lidingö har ett aktivt och mångfasetterat näringsliv med ett stort antal företag och nätverkande företagareföreningar som bidrar till ett positivt företagsklimat. Lidingös näringsliv präglas av entreprenörskap och mångfald.

Näringslivspolicyn ska bidra till ett gott och utvecklande näringslivsklimat där staden och företagen arbetar mot samma mål. Målet är "Det ska vara enkelt att vara företagare på Lidingö. Företagen ska vara nöjda och lyckas med sin verksamhet". I policyn formuleras stadens ambition inom fokusområdena infrastruktur, service och samverkan, upphandling, kompetensförsörjning och lokal service till näringslivet.

Lidingö stad ska leverera snabb och korrekt service till Lidingös företag. Att utveckla det lokala företagsklimatet, där fokus ligger på att förbättra kommunens service, information och dialog med de lokala företagen, är ett pågående arbete. Näringslivsfrågor berör alla stadens verksamheter och såväl tjänstemän som politiker.

Lidingö stad ska vara i framkant i den digitala utvecklingen. Genom en samlad digital väg in och med automatiserade processteg kan handläggningstider förkortas. Den allmänna digitaliseringen och nivån på det tekniska offentliga rummet på Lidingö ska höjas bland annat genom att koppla upp staden med sensorer i byggnader, på allmänna platser och i verksamheter. En uppkopplad stad underlättar för alla som verkar i den. Sensorer genererar öppna data som verksamheter kan ta del av och som kan fungera som en grogrund för lokala idéer med öppna datamängder för näringslivet att nyttja. Sensorerna gör det möjligt att bland annat kontrollera belägningsgraden på en av stadens infartsparkeringar. På sikt skulle aktörer som Lidingö centrum kunna införa sensorer på sina

Foto: Micke Lundström

parkeringsytor och i samarbete med staden förse centrumbesökare med information i realtid om var det finns lediga platser, på centumparkeringen och stadshusparkeringen.

En fungerande och tät kollektivtrafik är viktigt både för medborgarna och företagarna på ön. Lidingö stad driver tillsammans med det lokala näringslivet påtryckning för en bättre och tätare kollektivtrafik både i öst-västlig och nord-sydlig riktning på ön, en sammankoppling av Lidingöbanan med Spårväg City samt utveckling av den kollektiva båttrafiken. Lidingö stad driver även på riksdagen för att ta bort trängselskatten vid Ropsten.

Lidingös företagare och medborgare har behov av lokal närservice. Därför är det viktigt att det finns förutsättningar för lokala närcentra. Fastigheter som är planlagda för verksamheter ska fortsätta vara planlagda för verksamheter för att säkerställa att det finns goda förutsättningar för näringslivet att utvecklas.

Stockby är stadens största verksamhetsområde och det pågår planer för att utökning och komplettering. Fastighetsägarna kommer ha möjlighet att utveckla sina fastigheter med större byggnadsarea och byggnadshöjd. Verksamheter som kan vara störande för omgivningen ska främst lokaliseras till Stockby verksamhetsområde. Verksamheter som genererar transporter av farligt gods är generellt olämpliga på Lidingö, eftersom alla sådana transporter tvingas passera igenom eller mycket nära bostadsområden.

Foto: Micke Lundström

Trygghet och brottsförebyggande

Det ska vara tryggt att bo, arbeta och vistas på Lidingö. Trygghet är ett grundläggande mänskligt behov. Det är en demokratisk rättighet att kunna vistas i det offentliga rummet och i sin närmiljö utan att bli utsatt för brott eller känna sig otrygg på grund av rädsla för att bli utsatt för brott. Trygghetskameror ska införas.

Samhällsplanering innebär att göra avvägningar. I varje del av samhällsbyggnadsprocessen är det nödvändigt att reflektera över på vilket sätt den valda åtgärden påverkar tryggheten och sannolikheten för att brott ska begås på en plats.

Civil beredskap

Sveriges säkerhetspolitiska läge har de senaste åren förändrats i grunden. Den pågående uppbyggnaden av totalförsvaret, inklusive det civila försvaret, berör alla och kräver en kraftsamling från hela samhället inte minst inom samhällsplaneringen och den fysiska planeringen.

Samhällets krisberedskap handlar om förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer.

Målet med civil beredskap är bland annat att minska risken för olyckor och kriser som hotar människors liv och hälsa, skydda samhällets funktionalitet samt förmågan att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga rättigheter.

Civilt försvar är den civila verksamhet som myndigheter, kommuner, regioner, företag, frivilliga försvarsorganisationer och det civila samhället med flera utövar för att förbereda Sverige för krig.

Kommunen har ett geografiskt områdesansvar på lokal nivå i frågor om fysisk planering och civilt försvar. Enligt plan- och bygglagen är totalförsvaret ett allmänt intresse som alltid ska tas hänsyn till vid bland annat planläggning. Bland annat ska mark- och vattenområden som är av betydelse för totalförsvaret så långt som möjligt skyddas.

Att tidigt omhänderta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen och den fysiska planeringen kan minska behovet av särskild beredskapsplanering. Det kan handla om att ha med höjd beredskap som en riskfaktor i planeringen och utifrån det beakta exempelvis hur olika samhällsfunktioner placeras

i relation till varandra, hur kritisk infrastruktur planeras och hur människor kan förflyttas och sätta sig i säkerhet i händelse av krig eller krigsfara. Det kan även handla om att säkerställa totalförsvarets behov av ändamålsenliga mark- och vattenområden, trygg energiförsörjning samt möjligheter för rörlighet och transporter.

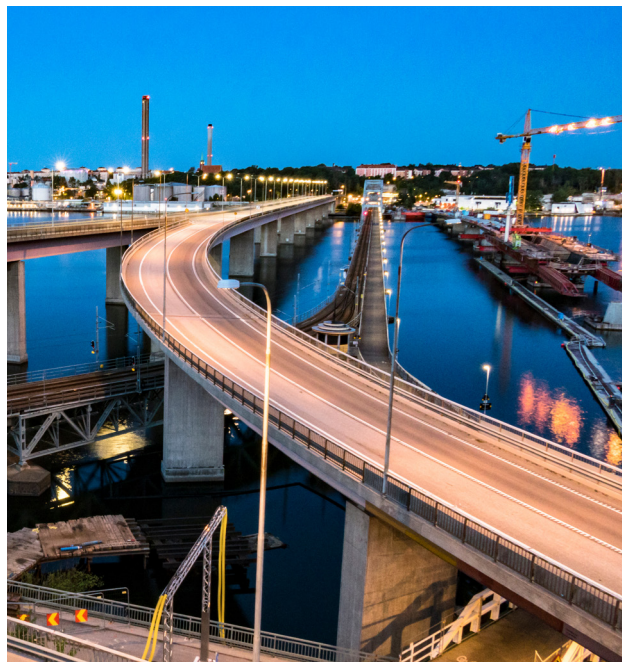
Beredskap och förmåga att hantera kriser är inte en verksamhet i sig utan något som ska finnas med i allt staden gör. Genom att i det dagliga arbetet såväl som i strategiska överväganden väga in beredskapsperspektivet skapas en högre medvetenhet kring förmågor och brister vilket i sin tur leder till ökad förmåga.

Lidingö stad arbetar aktivt med att stärka sin förmåga att verka i kris, att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser är en viktig del i det arbetet. Syftet med risk- och sårbarhetsanalyser är att minska sårbarheter i samhällsviktig verksamhet som drivs eller ägs av Lidingö stad, samt att öka förmågan att hantera händelser som kan leda till en samhällsstörning, kris eller extraordinär händelse. Därigenom ökar också Lidingö stads förmåga till civilt försvar.

För att identifiera samhällsviktig verksamhet har Lidingö stad använt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) Vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet. I stadens risk- och sårbarhetsanalys har kritiska beroenden för samhällsviktig verksamhet identifierats.

Då Lidingö är en ö med en huvudsaklig och en sekundär landförbindelse i form av broar utgör detta en sårbarhet. Ur ett beredskapsperspektiv är det därför av vikt att fortsätta tillse att det finns kajer som går att angöra med färja och att anslutningarna till dessa kan hantera den trafik som kan komma att behöva nyttja dessa.

Lidingös dricksvatten levereras i dag av Stockholm Vatten AB och ön saknar egen reservvattentäkt. Avsaknaden av egen reservvattentäkt innebär att ön är beroende av leveranser utifrån för att klara vattenförsörjningen, en egen reservvattentäkt hade minskat detta beroende och därmed också gjort ön mindre sårbar för störningar i leveranserna av dricksvatten.

Broarna mellan Lidingö och Stockholm. Lilla Lidingöbron är numera färdigbyggd. Foto: Adobestock.

Den största delen av elen som förbrukas inom Lidingö kommer utifrån och staden saknar egen elproduktion i större skala. Det stora och generella beroendet av el leder till att staden är sårbar för avbrott i leveransen. I många fall går det att genom planeringsåtgärder minska sårbarheten i det korta perspektivet men i ett längre perspektiv kvarstår sårbarheten. Staden har en viss förmåga att hantera avbrott i elförsörjningen i form av reservkraft. För att öka förmågan ytterligare finns ett behov av att utöka antalet anläggningar med tillgång till reservkraft.

Det finns ett stort antal skyddsrum på Lidingö. Riksdagen har bestämt att dessa ska bevaras och underhållas för att kunna användas för sitt ändamål, vid behov av fysiskt skydd i krig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har det övergripande ansvaret för landets skyddsrum och det är de som fattar beslut om nya skyddsrum ska byggas och om befintliga skyddsrum får rivas. MSB är restriktiva med att bevilja rivning av befintliga skyddsrum och den generella hållningen är att om ett befintligt skyddsrum rivs ska det ersättas med ett nytt skyddsrum.

Karta som visar områdesskyddad natur i form av naturreservat och naturminne på Lidingö.
Karta: © Lidingö stad / © Lantmäteriet

Grönstruktur

Grönstruktur är det nätverk av grönområden som tillsammans med bebyggelse och vägar bygger upp en stad. Grönstrukturen omfattar alla markområden där det finns växtlighet såsom naturmark, parker, trädgårdar, alléer, våtmarker, skogar och betesmarker. Grön infrastruktur är ett begrepp som brukar användas när man beskriver grönstruktur för den biologiska mångfalden. Enligt Naturvårdsverket (2022) är grön infrastruktur ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden, samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet.

Grön- och blåplan

Mål, strategier och riktlinjer finns i Lidingö stads grönplan och blåplan. Sedan grönplanen och blåplanen antogs 2014 respektive 2017 så har nya kunskapsunderlag tagits fram och arealen skyddad natur har utökats. Långängen-Elfviks naturreservat har utvidgats och ett nytt naturreservat har inrättats i Sticklinge. Lidingö stad har en skötselplan för stadens

naturmark, mer detaljerade naturinventeringar och en heltäckande biotopkarta. Staden har analyserat ekologiska samband och ekosystemtjänster. Parkprogrammet har uppdaterats och en pollineringsplan är under framtagande.

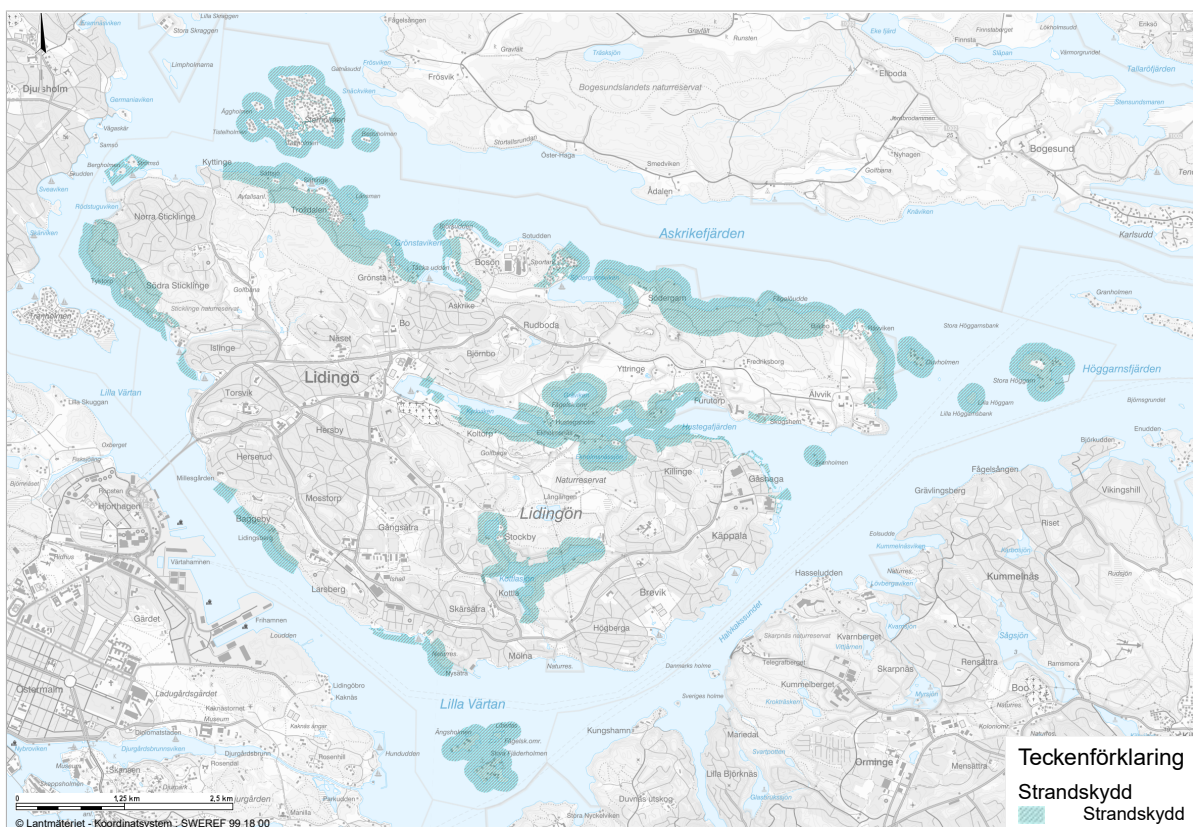
Den nya kunskap som tagits fram gör att staden i dag har bättre underlag att utgå ifrån vid planering och skötsel av natur- och grönområden. Texten och kartorna som följer är en uppdatering och komplettering av berörda delar av grön- och blåplanen.

Skydd och bevarande av natur

Lidingö stad utökade 2023 Långängen-Elfviks naturreservat och inrättade ett nytt naturreservat i Sticklinge. Utöver dessa finns ett naturreservat vid Kappsta. Det gör att Lidingö i dag har tre naturreservat som tillsammans omfattar 696 hektar land och 127 hektar vatten. Ett par ekar vid Kyrkvikens norra strand är sedan 1969 skyddade som naturminne.

Fjäderholmarna och omgivande vatten ingår i Kungliga nationalstadsparken.

Karta som visar strandskyddade områden på Lidingö. Karta: © Lidingö stad / © Lantmäteriet

Delar av Fjäderholmarna och Gråviken är fågelskyddsområden. Gråviken, Gråvikens mynning och Ekholmsnässljön är fiskefredningsområden. Många av Lidingös stränder omfattas av det generella strandskyddet på 100 meter upp på land och 100 meter ut i vattnet. I fyra områden har strandskyddet utökats: Sticklingeskogen, Grönstaskogen, norra Elfviklandet och Dalakolonin på Bosön.

Generellt biotopskydd gäller för alléer och ett antal biotoper i jordbruksmark som åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar, källor, småvatten och våtmarker. I Trädplan för Lidingö beskrivs ett tjugotal värdefulla alléer på ön och deras skötselbehov.

Skogen vid Grönsta är i dag det enda större naturområdet på Lidingö som inte är naturreservat. Grönstaskogen är sannolikt ett av länets finaste oskyddade skogsområden, med påtaglig känsla av storskog och en variation av naturmiljöer till glädje för människor av alla åldrar, men också av stort värde för biologisk mångfald. Området är också värdefullt som tyst område.

Grönområdenas ekosystemtjänster

Landskapet är i ständig förändring, men mänskliga aktiviteter har lett till en förlust av många viktiga livsmiljöer, vilket resulterat i att förlust av biologisk mångfald är en av vår tids största utmaningar. En mångfald av arter och en sammanhängande grön infrastruktur är i sin tur grunden för att ekosystemen ska fungera långsiktigt och kunna leverera de ekosystemtjänster som vi är beroende av. I den byggda miljön fyller grönska en viktig funktion och bidrar till bättre lokalklimat, luftrening, god vattenkvalitet, skyfalls- och dagvattenhantering och attraktiva, trivsamma miljöer. Med kunskap om hur naturens tjänster bidrar till våra samhällen kan vi planera för robusta miljöer och samhällen som bättre kan hantera framtidens utmaningar. Välmående och fungerande ekosystem är grunden för vårt personliga välbefinnande.

Rekreation och friluftsliv

I stadens grön- och blåplan finns mål, strategier och riktlinjer för rekreation och friluftsliv. Det finns även föreslagna åtgärder för att nå de uppsatta målen i planerna.

I RUFSS 2050 är Lidingöloppsspåret utpekade som en regional vandringsled och stora delar av Lidingös stränder är utpekade som regionalt strandstråk. Fyra av Lidingöbanans stationer; Torsvik, Kottla, Högberga och Brevik kallas i RUFSS gröna stationer för att det är lätt att ta sig ut till en regional grönkil från stationerna. Stora Fjäderholmen ingår i riksintresset för friluftslivet Ulriksdal-Haga-Djurgården.

Lidingös stora sammanhängande grönområden hyser stora rekreativa värden, men även mindre parker och grönytor inne i bebyggelsen har stora värden. Det finns gott om platser där det är möjligt att uppleva fågelsång, dofter av natur, vild växtlighet, tysthet och lugn eller platser där det är möjligt att röra sig genom gröna miljöer. Det flesta Lidingöbor har nära till grönytor med rekreativa värden.

Det är sedan länge känt att vistelse i grönska och natur bidrar till stressreducering och blodtryckssänkning. God tillgång till gröna park- och naturområden är därför viktig. Välbefinnandet ökar också med högre kvalitet på de gröna miljöerna. Vistelse i högkvalitativ grönstruktur med hög biologisk mångfald påverkar stressreduceringen mer och effekten av detta håller också i sig under en längre tid än vistelse i mer likartad eller urban grönstruktur.

Den goda tillgången till större rekreativområden är en stor del av Lidingös identitet och något som är av särskild betydelse för mentalt välbefinnande. Grönområdenas naturlighet och rofylldhet är något som särskilt uppskattas av Lidingöborna och platser med dessa kvaliteter är utpekade som mest populära av Lidingöborna. Dessa värden är av stor vikt att värna då de till viss del är unika i relation med närheten till storstadsmiljön i Stockholm där tysta miljöer är en bristvara. Det är även möjligt på många ställen att ta sig ner till, vistas vid eller promenera längst med vattnet, vilket är en av öns stora styrkor och som även det är knutet till öns identitet.

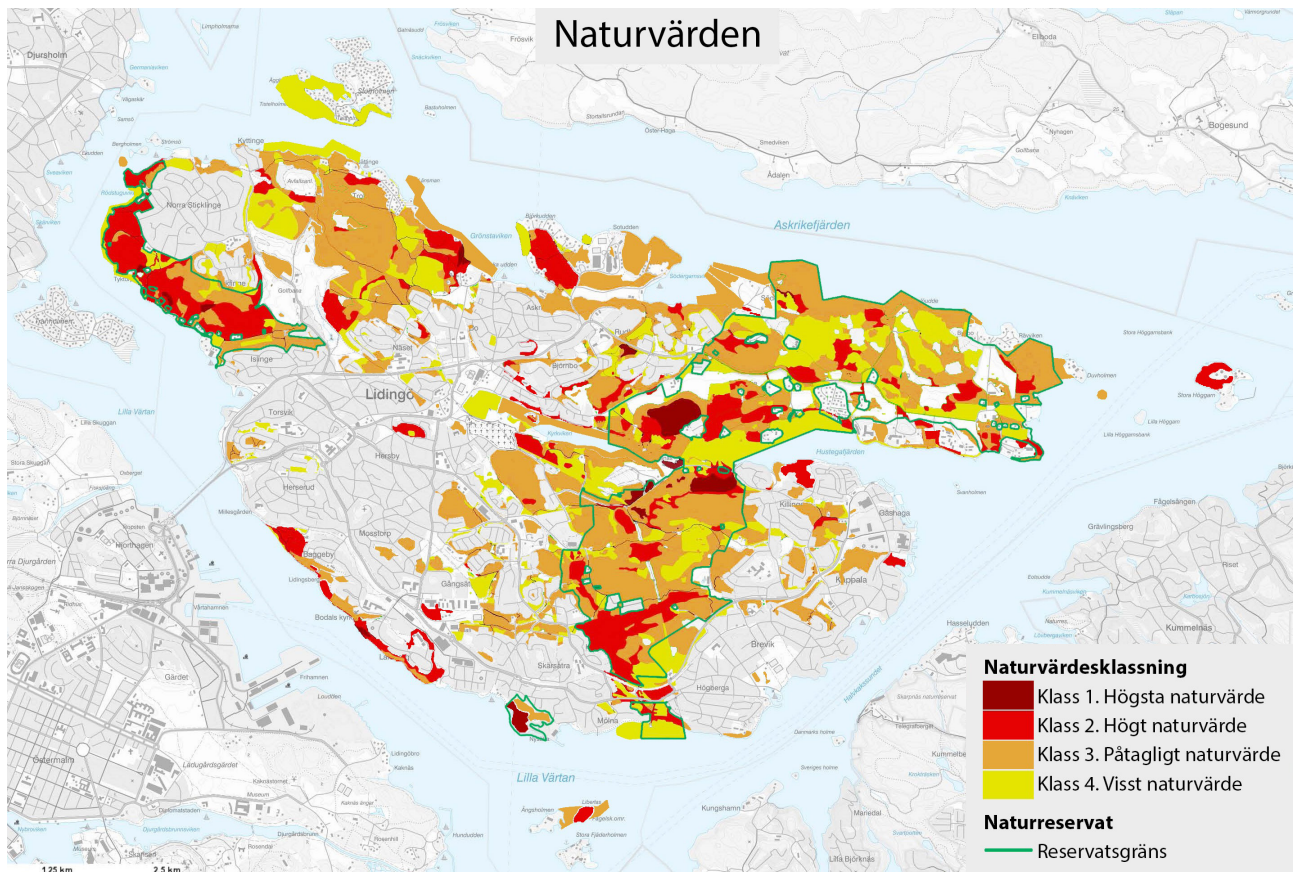
Foto: Micke Lundström

Lidingö har också ett stort antal iordningställda gång- och cykelstråk som löper genom och till viss del mellan de sammanhängande områdena vilket är en stor styrka. Elfviksleden, Hälsans stig, spåret runt Kottlasjön och samtliga lidingölopssträckor har alla identifierats som särskilt värdefulla och de är av särskild vikt för den fysiska hälsan.

Parker

Den stora andelen grönområden på Lidingö innebär att i stort sett alla Lidingöbor har minst ett grönområde inom 300 meter från sin bostad. Vistelse i grönområden har en positiv inverkan på människors livskvalitet både den fysiska och psykiska hälsan. Gröna mötesplatsers sociala funktion är viktig, eftersom de kan verka för gemenskap i en stadsdel och öka kontakten mellan människor.

I Lidingö stads parkprogram (Lidingös Parkprogram Strategier och planerade åtgärder 2021–2025) ges en samlad aktuell bild av Lidingös parker.

Naturvärden på Lidingö indelade i fyra olika klassningar, från "visst naturvärde" till "högsta naturvärde".
Karta: © Lidingö stad / © Lantmäteriet

Naturvärden och biologisk mångfald

Lidingö har många naturområden med påtagliga och höga naturvärden. De flesta av dessa är barrskog och barrblandskog med inslag av äldre tall. Det finns också en hel del värdefulla ekmiljöer och sumpskogar. Flera av de värdefulla skogarna har av Skogsstyrelsen klassats som nyckelbiotoper. På Lidingö finns också värdefulla gräsmarker, sjöar, dammar, våtmarker och kustvatten. De områden som bedömts ha de allra högsta naturvärdena är i de flesta fall ädellövträdsmiljöer med gamla ekar, men även våtmarken Rudbodakärret och havsvikarna Gråviken och Ekholmsnässljön har bedömts ha högsta naturvärde.

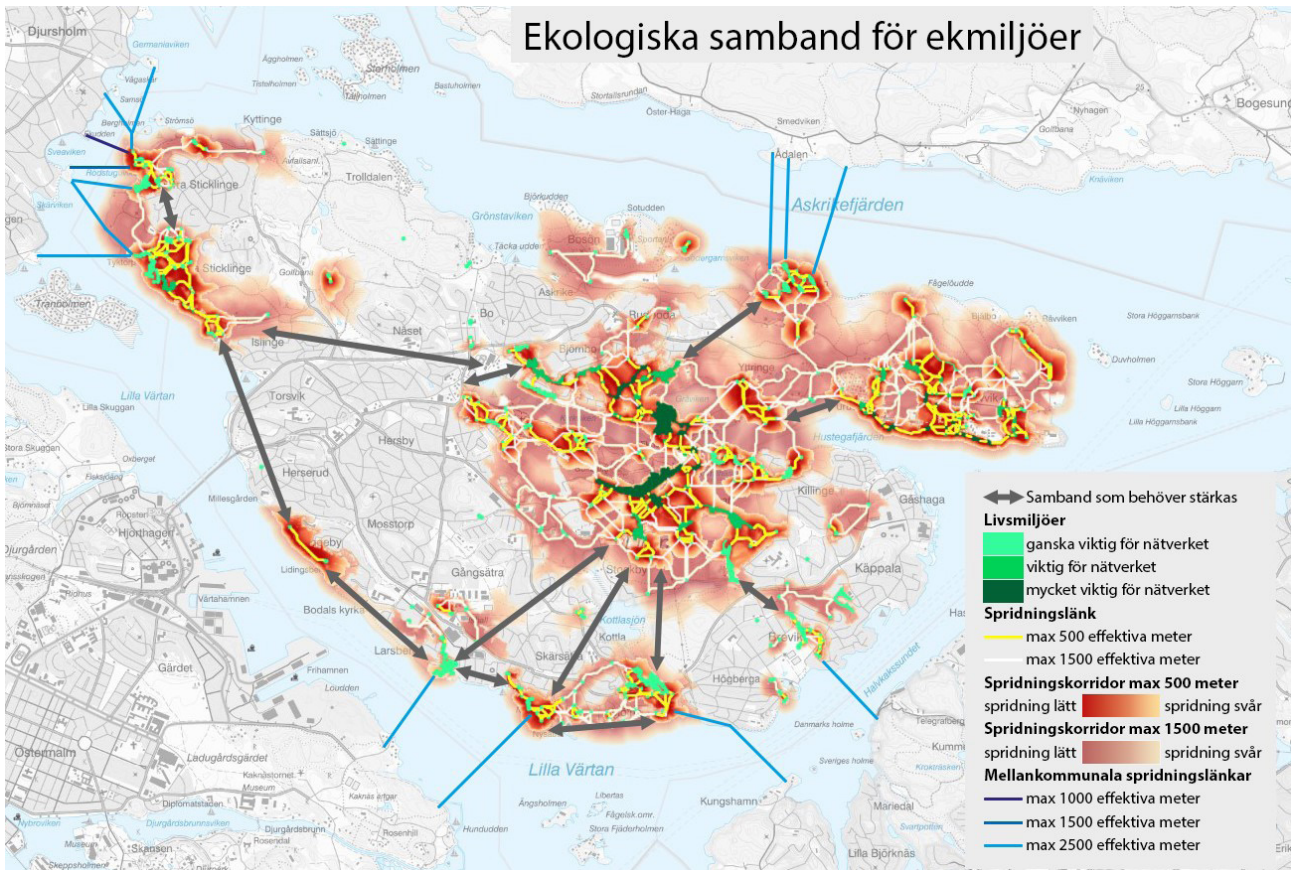
Den biologiska mångfalden är viktig. Olika naturtyper och strukturer i landskapet måste hänga samman precis som trafikens infrastruktur för att fungera. Finns det glapp i den gröna infrastrukturen så fungerar den inte. I en långsiktigt fungerande grön infrastruktur finns miljöer och spridningsmöjligheter

med en sådan fördelning att arter och naturtyper långsiktiga överlevnad är säkrad. På Lidingö ska de djur och växtarter som finns naturligt ges förutsättningar att fortleva i livskraftiga bestånd.

Andra hot mot den biologiska mångfalden är klimatförändringar, miljöföroreningar, och invasiva främmande arter. Lidingö stad ska aktivt bekämpa främmande invasiva arter på stadens mark. I tätortsnära natur är även ljusföroreningar ett hot mot djurlivet som behöver beaktas.

Ekologiska samband

De samband som beskrivs i grönplanens strategiska karta beskriver gröna samband utifrån människans behov och generella värden för växt och djurlivet. Ett fungerande nätverk av livsmiljöer och spridningsvägar är unikt för varje enskild växt- och djurart. Många arter har dock liknande miljökrav och därför kan analyser som utgår från enskilda arter bidra till en ökad kunskap om hur landskapet hänger samman för fler arter.

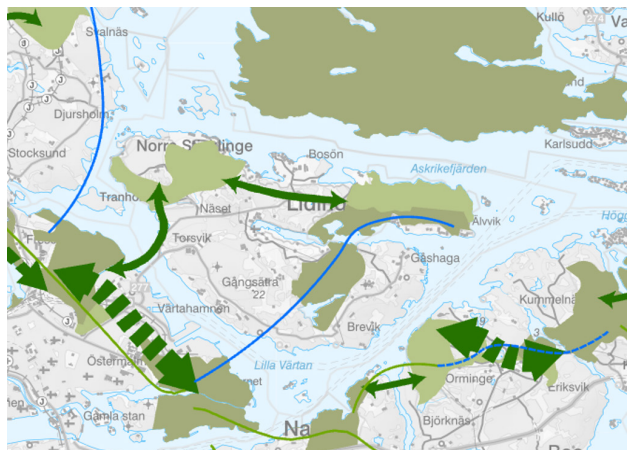
Regionala gröna samband

För arter som kan sprida sig över vatten är Lidingö en viktig länk mellan de tre regionala grönkilarna: Järvakilen, Bogesundskilen och Nacka-Värmdökilen. Enligt RUFSS 2050 räknas Sticklinge-Grönsta och Långängen-Elfvik till Järvakilen med svaga gröna samband mellan Norra Djurgården och Sticklinge, och mellan Grönsta och Elfvik.

Ekmiljöer

De allra högsta naturvärdena på Lidingö är knutna till gamla ekar. Lidingö har ett av länets finaste bestånd av gamla särskilt skyddsvärda ekar. Lidingö har dessutom på många platser en bra åldersfördelning i ekbestånden, vilket med rätt skydd och skötsel kan bevaras för lång tid framöver, vilket möjliggör att värdena kan bevaras för lång tid framöver.

Det regionala ädellövsambandet från Kaknäs till Elfvik har svaga partier på Lidingö. Mellan de värdefulla ekmiljöerna på södra Lidingö: Larsberg, Kappsta och

Regionala gröna samband. Karta: © Lidingö stad / © Lantmäteriet

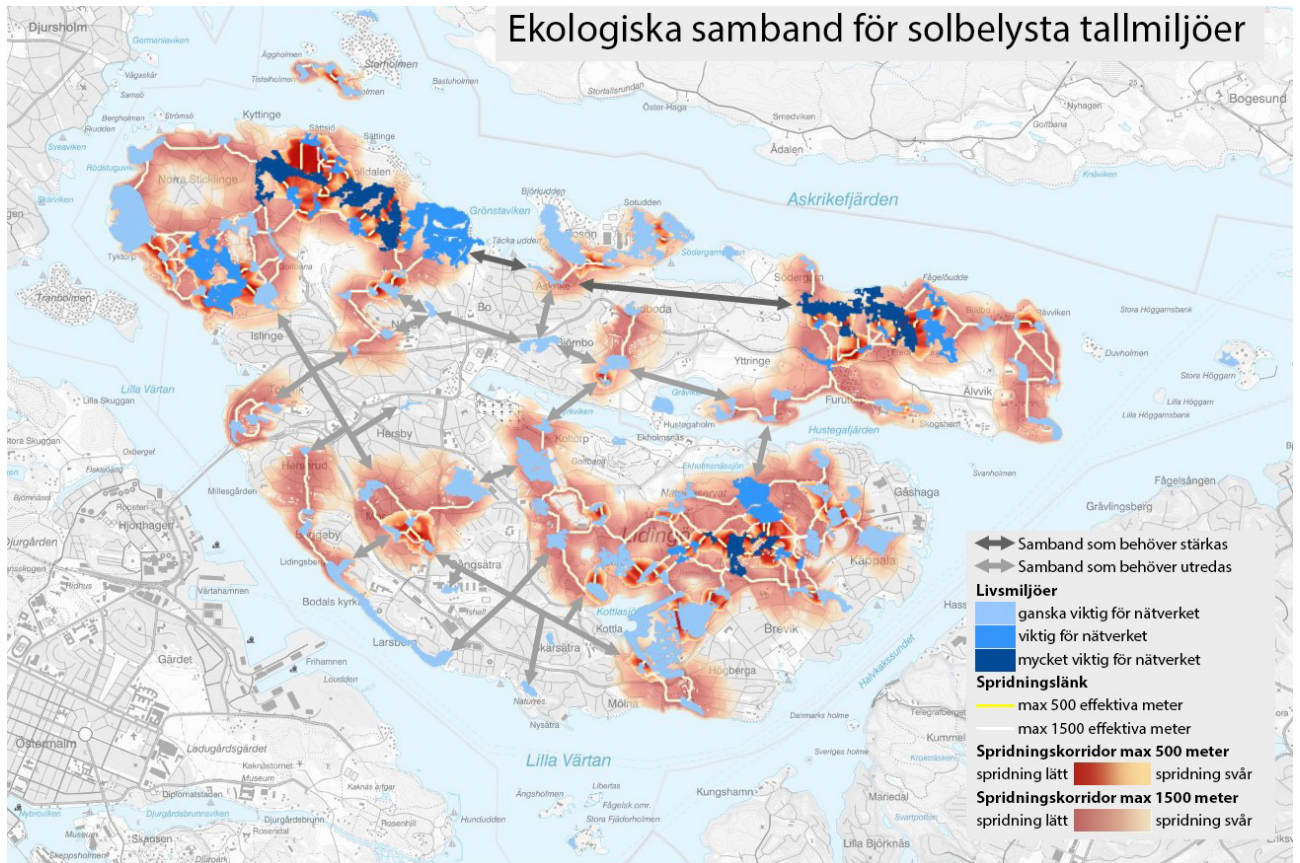

Bild: WSP och Lidingö stad. Fokusart: reliktböck.

Mölna och de mer sammanhängande ekmiljöerna vid Långängen, Ekholmsnäs och Hustegaholm är sambanden dock något svaga.

För att ekmiljöernas värden ska kunna bevaras för framtiden är det viktigt att de värdefulla livsmiljöerna får vara kvar och sköts på ett bra sätt, men också att spridningsvägarna får vara kvar och stärks där sambanden är svaga. För arter som inte tar sig över vatten är sambandet runt inre Kyrkviken extra viktigt. För att ekmiljöernas värden ska kunna bevaras för framtiden är det viktigt att de värdefulla livsmiljöerna får vara kvar och sköts på ett bra sätt, men också att spridningsvägarna får vara kvar.

Tallmiljöer

Lidingö har många fina tallmiljöer och förhållandevis många gamla tallar med höga naturvärden. Inslag av äldre tall finns i många av Lidingös barr- och blandskogar, men även i den bebyggda miljön. Gamla solbelysta tallar i bostadsområden kan ha

stor betydelse för de ekologiska sambanden. En stor del av tallskogsmiljöerna kommer skyddas genom utökningen av Långängen-Elfviks naturreservat och bildandet av Sticklinge naturreservat.

För barrskogsmiljöer är stråket över norra Rudboda och norra Bo de viktigaste miljöerna i det svaga gröna sambandet som pekas ut i RUF5 2050. I den primära regionala spridningskorridoren för äldre barr- och blandskog som går över östra delen av Lidingö finns några svaga länkar som är extra viktiga att bevara.

Bland de barrskogar som i analysen bedömts ha lägre betydelse för de regionala sambanden finns flera av Lidingös riktigt fina barrskogsområden med höga naturvärden. Dessa skogar är också viktiga att bevara såväl för sin naturvärden som för de kommunala barrskogssambanden. Lidingö har relativt gott om gamla solbelysta tallar, vilka ofta har ett extra högt värde därför att ett flertal sällsynta arter är beroende av dem.

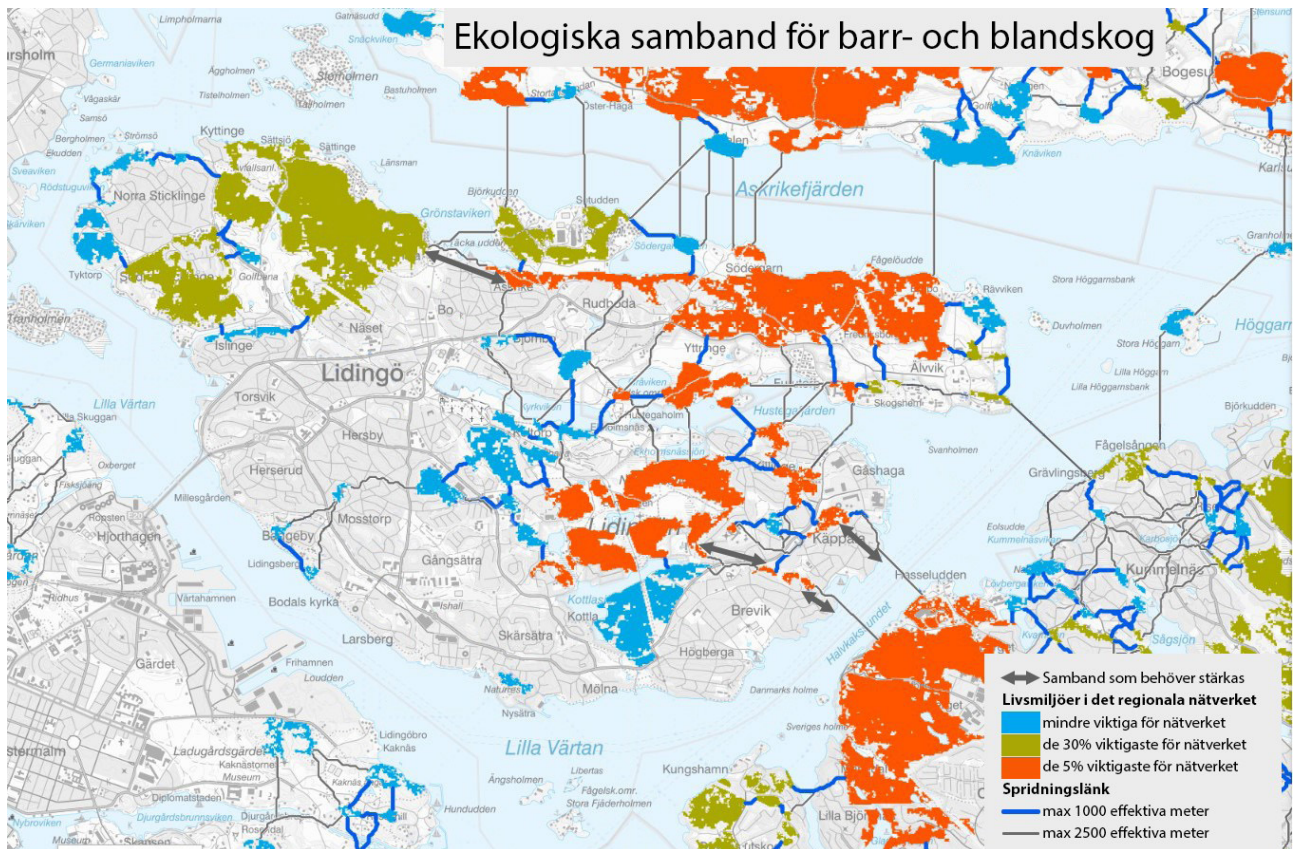

Bild: Länsstyrelsen och Lidingö stad. Fokusart: tofsmes.”

Jordbruksmark

Lidingö har kvar en del ängar med fin hävdgynnad flora, som sköts och hålls öppna med slätter eller bete. Ängarna ska skötas så att nyttan för den biologiska mångfalden blir så stor som möjligt. Även blommande ängsmarker utan ovanliga arter och brynmiljöer med blommande träd och buskar har stor betydelse för pollinerande insekter.

Pollinering är en avgörande funktion för fungerande naturliga ekosystem, såväl som för människans matproduktion. För att kunna upprätthålla en stabil och fungerande pollinering som ekosystemtjänst är det viktigt att gynna en mångfald av arter och att upprätthålla stabila populationer av pollinatörer.

Lidingö har ett aktivt jordbruk, med ett gårdsarrende av Elfviks gård. Huvuddelen av jordbruksmarken ingår i Långängen-Elfviks naturreservat och ska fortsätta hållas öppen för att bevara den kulturhistoriskt värdefulla landskapsbilden. Det möjliggör att dessa ytor i framtiden kan användas för livsmedelsproduktion. Även de små ytorna

jordbruksmark som ligger utanför naturreservatet är antingen utarrenderade som jordbruksmark eller utpekade som öppen gräsmark i stadens skötselplan för naturmark.

Våtmarker

Många växter och djur är beroende av våtmarker. Sedan början av 1800-talet har många våtmarker torrlagts, vilket medfört att många av de arter som är knutna till våtmarker har blivit ovanliga och hotade i dag.

Utifrån de inventeringar som har gjorts på Lidingö av grod- och kräldjur och trollsländor så finns många av de värdefulla våtmarkerna i området kring Långängen, Kottla- och Stockbysjön. Utanför detta område är några av de mest värdefulla våtmarkerna Rudbodakärret, Yttringekärret, Breviksdammen, Mölna kvarndamm och Mulletjärnen. För groddjur finns svaga samband som skulle behöva förstärkas mellan östra och västra Lidingö och mellan södra och norra.

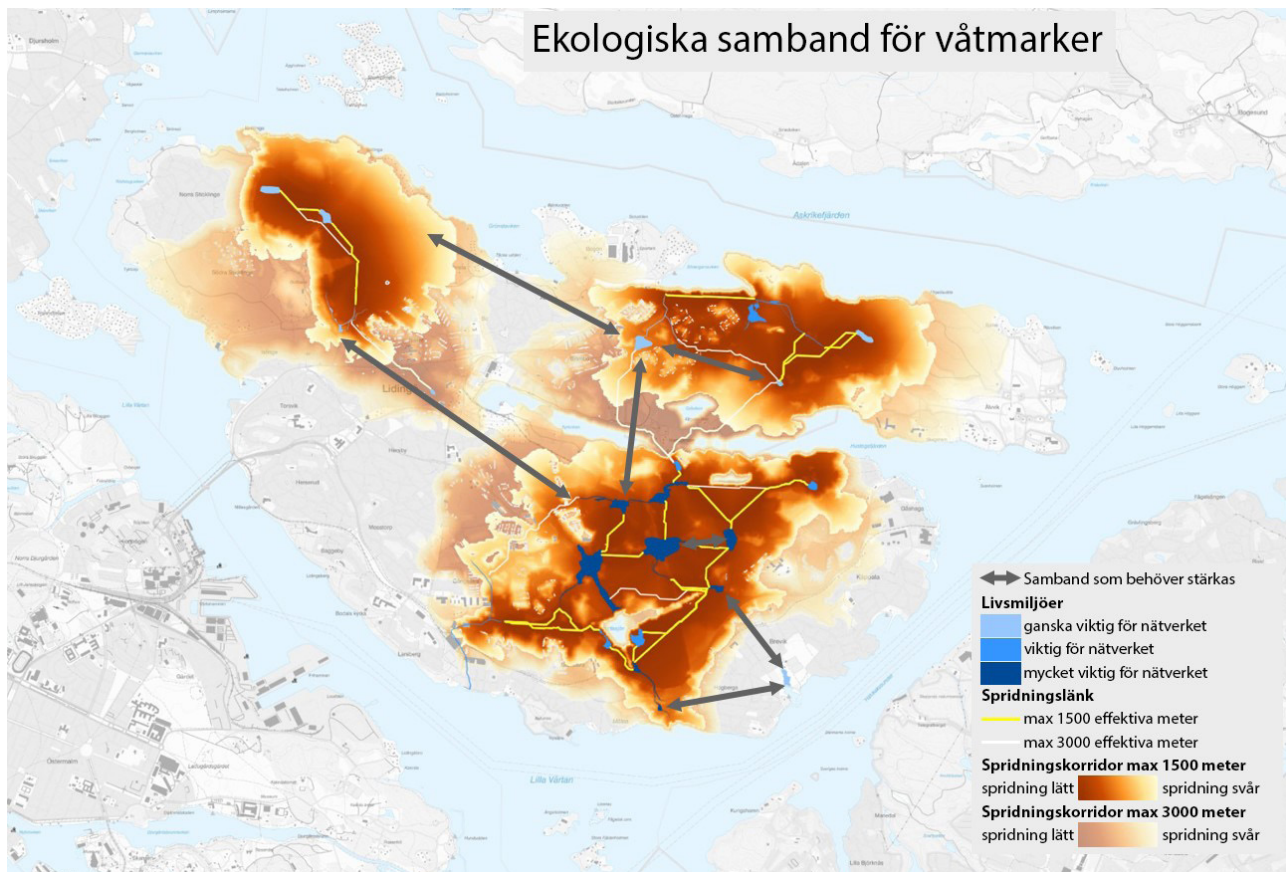

Bild: WSP och Lidingö stad. Fokusat: större vattensalamander.

Värdefulla våtmarker hotas med tiden av igenväxning. Lidingö stad har restaurerat flera våtmarker och dammar med rikt växt- och djurliv under de senaste decennierna, ett arbete som måste fortsätta. Det är också betydelsefullt att stärka de ekologiska sambanden mellan våtmarkerna.

Kustmynnande våtmarker är viktiga miljöer för fiskföryngring. Våtmarker har också stor betydelse för rening av vatten och för reglering av vattenflöden.

Sjöar och kustvatten

Lidingös sjöar är skyddade och ingår i Långängen-Elfviks naturreservat. Kottlasjön och Stockbysjön har höga naturvärden och rekreativvärden. Kottlasjön, som är Lidingös enda badsjö, har haft övergödningsproblem på grund av intern återcirkulation av fosfor från bottarna. Det åtgärdades med en fosforfällning och bindning av fosfor till sjöbotten 2017. Sedan dess har vattenkvaliteten i sjön varit god. På senare

år har det varit problem med stora mängder fintrådiga alger i Stockbysjön. Undersökningar och restaureringsåtgärder av Stockbysjön är påbörjade och bör fortsätta.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen redovisa hur man avser att följa miljö kvalitetsnormerna. Syftet med miljö kvalitetsnormer för vatten (MKN-vatten) är att säkra god vattenkvalitet och goda fysiska förutsättningar för vattnets ekosystem. Det gäller för såväl ytvatten som grundvatten. Miljö kvalitetsnormerna är att betrakta som mål som ska uppnås inom en viss tidsperiod. Lagstiftningen kring miljö kvalitetsnormerna utgår från EU:s Vattendirektiv (2000/60/EG) och finns framför allt i miljöbalken och plan- och bygglagen (PBL).

Lidingö stads vatten tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt. För varje vattendistrikt upprättas en

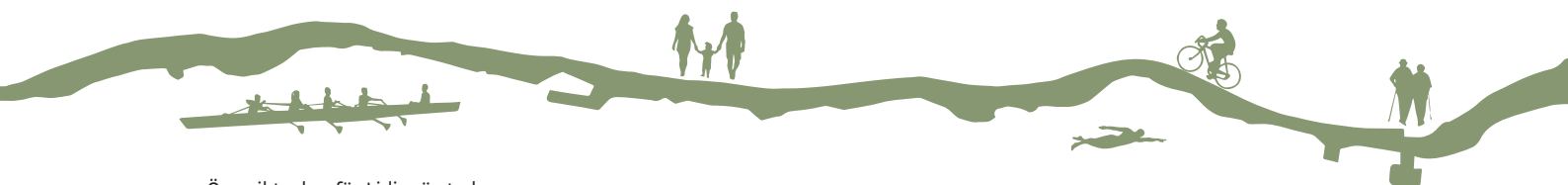

Bild: VISS. Bakgrundskarta: Lidingö stad © Lidingö stad / © Lantmäteriet

åtgärdsplan och en förvaltningsplan vart sjätte år. Lidingö stad har ett ansvar att genomföra de åtgärder som finns i Norra Östersjöns åtgärdsplan (2022–2027) inom ramen för vattenförvaltningen.

I Vatteninformationssystem Sverige (VISS) finns miljökvalitetsnormer angivna för varje vattenförekomst. Alla vatten som har utpekade miljökvalitetsnormer kallas för vattenförekomster. Det är kustvatten och alla större sjöar, vattendrag och grundvattenområden. I VISS redovisas också en bedömning av vattenförekomsternas status. I VISS anges konkreta åtgärder som ska genomföras för att följa miljökvalitetsnormerna. Inom Lidingö stads gränser finns delar av tre kustvattenförekomster: Lilla Värtan, Stora Värtan och Askrikefjärden. Inga utpekade grundvattenförekomster finns på Lidingö. För Lidingös kustvatten omfattar åtgärder att minska påverkan av båtliv i grunda vattenområden

samt att förbättra de fysiska vattenmiljöerna genom olika åtgärder.

Eftersom Kottlasjön inte är någon vattenförekomst omfattas den inte av miljökvalitetsnormerna. Det görs heller ingen officiell bedömning av sjöns ekologiska och kemiska status. Lidingö stad har ändå låtit göra inventeringar och bedömningar av den ekologiska statusen för Kottlasjön som ett sätt att följa sjöns vattenkvalitet. Den ekologiska statusen var måttlig till otillfredsställande före fosforfällningen 2017, men har varit god från och med 2018.

Ingen av Lidingös kustvattenförekomster uppnår god ekologisk status. Enligt den senaste bedömningen (Norra Östersjöns Vattendistrikt, förvaltningscykeln 2022–2027) har Stora Värtan måttlig ekologisk status medan Askrikefjärden och Lilla Värtan har otillfredsställande ekologisk status. Ingen av de tre kustvattnen uppnår god kemisk status.

För att följa miljö kvalitetsnormerna ska alla tre vattenförekomsterna ha uppnått god ekologisk status till 2027 för nästan alla kvalitetsfaktorer. Åtgärder som berör läckage av näringsämnen från jordbruksmark har ett senare målår 2039 vilket främst beror på att det tar tid för åtgärderna att ge effekt på halter i ytvattnet. Även näringspåverkan från andra vattenförekomster har målår 2039.

Förbättring av vattenmiljöerna

Lidingö stad värnar sina skyddsvärda kustvatten. En blåplan togs fram till 2017 för att fördjupa kunskapen kring hur staden kan bidra till att skydda och utveckla värdefulla vattenmiljöer för människor och den biologiska mångfalden. I blåplanen finns riktlinjer som anknyter till vattenförvaltningens mål och även en ansvarsfördelning av olika åtgärdsförslag kopplade till målet att uppnå vatten av god kvalitet. Åtgärdsförslagen i blåplanen genomförs successivt.

I stadens miljöprogram konkretiseras åtgärdsarbetet med stegvis fokus mot olika uppsatta mål. Nuvarande målområden är att förbättra vattnet i Kyrkviken och rena dagvattnet. Uppföljning av behov och mål sker även via provtagning av vattenkvalitet i ett specifikt provtagningsprogram för Kyrkviken och genom kontinuerlig provtagning via Svelands kustvattenvårdsförbund i Askrikefjärden samt Stora och Lilla Värtan.

I nuläget arbetar Lidingö Stad aktivt med att undersöka och hitta åtgärder som förbättrar den fysiska och kemiska status i Kyrkviken som är en del av Askrikefjärdens vattenförekomst. Kyrkviken har stora förbättringsbehov och åtgärdsarbetet kommer även att gynna Askrikefjärden i stort. Staden har även medverkat i arbetet med att ta fram underlag till lokala åtgärdsplaner för Lilla Värtan som belyser nuvarande föroreningskällor, fysiska förhållanden och vilka förbättringsbehov som finns för att följa miljö kvalitetsnormerna.

För att miljö kvalitetsnormerna för Lilla Värtan ska kunna följas krävs omfattande åtgärder i

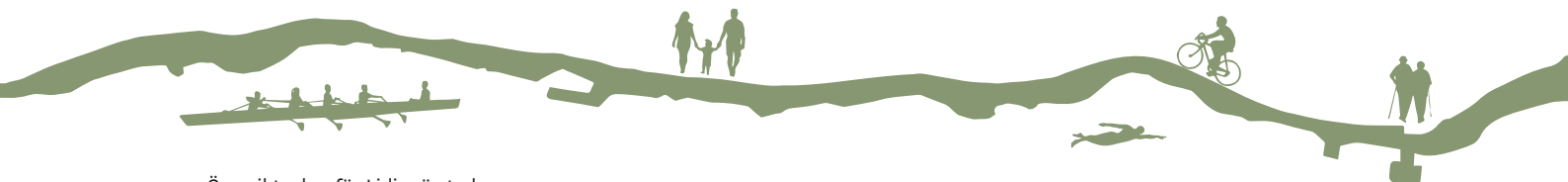
andra vattenförekomster och insatser av andra myndigheter och aktörer än kommunerna. Tillförseln av till exempel näringsämnen sker till stor del från angränsande vattenförekomster och reningsverk.

Från båtuppställningsplatser finns ett läckage av tungmetaller och tributyltenn (TBT), det vill säga ämnen som behöver minska för att miljö kvalitetsnormerna ska följas. Läckage från båtuppställningsplatser sker via avrinnande vatten till både kustnära vatten och botten sedimenten. Båtar med TBT har skrovsanerats och det finns riktlinjer för hur man tar bort bottenfärg. Staden har en regelbunden dialog med Lidingö Båtförbund och alla dess medlemsföreningar, om vikten av att minska båtlevets miljö påverkan på Lidingös vattenmiljöer.

Staden arbetar successivt med förbättringar av befintliga dagvattensystem för att minska uttransporten av såväl näringsämnen som olika miljö förorenande ämnen. Genom miljö tillsynen sker ett kontinuerligt arbete med att minska risken för spridning av miljö förorenande ämnen till ytvatten genom uppdaterade skötselrutiner.

Lidingö stads avsikt är att ta fram en förvaltningsövergripande genomförandeplan för arbetet med att förbättra sina kustvattenförekomster för att följa miljö kvalitetsnormerna. Samtidigt finns ett stort behov av att samverka med andra kommuner, andra aktörer och regionala och nationella myndigheter för att lösa problem med tillförsel av näringsämnen och miljögifter. Att huvuddelen av Stockholmsregionens avloppsutsläpp sker i vattnen runt Lidingö är ett exempel på problem som enskilda kommuner inte kan lösa.

Lidingö stads övergripande mål innebär en mycket restriktiv bebyggelseutveckling. I de fåtal nya detaljplaner som kommer att tas fram görs en analys av påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten. Detta gäller även till exempel ombyggnad och tillbyggnad av småbåtshamnar.

Idrott, fritid och kultur

Lidingö stad arbetar aktivt för att Lidingöborna ska ha möjlighet att genom hela livet kunna utöva sina idrotts-, kultur- och fritidsintressen. Friluftsliv, rekreation och ett brett utbud av idrotts- och kulturaktiviteter bidrar till en ökad livskvalitet. Det ska vara lätt att vara fysiskt aktiv och för detta fyller tillgängliga motionsspår, friluftsområden, spontana idrottsplatser och bokningsbara idrottsanläggningar en viktig funktion.

Lidingö har väl tilltagna naturområden med god vattenkontakt vilket skapar goda förutsättningar för friluftsliv på land och vatten. Det finns drygt 15 mil spår och leder för promenader, löpning, ridning och cykling. Flera spår är belysta för att stimulera aktivitet året runt. På vintern finns det spår för längdskidåkning och långfärdsskridskor. I anslutning till många av motionsspåren finns utegym och grillplatser och det finns flertalet badplatser. För att öka möjligheten för invånarna att ta del av naturen ska det finnas tillgänglighetsanpassade naturstigar, tydlig och lättförståelig information och en trygg miljö anpassad för grupper med olika funktionsvariationer, barn och äldre.

Möjlighet till fysisk aktivitet är en stor och viktig del för folkhälsan och extra viktigt i områden med lägre aktivitetsgrad än genomsnittet. Att det finns löpspår, promenadstråk, spontanidrottsplatser, lekplatser, säkra gång- och cykelvägar och tillgängliga grönområden kan öka den fysiska aktiviteten.

En ny simhall är under uppförande. Höga krav har ställts på tillgängligheten och flexibla lösningar kommer göra det möjligt att använda bassängen effektivt för olika verksamheter.

Föreningslivet är starkt på Lidingö och en viktig del i samhällsbyggandet då det skapar gemenskap och stärker tryggheten genom människors sociala kontakter. Idrott i förening är särskilt starkt i målgruppen 7-20 år och för att föreningarna ska kunna bedriva sina viktiga verksamheter krävs anläggningar och lokaler anpassade för detta. Runt om på ön finns anläggningar som tillgängliggörs för föreningslivet.

Det är viktigt att lyfta fram näringslivet och många privata initiativ som stärker såväl idrottslivet

Foto: Micke Lundström

Foto: iStock

som Lidingöbornas möjlighet till rekreation. De privata inslagen med bland annat golfbanor, gym, padelhallar med mera är värdefulla komplement till stadens verksamheter.

Verksamheter som bedrivs på vatten har många utövare på Lidingö och representeras av segling, rodd och flera aktiva sjöscoutkårer. Issporter bedrivs primärt i två anläggningar. Det finns idrottshallar i olika storlekar som passar olika typer av verksamheter. Idrottshallarna används för skolans idrottsundervisning under dagtid.

Det finns drygt 20-talet fotbollsplaner tillgängliga, varav två planer med naturgräs, 17 med konstgräs och flertalet mindre grusplaner. Dessa planer är tillgängliga för föreningsliv, skolor och allmänhet.

Ridsport bedrivs på flera ställen liksom skyttesport med banor såväl ute som inne.

På flera platser på ön finns kluster av idrottsanläggningar. Lidingövallen är stadens största idrottsplats. Efter renoveringar och ombyggnation är det en fullstor arena för friidrottsgrenar med en naturgräsplan omsluten av en 400 meter lång löparbana. Utöver friidrott finns det en fullstor nyrenoverad 11-mannaplan i konstgräs för fotboll och en isrink för vinteridrott. På Lidingövallen finns också en tennishall, med banor inom- och utomhus.

Ytterligare ett kluster är Högsätra idrottsområde där det i dag finns en idrottshall, en konstgräsplan, två isanläggningar, en skjutbana inomhus samt en uppskattad skate- samt cykelpark. Högsätra idrottsområde med sin nya detaljplan är under utredning för utveckling.

Även Ekholmsnäs är ett område som rymmer flera verksamheter, såsom skidbacke, golf och rodel.

Det är viktigt att staden planerar för rätt aktiviteter. Genom att föra en strukturerad dialog med invånare, företag och organisationer som representerar olika

gruppers intressen är det möjligt att säkerställa att rätt ytor anläggs och att invånarnas efterfrågan tas tillvara.

Inom kulturområdet erbjuder Musikskolan och Sagateatern högkvalitativ verksamhet för Lidingös barn och ungdomar, enskilt och i framgångsrikt samarbete. Olika kulturaktiviteter ger möjligheter till kreativ utveckling även för barn och ungdomar som inte attraheras av just sport och idrott.

Biblioteket är tillgängligt för alla Lidingöbor och förutom tillgång till litteratur och tidskrifter bedrivs där också en mångfacetterad kulturverksamhet för alla åldrar.

Lidingö stadshus, där biblioteket är inrymt, kan ses som stadens kulturhus. I stadshuset visas konstutställningar och det förekommer olika kulturarrangemang. I Gustav Dalénsalen är det möjligt att sätta upp evenemang av olika slag som konserter, dans- och teaterföreställningar

Kulturveckan är ett årligt återkommande arrangemang som sker i samarbete med föreningar, näringslivet, kulturverksamheter och Lidingö stad. Under veckan erbjuds ett rikt utbud av kulturupplevelser för Lidingöbor i alla åldrar.

På Lidingö finns skolor som bedriver utbildningar inom design, kultur, digital kommunikation och konst.

Millesgården är ett nationellt och internationellt känt museum bestående av skulpturpark, konstnärshem och konsthall med högkvalitativa konstutställningar.

På Lidingö museum kan man ta del av Lidingöns framväxt - från vikingatid till dagens trivsamma stad. Det ordnas regelbundet föreläsningar, temautställningar och stadsvandringar.

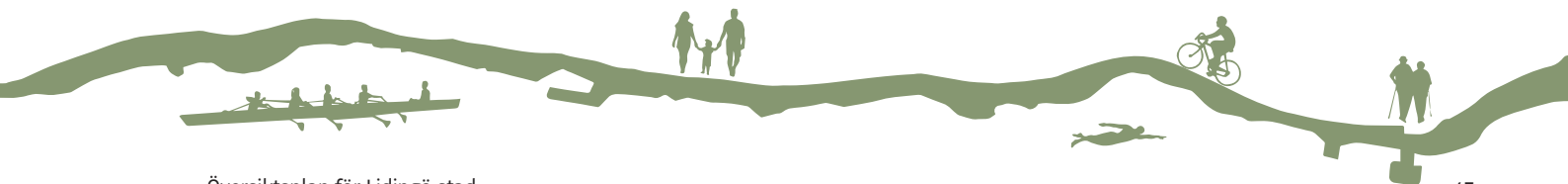

Foto: Micke Lundström

Fritidsbåtshamnar

På Lidingö är båtlivet aktivt. Fritidsbåtshamnar finns på elva platser där bryggorna ägs av staden och områdena arrenderas ut till båtklubbar. På ön finns också flera privata marinor, bryggor och samfälligheter. Efterfrågan på båtplatser är stor och kön till stadens båtplatser är lång.

Det finns behov av fler gästhamnar och utveckling av befintliga hamnar med servicefunktioner som ramper, tankning och fler ytor för upplag.

Möjligheten för båtägare att göra miljövänliga val genom god tillgänglighet till båtbotentvättar, spolplattor och mottagningssystem för toalettavfall från fritidsbåtar är betydelsefullt.

Trafik och transporter

På Lidingö behövs alla trafikslag och samtliga trafikslag bedöms likvärdigt i planeringen och vid prioriteringar. Utgångspunkten är att Lidingöborna själva ska styra sitt val av trafikslag och staden ska anpassa sig efter det. Det ska vara enkelt och tryggt att ta sig fram på Lidingö oavsett om det är med bil, kollektivtrafik, gång- eller cykel.

Framkomligheten på Lidingö är god för samtliga trafikslag och vägnätet håller god standard. Det är möjligt att ta sig till och från Lidingö och till olika platser på Lidingö med bil, kollektivtrafik, gång och cykel. På Lidingö finns det tillgång till spårbunden kollektivtrafik, buss och pendelbåt. Tunnelbanans röda linje går till Ropsten där det finns möjlighet till byte till Lidingöbanan och bussar för fortsatt resa till Lidingö.

År 2012 beslutade kommunfullmäktige att ersätta Gamla Lidingöbron med en ny bro för gång- och cykeltrafikanter och spårvägstrafik. Från början var planen att rusta upp den befintliga bron men efter utredningar framkom det att var mest ekonomiskt fördelaktigt och säkrare för staden att bygga en helt ny bro. Den nya bron är dimensionerad för en tredubbling av gång- och cykeltrafikanter jämfört med den gamla bron och tillgängligheten är bättre. Kapaciteten för Lidingöbanan över bron har dubblerats genom dubbelspår. År 2022 öppnade den nya gång- och cykelbron.

Foto: Micke Lundström

Kollektivtrafik

En grundförutsättning för att människor ska välja att resa med kollektivtrafiken är att utbudet motsvarar behoven i form av turtäthet, hållplatser och smidiga byten. Region Stockholm ansvarar för kollektivtrafiken och staden får möjlighet att framföra behov och önskemål.

Ropsten är en av de viktigaste kollektivtrafiknoderna i nordöstra Stockholm och avgörande för att Lidingöborna ska välja att resa kollektivt. Det är därför viktigt att utformningen av Ropsten som kollektivtrafiknod är optimal både på kort och lång sikt. I och med utvecklingen av Norra Djurgårdsstaden är det viktigt att funktionaliteten och framkomligheten i Ropsten inte påverkas negativt. Omstigningen mellan Lidingöbanan, båtar, bussar och tunnelbanan ska ske så effektivt som möjligt. Tunnelbanans turtäthet till Ropsten måste förbättras med tätare avgångar och bättre matcha Lidingöbanans avgångar och bussar till Lidingö.

Lidingö stad är den enda kommunen i Stockholms län som inte har någon stomförbindelse till sitt kommuncentrum. Att erbjuda kollektivtrafik

utan byten är ett sätt att öka resandet med kollektivtrafiken. Lidingö stad anser att det behövs en stombusslinje som trafikerar Stockholms innerstad och Lidingö centrum.

Pendelbåttrafiken har goda möjligheter att utvecklas och fungera som ett bra komplement till den vägburna och spårburna kollektivtrafiken. Fjäderholmarna är en del av Lidingö stad som saknar kollektivtrafik till och från Lidingö. Regionen bör säkerställa att kollektivtrafik tillkommer i området.

För att fler ska välja att resa med Lidingöbanan är det viktigt att SpårvägCity förlängs till Gåshaga.

När översyn av busstrafiken på Lidingö görs är det viktigt att inte bara utgå från att maximera antal resande per linje utan även de sociala resebehoven med kollektivtrafik måste tillgodoses för dem som inte kan eller vill köra bil, inte minst skolbarn och äldre.

Parkering

Det är avgiftsfritt att parkera på Lidingö stads gator. Det finns också fem avgiftsfria pendlarparkeringar som ligger i anslutning till hållplatser för kollektivtrafik. Vid varje station längs med Lidingöbanan finns det möjlighet att parkera cykel. Vid busshållplatser finns det cykelparkeringar där det är möjligt.

Enligt Lidingö stads parkeringsplan ska parkeringsregleringen säkerställa att gaturummet nyttjas på ett effektivt, tillgängligt och framkomligt sätt. Parkeringsnormen för Lidingö stad anger riktvärden för minsta antal parkeringsplatser som byggherren ska ordna i samband med bygglovsprövning för nybyggnad och tillbyggnad samt ändrad användning av en fastighet. Antalet parkeringsplatser beräknas utifrån den faktiska efterfrågan.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Lidingö stad arbetar med strategisk VA-planering vilket innebär att flertalet planer och policys tagits fram för att tydliggöra hur arbetet ska bedrivas, hur prioriteringar görs och vilka krav som ställs. En del av planerna och policydokumenten är i behov av uppdatering.

Lidingö stad arbetar med att ta fram en vattentjänstplan. För att förbättra medborgarnas insyn i VA-planeringsfrågor och samhällsplanering infördes vid årsskiftet 2022/2023 ett krav att alla kommuner ska ta fram en vattentjänstplan. Kravet kommer från ändringar i lagen om allmänna vattentjänster och ska redovisa kommunens långsiktiga plan för hur den allmänna VA-anläggningen ska utvecklas för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Utöver detta ska planen också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som krävs för att säkerställa de allmänna VA-anläggningarnas funktion vid skyfall och översvämningar. En vattentjänstplan är inte bindande vilket innebär att åtgärder och prioriteringar kan ändras om förutsättningarna för genomförande förändras.

De flesta av fastigheter på Lidingö är anslutna till de allmänna vattentjänsterna. Enligt lagen om

allmänna vattentjänster är kommunen skyldig att ordna vattentjänster om det finns ett behov med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljö och om bebyggelsen utgör ett större sammanhang. Den befintliga VA-anläggningen på Lidingö är relativt heltäckande och det finns få områden med befintlig bebyggelse som är i behov av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp.

Vatten

Det finns en regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län som togs fram 2018 och uppdaterades 2023. Planen syftar till att säkra dricksvattenförsörjningen ur ett flergenerationsperspektiv och anger inriktningen för det fortsatta arbetet med länets vattenförsörjning. I planen beskrivs vilka åtgärder som behövs för att säkerställa långsiktig trygghet i vattenförsörjningen. Åtgärderna omfattar till exempel att informera om minskad vattenförbrukning, behov av att inventera och kartlägga dricksvattenanläggningar för kunna utföra rätt åtgärder.

Planen anger också viktiga yt- och grundvattenresurser för regionen. På Lidingö pekas Kottlasjön ut som en vattenresurs men den anges inte ha någon regional betydelse bland annat på grund av dess läge och kvantitet. Kottsjön är inte utpekad som nödvatten för reservvatten men Kottlasjön ska skyddas så en framtida användning som kompletterande nöd- och reservvattentäkt inte försvåras.

Lidingö stad köper årligen cirka 3,9 miljoner kubikmeter dricksvatten från Stockholm Vatten och Avfall. Vattnet kommer från Mälaren. Från vattenverken i Stockholm leds dricksvattnet till Lidingö. Därefter distribueras vattnet ut på dricksvattennätet via bland annat vattentorn.

Stockholm Vatten och Avfall ansvarar för anläggningarna fram till förbindelsepunkt. Därifrån är det Lidingö stad som ansvarar för drift och underhåll.

Vid ett eventuellt avbrott i dricksvattenförsörjningen till Lidingö, eller vid otjänligt vatten, aktiveras en nödvattenplan som finns framtagen för att förse Lidingö stads invånare med nödvatten. Det är dock viktigt att medborgaren till en början har egna resurser i hemmet.

Foto: Adobestock

Spillvatten

Lidingö stad levererar årligen cirka sex miljoner kubikmeter spillvatten via det allmänna ledningsnätet till Käppala reningsverk. Reningsverket drivs av Käppalaförbundet, ett kommunalförbund som renar avloppsvatten åt elva kommuner i norra och östra Stockholm. Merparten av Lidingös invånare är anslutna till Käppalaverket.

Käppalaförbundet ansvarar för de tunnlar och överföringsledningar inom Lidingö stad som leder spillvatten från medlemskommunerna till Käppalaverket. Lidingö stad ansvarar för drift och underhåll av ledningsnät och anläggningar fram till anslutningspunkterna på Käppalaförbundets ledningsnät.

Dagvatten

Traditionellt har dagvatten avletts direkt till recipient via ledningar, så även i Lidingö stad. Idag hanteras avledning av dagvatten både genom nedgrävda dagvattenledningar och öppna dagvattenlösningar. För att avleda dagvattnet finns även fem pumpstationer runt om på ön, varav tre enbart hanterar dagvatten från gata. Totalt finns det 67 avrinningsområden på Lidingö som avvattnas till nio olika recipienter, bland annat Lilla Värtan, Stora Värtan och Kyrkviken.

Det finns fyra dagvattendammar för rening och fördröjning av dagvatten innan det släpps ut i havet: Gåshaga, Brevik, Stockby och Tyktorp. Dammarna omhändertar dagvatten från avrinningsområden med totalarean ca 3,2 km² vilket motsvarar ungefär en tiondel av Lidingös totala area. Utöver dagvattendammar finns det även några parkdammar som förses med dagvatten och dricksvatten för att skapa en vattenspegel. En utredning gällande nya dagvattendammar vid Kyrkviken pågår.

Ledningsnätet

Ledningsnätet för vatten, spillvatten och dagvatten i Lidingö stad är till stora delar ett separerat ledningsnät. Det innebär att spillvattnet och dagvattnet avleds i separata ledningar. Ledningsnätet för dricksvatten, spillvatten och dagvatten är 20-24 mil långt vardera. Den större delen byggdes ut under 60-, 70- och 80-talet.

En viktig fråga är hur de befintliga VA-ledningarna behöver förnyas och i vilken takt. Förnyelsetakten bör vara sådan att den svarar mot förnyelsebehovet. Lidingö stad arbetar löpande och strategiskt med att förnya ledningar och schaktfria metoder används där det är möjligt för att minska kostnader och olägenheter för boende.

Avfallshantering

Lidingö stad är tillsammans med nio norrortskommuner delägare i SÖRAB (Söderhalls renhållningsverk AB) vars uppdrag är att på ett miljöriktigt och rationellt sätt ta hand om det kommunala avfallet.

Det är kommunens ansvar att samla in, transportera och omhänderta kommunalt avfall. Under kommande år kommer avfallshanteringen genomgå stora förändringar då både Avfallsförordningen och Förordningen om producentansvar har förändrats.

Från och med 1 januari 2024 gäller krav på separat utsortering och insamling av matavfall från hushåll och verksamheter. Från den 1 januari 2027 ska kommunerna ordna separat insamling av förpackningar fastighetsnära. Kommunerna ska också ordna insamling av förpackningar vid lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar. Det ställer krav på både fastighetsägare och kommun att tillhandahålla mark och ytor för detta ändamål vilket kan vara svårt i befintliga miljöer

Lidingö stad arbetar tillsammans med övriga SÖRAB-kommuner för att hitta ett sätt att lösa kravet på fastighetsnära insamling av förpackningar.

Energiförsörjning

Energi kommer till Lidingö till största del utifrån. Undantaget är den värmeenergi som tillförs från berg och luft genom värmepumpsdrift samt den solcellsel som produceras i lokala solcellsanläggningar.

Elkraften kommer till kommunen via Vattenfalls regionnät. Ellevio är elnätsägare och har leveransavtal med samtliga lågspänningskunder inom kommunen och ansvarar för utbyggnad och drift av nätet.

Fjärrvärme används för att värma byggnader och utgör ett uppvärmningsalternativ med stor potential att avlasta elnätet på Lidingö. I Lidingö stad finns tre distributionsnät för fjärrvärme. Huvudnätet som är anslutet till Värtaverket (Stockholm Exergi) och två mindre lokala fjärrvärmenät med panncentraler som försörjer bostäder lokalt i Sticklinge och Gåshaga. Fjärrvärmenätet i Sticklinge värms delvis upp med

Foto: Lidingö stad

hjälp av sjövärme.

Staden driver sedan tidigare ett aktivt arbete för att säkra sin energitillförsel, energieffektivisera sina verksamheter och samtidigt minska sitt klimatavtryck. Fyra av miljöprogrammets tio målområden har extra tydlig koppling till detta: fossilfria verksamheter, minska energianvändningen, hållbart byggande och klimatanpassa staden.

Lidingö stads senaste energiplan är från år 2024. Planen beskriver tillförsel, distribution och användning av energi samt innehåller en analys av vilken inverkan den i planen beskrivna verksamheten har på miljö, hälsa och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser.

Målet med energiplanen är att minska kommunens sårbarhet och främja en robust och trygg energiförsörjning på Lidingö. För att åstadkomma det krävs omställning till flexibla energisystem som drivs på fossilfria och förnyelsebara energislag samtidigt som cirkulära lösningar främjas på ön.

Bedömningen är att eleffektbehovet kan tillgodoses även med beaktande av det ökade elbehovet som en följd av elektrifieringen inom transportsektorn. Genom en fortsatt utveckling av elektrifieringen och förnybara fordonsbränslen minskar beroendet

Det gamla elverket (numera musikskola) till vänster. Fördelningsstation (FS Kyrkviken) till höger som elnätsägaren Ellevio avser förnya och utöka för bättre kapacitet och robusthet. Foto: Maria Nästesjö

av den fossila oljeimporten vilket bedöms kunna leda till en tryggare och mer stabil energiförsörjning framöver inom transportsektorn samtidigt som miljöbelastningen minskar.

I transportsektorn sker för närvarande tydliga förändringar mot elektrifiering och vätgas som bränslealternativ vilket kräver en omställning av befintlig infrastruktur. Lidingö stads statistik visar en ökning av elbilar och laddhybrider. Staden har redan påbörjat planering för fler publika laddstationer. Behovet av laddning i offentliga utrymmen kommer att öka, och energinätet måste hantera detta. Inom sjöfarten väntas övergången till elektriska och vätgasdrivna båtar påverka det lokala elnätet och kräva bättre laddningsinfrastruktur även i hamnar. Staden behöver agera proaktivt för att möta dessa utmaningar.

Miljö, hälsa och klimat

MKN Luft

Miljö kvalitetsnormer för luft är gränsvärden för exponering av höga halter av en viss luftförorening. Normen kan gälla medelvärden för enskilda timmar eller dygn, det vill säga en korttidsexponering.

Miljö kvalitetsnormen kan också gälla medelvärden för hela året och syftar då till att skydda människor mot långtidsexponering.

Idag finns det miljö kvalitetsnormer för luftföroreningar utomhus för bensen, bly, kolmonoxid, kvävedioxid, kväveoxid, ozon, partiklar (PM10) och svaveldioxid. Alla miljö kvalitetsnormer har en fastställd tidpunkt då de ska vara uppfyllda. Om en miljö kvalitetsnorm bedöms bli svår att nå ska ett åtgärdsprogram upprättas. Svårast att klara är normerna för partiklar och kvävedioxid. Generellt ligger halterna, vid starkt trafikerade gator i stadskärnor och utmed större infarter, i närheten eller över normvärdena. Den största källan till luftföroreningar är vägtrafiken.

På Lidingö ligger halterna under de så kallade nedre tröskelvärdena vilket innebär att det inte finns några krav att mäta lufthalten. Luftmätning sker istället via Östra Sveriges luftvårdsförbund.

I och med att översiktsplanen endast anger en väldigt begränsad utveckling kommer den utvecklingen sannolikt inte påverka luftkvaliteten negativt på Lidingö.

Foto: Micke Lundström

Buller

Buller är den miljöstörning som berör flest människor i vårt land. Forskning visar att buller påverkar människors hälsa, ofta mer än vad många tror. Genom att planera och utforma bostäder och lokaler på rätt sätt går det att skapa bra ljudmiljöer även i bullriga lägen.

I förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader finns bestämmelser om riktvärden för buller utomhus för spårtrafik, vägar och flygplatser.

Riktvärdena för trafikbuller finns för att skydda människors hälsa och välbefinnande. Buller från väg-, spår- och flygtrafik kan ha negativa effekter på både fysisk och psykisk hälsa, inklusive sömnstörningar, stress och ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Genom att sätta gränser för hur mycket buller som är acceptabelt vid bostäder, syftar förordningen till att skapa en bättre och mer hälsosam boendemiljö.

Riktvärdena i trafikbullerförordningen används vid planläggning, i ärenden om bygglov och i ärenden om förhandsbesked angående bostadsbyggnader.

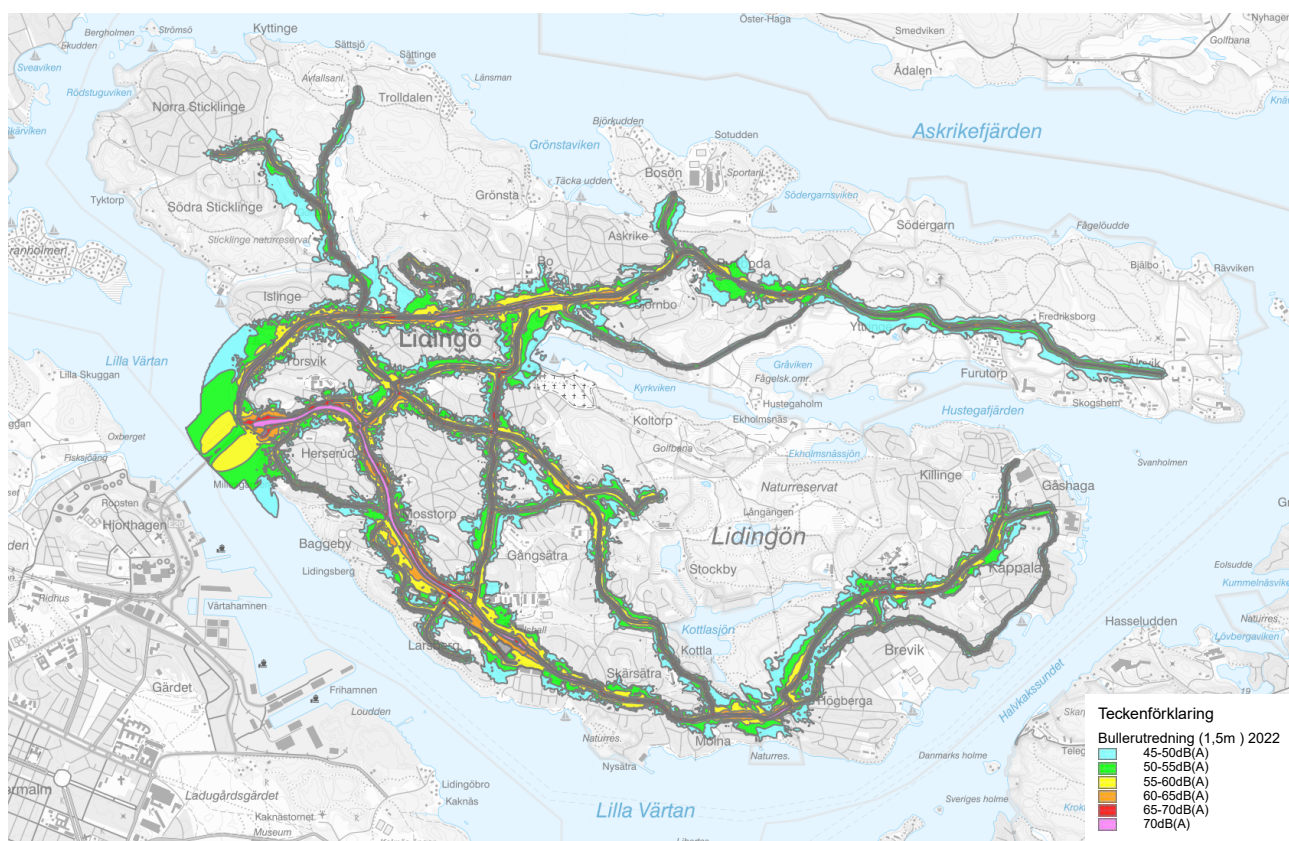
Lidingö stad har gjort en kartläggning över nuvarande ljudnivåer längs Norra och Södra Kungsvägen samt längs Lidingöbanans spår, där man kan se om ljudvolymen ligger över eller nära riktvärdena. Det är en preliminär bedömning av ljudnivåer och staden utreder kontinuerligt värden och möjliga åtgärder.

Vid planläggning, i ärenden om bygglov och i ärenden om förhandsbesked ska riktvärdena i förordningen följas.

Radon

Radon är en radioaktiv gas som är lukt- och färglös. Den bildas naturligt genom att uran i jordskorpan sönderfaller. Radonet kommer in i våra bostäder antingen direkt som markradon eller indirekt via dricksvattnet eller från byggnadsmaterial. Markradon är i kombination med dålig tätning mot husgrund och

Kartan visar utredning av trafikbuller längs de större vägarna på Lidingö. Bullernivåerna avser dygnsekvivalent bullernivå 1,5 meter ovanför marknivå.

mark den dominerande orsaken till höga radonhalter i inomhusluft.

Marken på Lidingö bedöms som normal ur radonrisksynpunkt.

Förorenade områden

Ett förorenat område är en plats som är så förorenad att den kan innebära skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I ett sådant område överskrider halterna av en förorening den lokala bakgrundshalten alternativt överskrider de generella riktvärdena för mark enligt Naturvårdsverket.

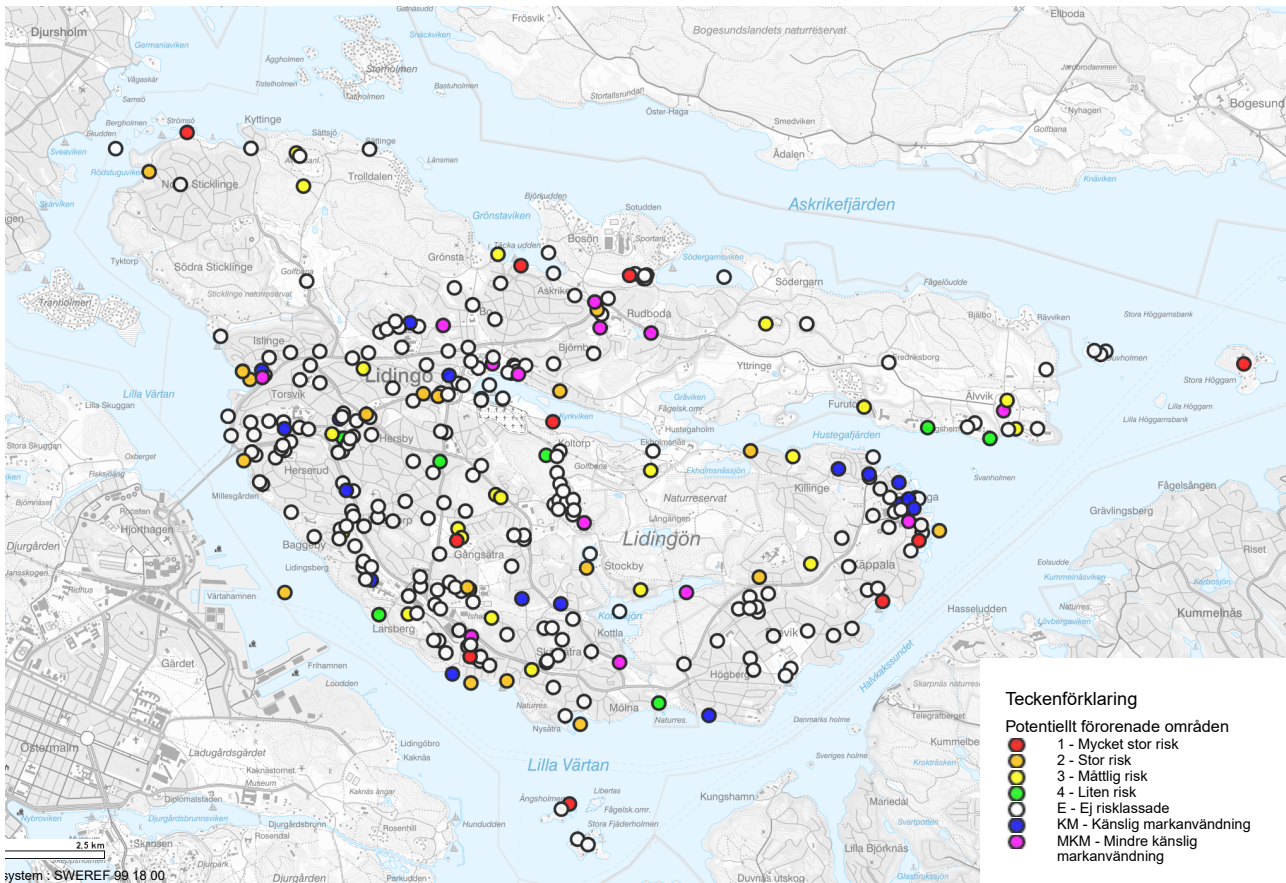
I länsstyrelsens nationella databas över potentiellt förorenade områden är det möjligt att få en ögonblicksbild över antalet objekt på Lidingö som kan vara potentiellt förorenade.

Enligt Länsstyrelsens databas finns det ca 320 objekt på Lidingö som kan vara potentiellt förorenade.

Det innebär att de verksamheter som bedrivits på platserna ger anledning att tro att till exempel marken skulle kunna vara förorenad. Uppgifterna i länsstyrelsens databas visar vilka objekt en kommun har att hantera i tillsynen eller behöver hantera i den fysiska planeringen.

Lidingö stad har tagit fram en handlingsplan för att underlätta det strategiska arbetet med förorenade områden. I handlingsplanen tydliggörs bland annat prioriteringar, mål för arbetet, strategier och tidplan för de aktiviteter som ska genomföras.

Lidingö stads generella hållning är att främst redan ianspråktagen mark kan bli aktuell för eventuellt tillkommande bebyggelse eller annan utveckling för att bevara grön- och naturområden. I och med att markföroreningar ofta finns på redan ianspråktagen mark är det viktigt att potentiella markföroreningar uppmärksammas tidigt i planeringsprocessen.

Kartan visar var det potentiellt kan finnas förorenade områden på Lidingö.

Miljöfarlig verksamhet

Lidingö värmeverk fungerar som spets- och reservanläggning för Lidingödelen av det centrala fjärrvärmenätet. Huvuddelen av värmeleveranserna kommer från Stockholms centrala fjärrvärmenät som försörjs av produktionsanläggningar vid Värtaverket. Anläggningen används endast under den kalla årstiden som stöd till Värtaverket. Lidingö värmeverk klassas som Sevesoanläggning enligt den lägre kravnivån. Enligt Stockholm Exergi revideras en riskanalys årligen. I riskanalysen identifieras och bedöms skadehändelser med konsekvenser för både yttre miljö och hälsa.

Cirkulär masshantering

Länsstyrelsen Stockholm har tagit fram en masshanteringsstrategi som syftar till att skapa förutsättningar för en cirkulär och resurseffektiv hantering av massor i Stockholms län. Målet är att använda projektgenererade massor av ballastkvalitet

så lokalt och högkvalitativt som möjligt, vilket minskar både transportarbete och miljöpåverkan.

På Lidingö finns Kyttingetippen som är en anläggning för mottagning, behandling och deponering av jord- och bergschaktmassor från Lidingö. Med hjälp av sortering och bergkrossning ökar återanvändning av massorna. Tippen tar emot mindre mängd material än vad tillståndet medger vilket innebär att det finns utrymme att ta emot större mängder material om behovet skulle uppstå. Det finns en långsiktig plan för hur Kyttingetippens livslängd kan utökas i framtiden. Det finns inget behov av ytterligare plats för cirkulär masshantering på Lidingö.

Farligt gods

Södra Kungsvägen samt Agaplansvägen samt Agavägen, sträckan Agaplansvägen-Radiovägen, är sekundär transportled för farligt gods. Vägar som är sekundär transportled för farligt gods bör användas för lokala transporter mellan det primära vägnätet

och mottagaren och leverantören vilket innebär att den är avsedd endast för lokala transporter. Transporter av farligt gods kan förekomma på andra vägar än de som är rekommenderade för farligt gods. Till exempel kan transporter av farligt gods förekomma på vägar som leder till bensinstationer

Enligt länsstyrelsens riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods är det lämpligt, för de flesta sekundära leder, att det ska finnas ett bebyggelsefritt skyddsavstånd om minst 25 meter mellan vägen och bostäder. I en del fall kan det vara möjligt att bygga närmare än 25 meter, även om det sannolikt inte blir aktuellt med ett skyddsavstånd som är mindre än 15–20 meter. Det gäller i de fall där det går få transporter och där olyckor som kan inträffa endast kan få allvarliga konsekvenser inom ett kort avstånd.

Vid tillkommande bebyggelse intill transportled för farligt gods görs det tidigt i planeringsprocessen en bedömning av eventuella risker.

Klimatanpassning

En av utmaningarna som Lidingö står inför är att anpassa samhället till de klimatförändringar som sker i dag och som kommer bli mer påtagliga i framtiden. Genom medveten planering av tillkommande bebyggelse och infrastruktur är det möjligt att minska samhällets sårbarhet och samtidigt anpassa oss till de följder som ett förändrat klimat kan medföra.

Lidingös miljöprogram bygger på tre målbilder som beskriver var Lidingö stad ska vara år 2030. En av målbilderna är begränsad klimatpåverkan som innebär att till år 2030 minska den globala klimatpåverkan, minska utsläpp av växthusgaser och anpassa staden till ett föränderligt klimat.

Staden har tagit fram en övergripande klimatriskbedömning för byggnader för att skapa en bild över vilka områden i staden som kan utsättas för klimatrelaterade risker i framtiden. De klimatrisker

som ingick i kartläggningen var översvämning till följd av skyfall och höjda havsnivåer, ras, skred och erosion samt värme. Kartläggningen gjordes av befintliga byggnader, samhällsviktiga verksamheter och vägar.

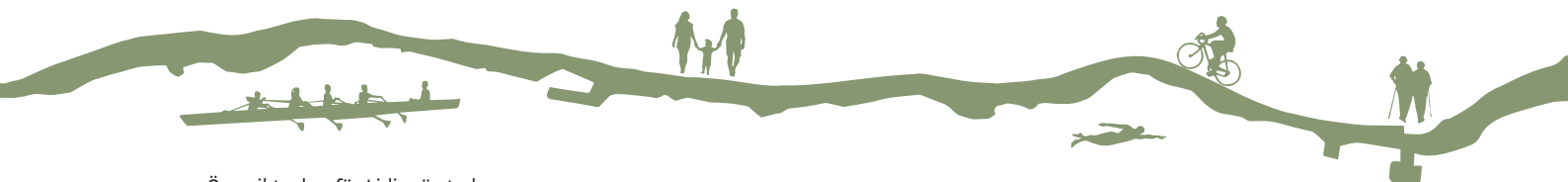
Ras, skred och erosion

Ras och skred sker till följd av naturliga händelser eller mänsklig påverkan på naturen. Det är snabba massrörelser i jord eller berggrund och kan ske utan förvarning och utlösas av till exempel ett skyfall. Ras och skred anses vara en klimatrisk då ett förändrat klimat, tillsammans med människans ingrepp och landhöjningen, kan förändra markens stabilitet till det sämre. Det är främst ler- och siltjordar som bedöms vara skredbenägna. Risken för skred ökar om jorden sluttar eller angränsar till vatten.

Erosion är en naturlig förändringsprocess som pågår kontinuerligt och innefattar nedbrottnings och transport av jord och berg. Erosion utgör en klimatrisk då ett förändrat klimat ökar förutsättningarna för erosion på grund av höjda havsnivåer, ökad nederbörd, avrinning och flöden.

Lidingö består till stora delar av berg med inslag av lera. Historiskt har det inte skett några incidenter med koppling till ras, skred eller erosion på Lidingö men det finns områden på ön med förutsättningar för ras, skred och erosion. Det är främst områden längs strandlinjerna och vattendrag.

Under 2023 genomfördes besiktningar av områden på Lidingö där kartunderlag från Sveriges geologiska undersökning (SGU) visar att det finns naturliga förutsättningar för ras och skred. SGU:s bedömning av områdena utgår från jordartstyp, markens lutning och närhet till vatten. Bedömningen är tänkt att användas i tidigt planeringsskede för att identifiera områden där risk för ras och skred kan förekomma och där ytterligare bedömningar kan behöva göras. De undersökta områdena på Lidingö gav inga indikationer som tyder på otillfredsställande stabilitet.

Kartan visar var det kan föreligga risk för skred, utifrån faktorer såsom exempelvis jordart och marklutning. Kartläggningen är framtagen av SGU (Sveriges geologiska undersökning).

Översvämning vid skyfall

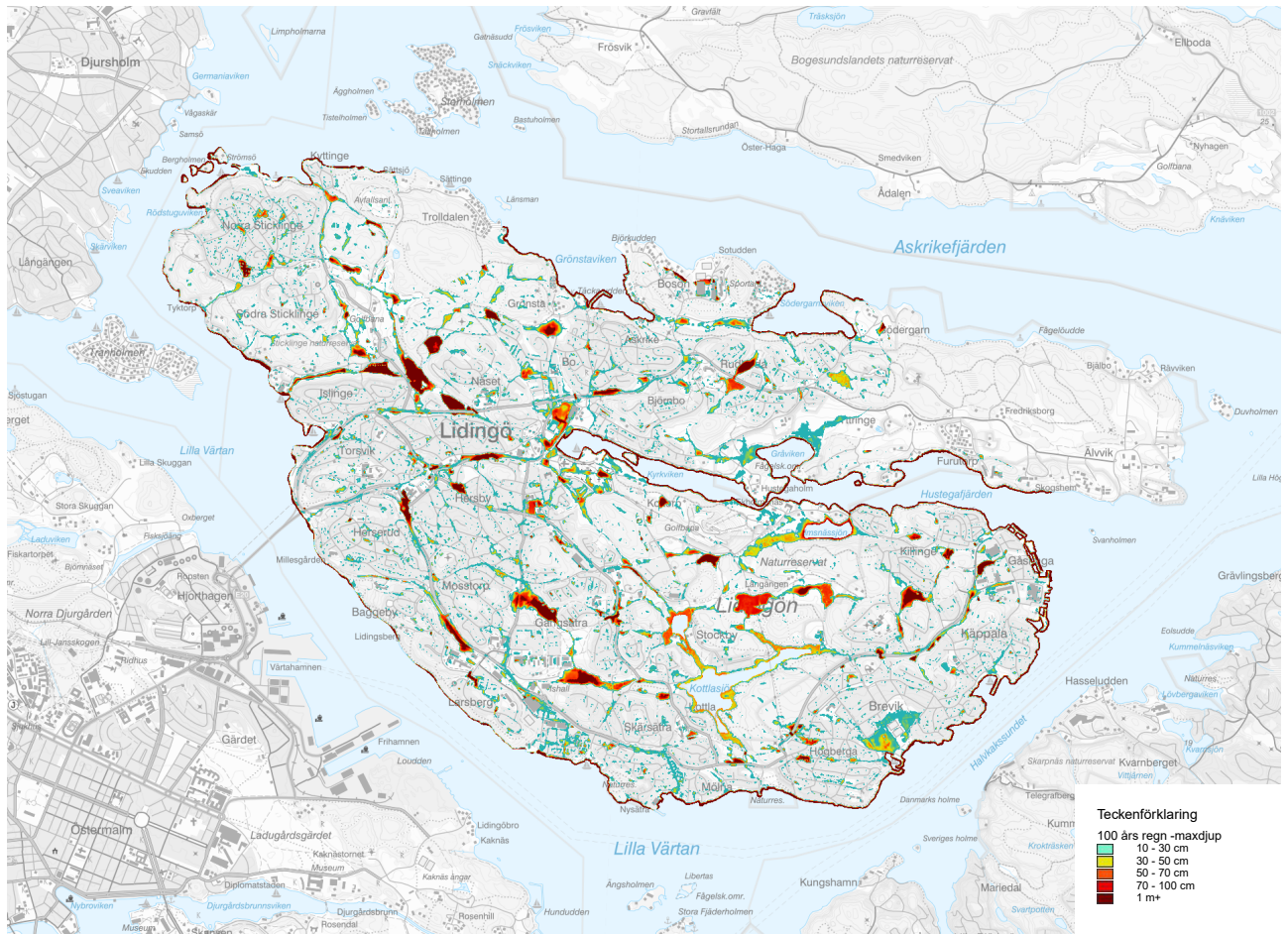
Skyfall definieras som ett regn med en intensitet på minst 1 mm per minut enligt SMHI. Skyfall anses vara en klimatrisk då klimatförändringar förväntas bidra till fler skyfall och därmed en ökad översvämningsrisk vilket kan leda till ökad risk för ras, skred och erosion.

Det har blivit allt viktigare att ta hänsyn till skyfall i samhällsplaneringen för att undvika allvarliga konsekvenser som infrastrukturförlust, ekonomisk förlust och förlust av människoliv. Skyfall beskrivs ofta i termer av återkomsttid vilket syftar på sannolikheten att en händelse inträffar inom en given tidsperiod. Vid 100-årsregn och 500-årsregn handlar det om en kortvarig och högintensiv regnhändelser som är så allvarlig att de statistiskt sett endast återkommer en gång vart 100:e respektive vart 500:e år.

Kartan ovan visar den maximala utbredningen för ett skyfall med en återkomsttid på 100 år. Skyfallskartan täcker bara in tätbebyggda områden vilket innebär att de glesbebyggda delarna av de norra delarna av ön inte omfattas.

En stor del av områdena på Lidingö som riskerar att drabbas mest vid 100-årsregn är befintliga grönytor. Öns gröna områden har redan i dag god kapacitet att hantera skyfall och kommer få en allt viktigare roll framöver. Ett av de mest effektiva sätten att hantera översvämning vid skyfall är att skapa ytor som kan översvämmas utan att det medför negativa konsekvenser. Områden som avsätts för översvämningsytor kan med fördel ha mångfunktionell användning. Genom att arbeta med höjdsättningar är det möjligt att leda vattnet till ytor som ska hantera vattenmängderna.

Kartan visar den maximala utbredningen för ett skyfall med en återkomsttid på 100 år. Kartan täcker bara in tätbebyggda områden.

Lidingö stad arbetar med att kartlägga samhällsviktiga fastigheter och viktiga vägpunkter som riskerar att drabbas av översvämning vid skyfall och planering av eventuella åtgärder pågår. Vid detaljplanläggningen ska risk för översvämning hanteras tidigt i planeringsprocessen.

Höjda havsnivåer

Havsnivåhöjning kan ske främst till följd av två faktorer; när vattnet i havet blir varmare tar det mer plats och om inlandsisarna och glaciärerna smälter ökar mängden vatten i havet. Lufttryck, nederbörd och vind kan tillfälligt ge mycket höga vattennivåer. Enligt forskning kommer den globala havsnivån öka med ungefär 1 m till år 2100 och ökningen kommer fortsätta.

Länsstyrelsen i Stockholms län rekommenderar att ny bebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt längs länets Östersjökust ska placeras ovanför nivå 2,7 meter över nollplanet.

Med nollplan avses höjdnivån 0 i ett angivet höjdsystem. Länsstyrelsens rekommendation gäller i höjdsystemet RH 2000.

Äldre detaljplaner reglerar vanligtvis inte lägsta grundläggningsnivå och kan ibland omfatta låglänt mark. I de fall där nybyggnationer är aktuella inom områden med sådana förutsättningar, bör marken höjas upp för att klara 2,7 meter över nollplanet, alternativt bör byggnaden konstrueras på ett sätt att den tål att översvämmas.

Värme

Klimatförändringar förväntas leda till högre temperaturer mer frekvent och under längre perioder vilket våra samhällen idag inte är rustade för. Högre temperaturer under längre tid påverkar människors och djurs hälsa negativt, det kan även förstöra livsmedel och öka risken för bränder.

Värmeöar kan skapas där byggnader och andra hårdgjorda ytor håller kvar värme vilket bidrar till att nattetemperaturen blir hög och områdena blir påtagligt varmare än omgivningarna. Fenomenet inträffar framför allt under eftermiddagen och kvällen när mindre tätbebyggda områden, landsbygd och skog kyls ner medan de tätbebyggda områdena fortsätter att vara varma.

Risken för att värmeöar ska uppstå på Lidingö är låg i och med att Lidingö har en stor andel grönområden och är omgivet av vatten vilket har en naturlig avkylande effekt. För mildra effekten av höga temperaturer är det viktigt att bevara och sköta befintliga natur- och grönområden.

Foto: Adobestock

Stuga vid Grönstakolonin. Foto: Charlotta Sundelin

Riksintressen

Riksintressen

Riksintressen gäller geografiska områden som har pekats ut eftersom de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Riksintresse kan gälla både områden som är skyddsvärda på grund av sina speciella natur- och kulturvärden och områden som är av betydelse för ett speciellt nyttjande, exempelvis kommunikationer, energiproduktion eller energidistribution.

I översiktsplanen ska kommunen redovisa de områden av riksintresse som finns inom kommunen och hur kommunen förhåller sig till dem i sin planering av mark- och vattenområden. Det är främst vid förslag till ändrad markanvändning som riksintresset får praktisk betydelse och dess avgränsning behöver diskuteras.

Riksintressen som omfattar Lidingö stad är riksintresse för kulturmiljövården, Kungliga nationalstadsparken, riksintresset Stockholms hamn, riksintresse för totalförsvarets militär samt MSA-yta.

Riksintresse för kulturmiljövården

Ett område av riksintresse för kulturmiljövården är en kulturmiljö som har få eller inga motsvarigheter i regionen och landet. Det ska bland annat visa hur människan utnyttjat tillgängliga naturresurser, utvecklingen av samhället, näringsliv, sociala villkor, byggnadsskick och olika estetiska ideal.

Grönstakolonin

Grönstakolonin på Lidingö ligger norr om Grönsta prästgård, i en norrsluttning mot Askrikefjärden. Området består av ett tiotal små sommarstugor i nationalromantisk träpanelarkitektur. Grönstakolonin anlades 1910 och anses vara Sveriges första sportstugeområde. Området har bevarat mycket av sin ursprungliga prägel, trots att de flesta stugorna har byggts om och till. Grönstakolonin är en av utgångspunkterna för 1900-talets utbredda fritidshuskultur.

Den föreslagna utvecklingen i översiktsplanen kommer inte påverka riksintresset.

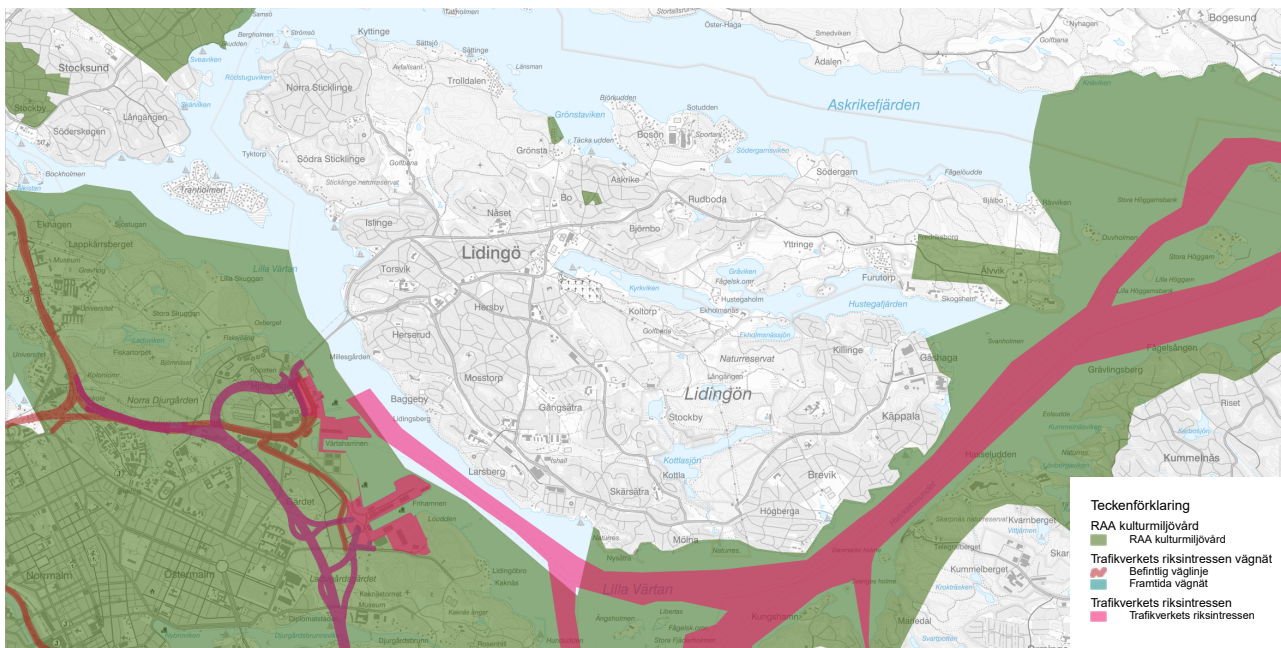

Bild: Länsstyrelsen. Bakgrundskarta: © Lidingö stad / © Lantmäteriet

Bygge och Bo

Bygge och Bo är ett litet villaområde med fem bostadskvarter i stadsdelen Bo på norra Lidingö som utgjorde platsen för 1925 års bostadsutställning. Med sin planstruktur och byggnadernas formspråk är bostadskvarteren ett konsekvent genomfört exempel på 1920-talsklassicism. I väster avgränsas området av Askrikevägen och i norr av Bågvägen. Den östra avgränsningen är mer oregelbunden och löper genom kvarteren Pilspetsen och Harpunen och längs Amorsvägens sydligaste del.

Den föreslagna utvecklingen i översiktsplanen kommer inte att påverka riksintresset.

Riksintresse för kulturmiljövården Nacka – Norra Boo – Vaxholm – Oxdjupet – Lindalssundet

Farledsmiljön utmed inloppet till Stockholm via Vaxholm visar skärgårdens betydelse för huvudstadens sjöfart, livsmedelsförsörjning och rekreativt liv. Miljön speglar levnadsbetingelserna för innerskärgårdens befolkning och dess behov av färdstråk till staden sedan medeltiden. Här kan levnadsförhållandena för olika sociala skikt utläsas, liksom utvecklingen inom industri, transportteknik, försvar och arkitektur. Den föreslagna utvecklingen i översiktsplanen kommer inte påverka riksintresset.

Riksintresse Nationalstadsparken

Nationalstadsparken är ett unikt vidsträckt område med höga natur-, kultur- och rekreativvärden som finns kvar mitt i en storstad. För att garantera värdena för framtiden utsågs området Ulriksdal-Haga-Djurgården-Brunnsviken år 1995 till världens första nationalstadspark. Området sträcker sig över de tre kommunerna Lidingö, Stockholm och Solna. Lidingös del av nationalstadsparken utgörs av Fjäderholmarna, det vill säga Stora Fjäderholmen, Ängsholmen, Rövarns holme och ön Libertas samt omgivande vatten.

Skyddet preciseras i miljöbalken och syftar till att i ett långsiktigt perspektiv hindra en fortlöpande exploatering och fragmentisering av det historiska landskapet. Lagen ger områdets samlade natur- och kulturvärden ett långsiktigt grundskydd. Därutöver behövs olika former av detaljreglering för skötsel och förvaltning men kommunernas planering, myndigheternas prövning och skötsel ska utgå från områdets status som nationalstadspark.

Inom nationalstadsparken får ny bebyggelse och nya anläggningar tillkomma om det kan ske utan intrång i parklandskapet eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Den föreslagna

utvecklingen i översiktsplanen kommer inte påverka nationalstadsparken.

Riksintresse för friluftsliv Ulriksdal-Haga-Djurgården

Stora Fjäderholmen som är en del av Lidingö stad omfattas av riksintresse för friluftsliv Ulriksdal-Haga-Djurgården. Området har stora identitetsvärden och upplevelsekvalliteter. Det centrala läget gör att området är viktigt för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket. Enligt värdebeskrivningen kan områdets värden för friluftsliv påtagligt skadas av nyetablering av bebyggelse och anläggningar som inte främjar friluftslivet inom områdets oexploaterade delar.

Området är även skyddat som nationalstadspark enligt 4 kap. 7 § miljöbalken och är därmed som helhet av riksintresse enligt 4 kap. 1 § miljöbalken. Området har namnet Kungliga nationalstadsparken enligt Nationalstadsparksförordningen (2009:55), men kallas Ulriksdal-Haga- Brunnsviken-Djurgården i miljöbalken.

Den föreslagna utvecklingen i översiktsplanen kommer inte påverka riksintresset för friluftsliv Ulriksdal - Haga - Djurgården.

Riksintresset Stockholms hamn

Lidingö berörs inte direkt av riksintressen för kommunikationer men Lidingö är beläget inom influensområdet för flertalet av utpekade riksintressen för kommunikationer.

Lidingö berörs av två riksintressen för vägar:

- Väg E20/277
- Östlig förbindelse

Den Östliga förbindelsen utgör riksintresse för framtida vägförbindelse och syftar till att binda samman Södra och Norra länken till en ringled kring Stockholm.

Utvecklingen som föreslås i översiktsplanen kommer inte direkt eller indirekt påverka riksintresset.

Lidingö stad berörs av tre farleder som leder till riksintresset Stockholms hamn:

- 539 Stockholm, Värmdö Garpen (sträckan Lagnögrund-Höggarn)
- 540 Stockholm, Stockholms ström (sträckan Fjäderholmarna-Stadsgården)
- 541 Stockholm (sträckan Kanholmsfjärden-Värtahamnen)

Farledens funktion påverkas av utvecklingen både på land och i vatten. Minskad kapacitet i en farled kan påverka gods- eller passagerarvolymerna i negativ riktning. Byggnation eller annan verksamhet än sjöfart i en farled eller i dess närhet kan leda till en sådan utveckling. Hastighetsbegränsningar kan ha en negativ påverkan på farledens funktion. Även alltför omfattande förbudsområden kan påverka funktionen negativt.

Den föreslagna utvecklingen i översiktsplanen kommer inte påverka riksintresset.

MSA-ytor

Lidingö stad berörs av så kallade MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) för både Bromma och Arlanda flygplats. En MSA-yta är det område där hinder kan påverka flygprocedurer till och från en flygplats. Om det planeras nya byggnader eller objekt som är högre än 20 meter i förhållande till omgivande mark eller vattenyta ska ärendet remitteras till Luftfartsverket, Forsvarsmakten och Swedavia. Lidingö stad planerar inte för några nya byggnader eller objekt som är högre än 20 meter.

Riksintresse för totalförsvarets militära del

Detaljplaner, lov och tillståndsärenden ska remitteras till Forsvarsmakten för att bland annat säkerställa att ingen skada sker på riksintressen som omfattas av sekretess där inget kan redovisas öppet på karta.

Lidingö stad ligger inom påverkansområde väderradar vilket är del av riksintresse för totalförsvarets militära del. Ett påverkansområde väderradar utgörs av ett cirkulärt område med 50 kilometers radie i förhållande till väderradarstationen.

Alla höga objekt, och inte enbart inom påverkansområde väderradar, ska remitteras till Forsvarsmakten.

Foto: Aerocam Scandinavia AB

Mark- och vattenanvändning

I mark- och vattenanvändningskartan redovisas grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela staden. Med grunddragen avses den huvudsakliga användningen vilket innebär att mindre parker, grönytor, vägar, parkeringar med mera inte är utmarkerat. Genom redovisningen av grunddragen i den avsedda användningen ger Lidingö stad uttryck för sin uppfattning om hur mark- och vattenområden bör användas utifrån det eller de ändamål som områden är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Redovisningen visar också stadens uppfattning om vad som utgör en ändamålsenlig struktur av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder respektive vad som utgör en långsiktigt god hushållning med mark och vatten.

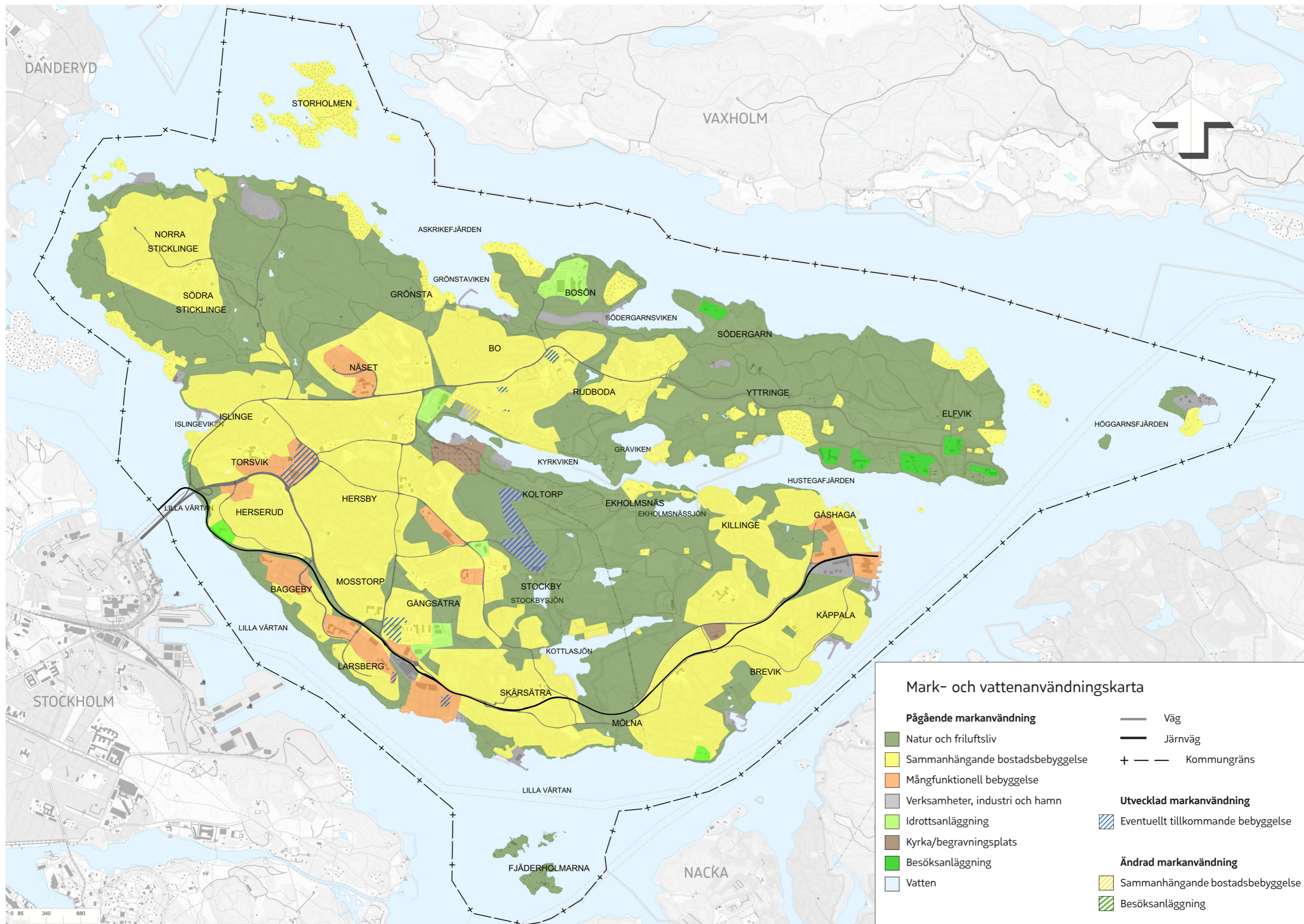
Grunddragen i mark- och vattenanvändningen visar Lidingö stads restriktiva hållning gällande byggande.

Lidingö präglas till stora delar av småskalig bebyggelse - inte bara i de gamla villastäderna, utan exempelvis även flerbostadshusen från

1900-talets första hälft kring Lidingö centrum samt efterkrigstidens radhus- och kedjehusområden som finns utspridda över ön. Den småskaligheten vill staden slå vakt om även vid fortsatt utveckling av ön.

Förutom ett fåtal undantag kommer den nuvarande mark- och vattenanvändningen inte ändras. Pågående användning innebär att den nuvarande användningen kommer vara oförändrad. Utvecklad användning innebär att den nuvarande användningen kommer bestå men att det kan tillkomma bebyggelse som är kompatibel med nuvarande användning. Ändrad användning innebär att den nuvarande markanvändningen ändras till något annat. De geografiska avgränsningarna i kartan följer inte exakta fastighetsgränser och är inte juridiskt bindande.

I avsnittet följer en beskrivning av områden där det finns potential för tillkommande bebyggelse. Avsnittet avslutas med riktlinjer och ställningstagande för planeringen av stadens mark- och vattenanvändning.

Mark- och vattenanvändningskarta

Pågående markanvändning	— Väg
Natur och friluftsliv	— Järnväg
Sammanhängande bostadsbebyggelse	+ — Kommungräns
Mångfunktionell bebyggelse	Eventuellt tillkommande bebyggelse
Verksamheter, industri och hamn	Utvecklad markanvändning
Idrottsanläggning	Eventuellt tillkommande bebyggelse
Kyrka/begravningsplats	Ändrad markanvändning
Besöksanläggning	Sammanhängande bostadsbebyggelse
Vatten	Besöksanläggning

Förklaringar till mark- och vattenanvändningskartan

Sammanhängande bostadsbebyggelse består huvudsakligen av bostadsbebyggelse med en eller ett fåtal servicefunktioner. I områden som definieras som sammanhängande bostadsbebyggelse finns förutom bostäder bland annat handel, verksamheter, besöksanläggningar, vård, förskolor och skolor. Mindre grönområden och parker ingår i kategorin och är inte utmarkerade i kartan.

I områden med sammanhängande bostadsbebyggelse kan nya bostäder tillkomma i väldigt begränsad omfattning. Verksamheter som kan tillkomma i områden med sammanhängande bostadsbebyggelse är främst handel, förskolor och skolor och mindre servicefunktioner. Generellt i områden med sammanhängande bostadsbebyggelse ställs det högra krav på att hänsyn ska tas till de kulturhistoriska värdena som finns i området.

Mångfunktionell bebyggelse är områden som till huvudsak består av bostäder, kontor, handel och andra typer av verksamhet som är förenliga med bostäder. I områden med mångfunktionell bebyggelse kan det även finnas trafik- och parkeringsytor, mindre grönområden och parker, men de är inte utmarkerade i kartan.

Områden som kategoriseras som mångfunktionell bebyggelse är områden med centrumbildningar och generellt en högre bebyggelsetäthet. I områdena finns det ofta flera servicefunktioner och eller verksamheter blandat med bostäder. Området runt Lidingö centrum och Dalénium är tydliga exempel på områden som kan kategoriseras som mångfunktionella. Näset, delar av Gåshaga och Baggeby är exempel på områden med en mindre andel verksamheter men som likväl kategoriseras som områden med mångfunktionell bebyggelse.

Områden som kategoriseras som mångfunktionella har generellt en högre bebyggelsetäthet med en stor andel flerbostadshus.

Skillnaden mellan mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse är att områden med en mångfunktionell bebyggelse har mer stads- och tätortsmässig karaktär och innehåller många olika servicefunktioner tillsammans med bostäder.

Verksamheter, industri och hamnar är områden för verksamheter som generellt inte bör blandas med bostäder. Det kan vara verksamheter som är ytkrävande, genererar tung trafik eller påverkar omgivningen med buller eller lukt. Stockby industriområden och Käppalaverket är exempel på områden med verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Andra typer av verksamheter som inte bör blandas med bostäder är Trolldalstippen som är en sten- och jordtipp och Södergarns kompost- och flisanläggning. I områden för verksamheter, industri och hamnar ingår områden för småbåtshamnar med bryggor och uppställningsplatser.

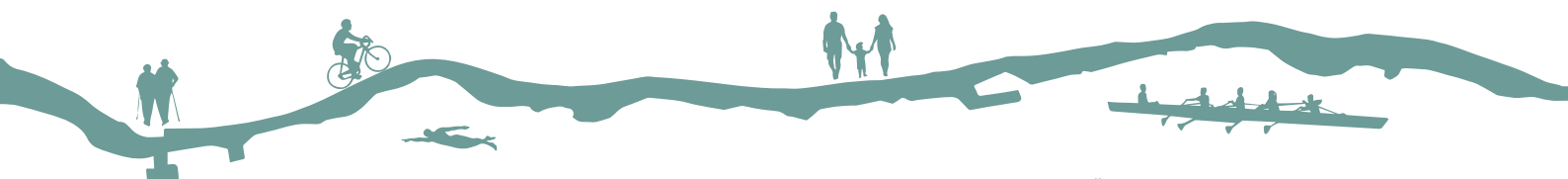
Natur och friluftsliv innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftsliv. Områdena innehåller bland annat skidspår, vandringsleder, motionsslingor, golfbanor, badplatser och gästhamnar. Lidingö stads naturreservat ingår i kategorin.

Besöksanläggning avser större konferens- anläggningar och andra större besöksmål i staden.

Idrottsanläggning avser större idrottsområden med olika typer av verksamheter och funktioner kopplat till idrott, till exempel friidrott, fotboll, tennis och ridsport.

Vatten avser kustvatten, sjöar och vattendrag.

Eventuellt tillkommande bebyggelse avser områden där det kan vara möjligt för ny bebyggelse att tillkomma.

Eventuellt tillkommande bebyggelse

Ny bebyggelse ska tillkomma med stor restriktivitet. Bebyggelse kan tillkomma i områden där det finns god möjlighet att bidra med värden till det befintliga området och den omgivande miljön. Ny bebyggelse ska passa in i Lidingös kulturhistoria och den omgivande bebyggelsen.

Den restriktiva bebyggelseutvecklingen ställer höga krav på arkitektur, materialkvalitet, platsskapande och karaktär som är kännetecknande för Lidingö. Oavsett vad som ska tillkomma; bostäder, verksamheter, förskolor eller andra typer av objekt har Lidingö höga gestaltningsambitioner.

Att äga sin bostad är en trygghet för individen samt skapar en stabilitet i samhället. Därför ska olika typer av ägandeformer prioriteras framför hyresrätter vid tillkomsten av nya bostäder. För att skapa en jämnare balans mellan olika hustyper på ön ska markbostäder prioriteras.

Tomtstorlek ska minimum vara 1000 kvm om inte särskilda skäl anges.

För att värna om Lidingös natur – och grönområden ska ny bebyggelse främst tillkomma på redan ianspråktagen mark. Grön- och naturområden ska så långt som möjligt bevaras och om möjligt ska de utvecklas och nya värden ska tillföras.

Foto: Micke Lundström

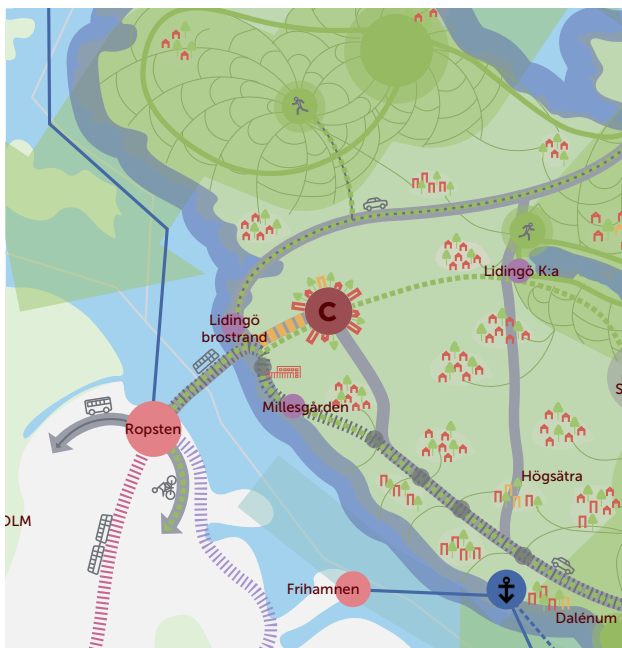

Foto: Aerocam Scandinavia AB

Lidingö centrum

Nuläge

Lidingö centrum fick sitt nuvarande utseende under 1990-talet efter att det länge funnits ett behov av att skapa ett tydligt centrum på ön. Lidingö centrum är öppet och småskaligt med bebyggelse i tre-fem våningar. I bottenvåningarna finns affärer, kaféer och restauranger och i de övre våningarna finns kontor och bostäder.

Många av busslinjerna som trafikerar Lidingö passerar genom Lidingö centrum vilket gör det till en viktig kollektivtrafiknod.

Framtid

Lidingö centrum kan kompletteras med ett mindre antal nya bostäder och lokaler. Parkeringssituationen ska förbättras. Ny bebyggelse ska främst tillkomma på redan ianspråktagen mark för att säkerställa att det gröna i Lidingö centrum bevaras. Bebyggelsen ska vara småskalig och anpassas till den befintliga bebyggelsestrukturen som finns i området.

För att Lidingö centrum ska fortsätta vara ett livskraftigt centrum är det viktigt att befintliga verksamhetslokaler fortsätter att vara avsedda för verksamheter.

Om regionen vill dra om Lidingöbanan via Lidingö centrum så att de befolkningstäta områdena på södra Lidingö får en kollektiv direktförbindelse med sitt kommuncentrum är det en möjlig utveckling som staden är positiv till.

Illustration: BSK arkitekter

Björnbo

Nuläge

Björnbo ligger på en höjd norr om Kyrkviken mellan Norra Kungsvägen och Elfviksvägen. Området består av bostäder för äldre i flerbostadshus, radhus och kedjehus. I området finns en byggnad som utgör huvudentré för området och som innehåller gemensamma lokaler. Bebyggelsen är samlad i tre olika områden med en varierad arkitektonisk utformning och placering av byggnaderna i landskapet.

En stor del av fastigheten är i dag skog eller anlagd park med många höga uppvuxna löv- och barrträd och det finns höga naturvärden i området.

Framtid

Området ska kompletteras med nya seniorbostäder i flerbostadshus i två olika delområden och en ny samlingslokal för cirka 200 personer i anslutning till gemensamhetslokalerna vid huvudentrén.

Det ena delområdet ligger i anslutning till Björnbos huvudentré och den tillkommande bebyggelsens placering och utformning ska anpassas till den befintliga bebyggelsen och stärka entréplatsens rumslighet. I det andra delområdet ska ny bebyggelse till största del tillkomma på en asfalterad parkeringsyta och endast en liten del av befintlig naturmark kommer att tas i anspråk.

Gemensamt för de två delområdena är att ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till områdets natur- och kulturvärden. Den nya bebyggelsen ska anpassas till den befintliga bebyggelsen och genomsyras av hög kvalitet och god tillgänglighet.

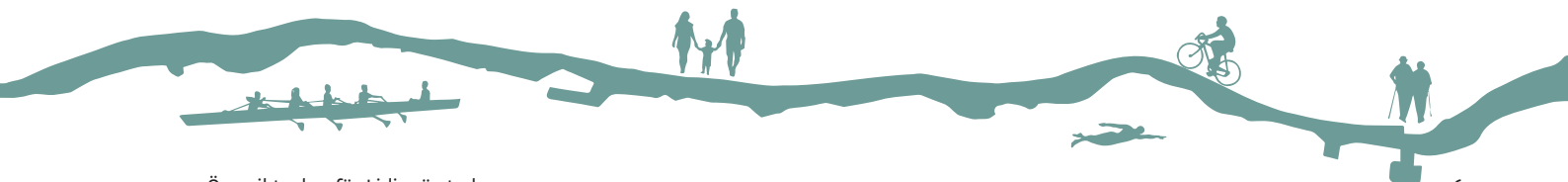

Foto: Maria Nästesjö

Rudboda centrum

Nuläge

Rudboda är ett bostadsområde med en variation av radhus, kedjehus, småhus och flerbostadshus som planlades och byggdes ut under 1960- och 1970-talen. Rudboda centrum är den centrala punkten i området och består i dag av ett flerbostadshus, en livsmedelsbutik samt en lokal som tidigare inrymt bland annat förskola. Det finns ett torg och en stor markparkering.

Området har god kollektivtrafikförsörjning och det finns flertalet gång- och cykelvägar som går genom området. Öster om centrum ligger Rudboda skola som delvis använder parkeringen i centrum vid hämtning och lämning.

Framtid

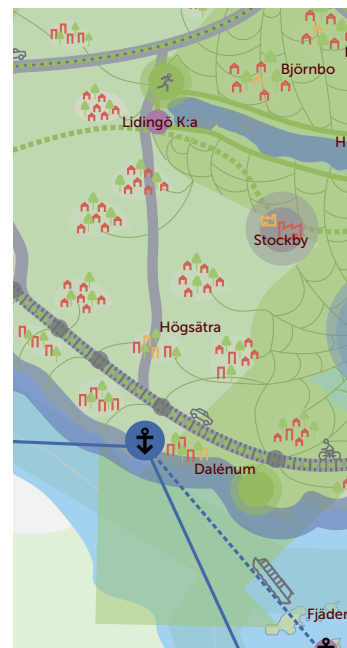
I Rudboda centrum planeras det för nya radhus som ska präglas av småskalighet, grönska och högkvalitativ arkitektur. Det befintliga flerbostadshuset och verksamhetslokalen som är i dåligt skick ska rivas för att ge plats åt de nya radhusen.

Den befintliga torgytan framför livsmedelsbutiken ska finnas kvar och det ska ges möjlighet att uppföra en mindre lokal. I övrigt ska torget vara trivsamt utformat med sittplatser, träd och planteringar.

Rudboda som stadsdel präglas av rik grönstruktur och det gröna ska ta plats och genomsyra området även i framtiden. Bland annat kommer värdefulla träd att bevaras och nya träd och grönska kommer att tillföras området.

Visionsbild över framtida Hälsans hus i Högsätra. Illustration: Brunnberg & Forshed arkitekter

Högsätra

Nuläge

Högsätra ligger på södra Lidingö cirka två kilometer från Lidingö centrum. I området finns det bland annat ett stort antal bostäder, vårdverksamheter, samt idrotts- och fritidsaktiviteter. I anslutning till området finns en förskola och en grundskola. Området har god kollektivtrafikförsörjning med flertalet busslinjer och närhet till Lidingöbanan och pendelbåt. I området finns ett brett utbud av idrotts- och fritidsaktiviteter med bland annat ishall, fotbollsplan, spontanidrottsplatser, utegym, odlingslotter och promenadstråk mot Kottlasjön.

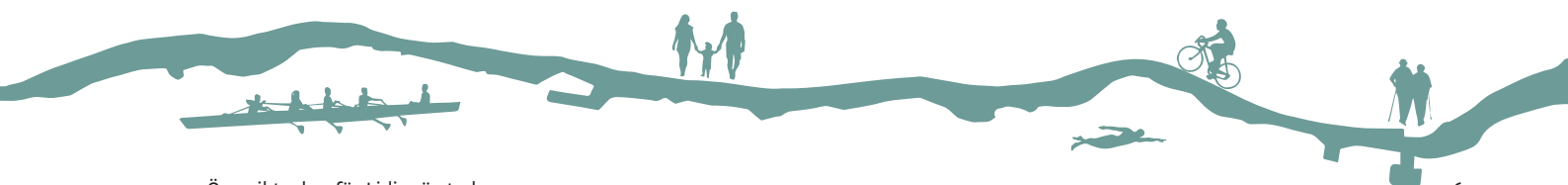
Framtid

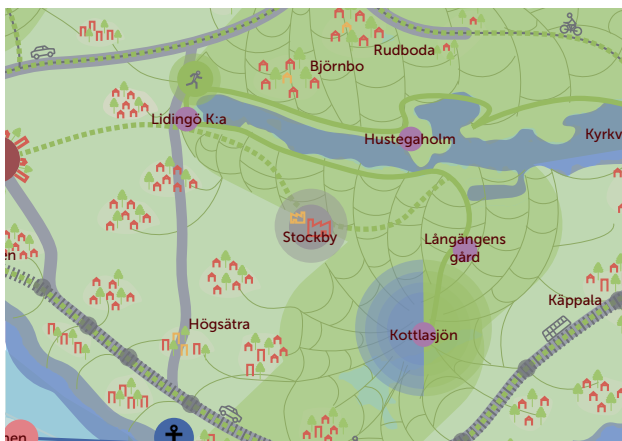
I området ska det tillkomma cirka 160 bostäder varav cirka 130 bostäder i flerbostadshus och cirka 30 i radhus. Den befintliga byggnaden för vårdändamål (före detta Lidingö sjukhus) kommer rivas och en ny byggnad kommer uppföras. I bottenvåningen på ett av flerbostadshusen kommer det finnas

lokaler för restaurang- och caféverksamhet. Den nya bebyggelsen ska präglas av småskalighet, grönska och högkvalitativ arkitektur i klassisk stil. Ambitionsnivån ska vara hög gällande gestaltning, utformning och materialval.

Den nya bebyggelsen ska till stor del tillkomma på redan hårdgjorda ytor. För att förstärka och nyskapa grönstruktur i området ska grönska integreras i bebyggelsen genom exempelvis grön förgårdsmark, innergårdar med växtlighet och trädkantade gator, stråk och torg. I området kommer det finnas ett antal olika torg och platsbildningar som ska utformas omsorgsfullt för att skapa en inbjudande och trevlig mötesplats.

Angränsande Högsätra idrottsområde ska utvecklas till en trygg och attraktiv plats med möjlighet för fler idrottshallar och utrymme för utomhusaktivitet.

Stockby

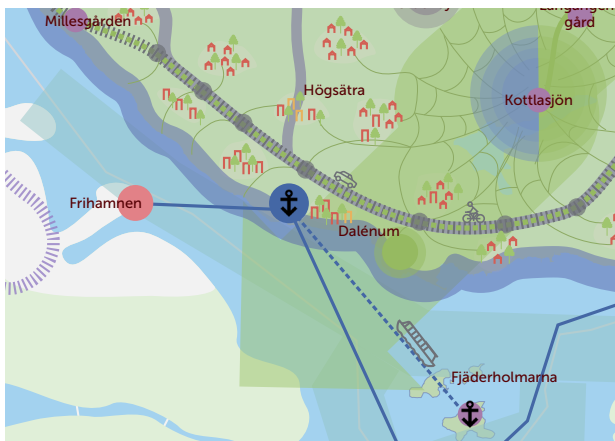
Nuläge

Stockby är ett verksamhetsområde som ligger mellan Gångsätra och Koltorp, söder om Kyrkviken. Området har växt fram successivt sedan 1960-talet och i dag finns verkstäder med olika inriktningar; verksamheter inom film, bygghandel, bageri, förråd, återvinningsanläggning med mera. Flera företag och näringsidkare har bedrivit sin verksamhet där länge och det finns ett intresse från andra verksamheter att etablera sig i området. Verksamhetsområdet är omgivet av grönområden i söder och angränsar till Långängen-Elfviks naturreservat.

Framtid

Det befintliga verksamhetsområdet ska utökas för att tillgodose behov av industrimark för företagare på Lidingö. De befintliga fastigheterna kommer att utvecklas med större byggnadsarea och byggnadshöjd. Det kommer vara möjligt att utöka industrimarken vilket innebär att fler och större verksamheter kommer att få möjlighet att etablera sig i området. I sin helhet kommer området inte att förändras gällande gestaltning, stadsbild och bebyggelse, men kommer att ge ett större och mer synligt intryck.

I området finns naturvärden och ekologiska samband och det är viktigt att hänsyn tas till befintliga värden när området utvecklas. Utvecklingen ska så långt som möjligt inte påverka möjligheten att bibehålla och utveckla områdets specifika ekologiska och rekreativa värden.

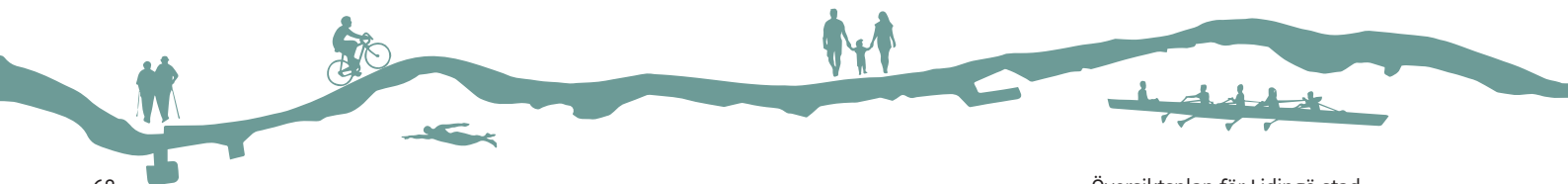
Dalénum

Nuläge

Dalénum var tidigare ett industriområde med olika typer av verksamheter och kontor som under 2010-talet utvecklades till ett nytt bostadsområde. Området består främst av flerbostadshus och i området finns verksamheter och servicefunktioner. När området utvecklades ställdes det höga krav på att hänsyn skulle tas till de kulturhistoriska värdena och miljömässiga kvaliteterna som fanns i området.

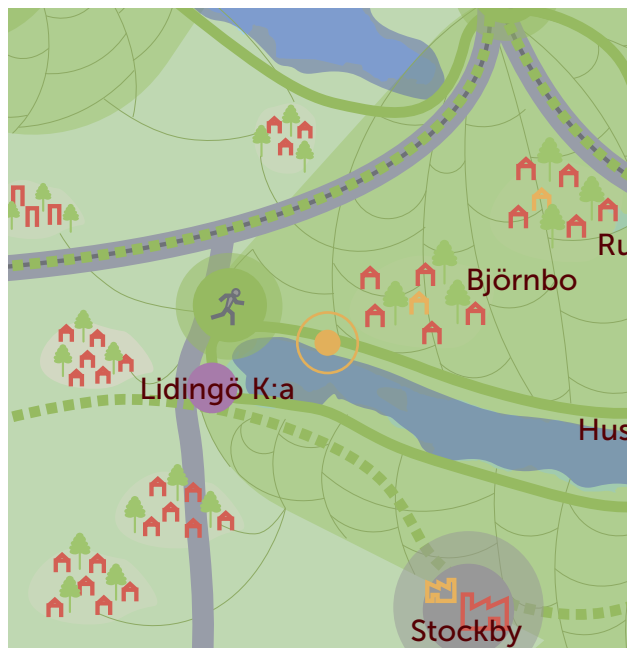
Framtid

I Dalénum utreds förutsättningar för tillkommande småskalig bebyggelse och en omlokalisering av ett befintligt värmeverk. Den tillkommande bebyggelsen ska vara ett komplement till den befintliga bebyggelsen och utformas på ett sådant sätt som är förenligt med de höga krav på utformning och arkitektoniska krav som ställs på ny bebyggelse. Ny bebyggelse ska främst tillkomma på redan ianspråktagen mark för att undvika att naturmark och grönområden tas i anspråk. I området planeras det för en ny förskola för att täcka behovet av förskoleplatser som finns i närområdet.

Kvarteret Båtbyggaren åt väster och kvarteret Brädgården åt öster.
Illustration: WSP och Lidingö stad.

Projektets lokalisering är ungefärligt markerad med gul prick och ring.

Brädgården och Båtbyggaren

Nuläge

Kvarteren Brädgården och Båtbyggaren är belägna vid inre Kyrkviken, cirka 1,5 kilometer från Lidingö centrum. I anslutning till området finns Lidingövallen med ett stort utbud av idrottsaktiviteter.

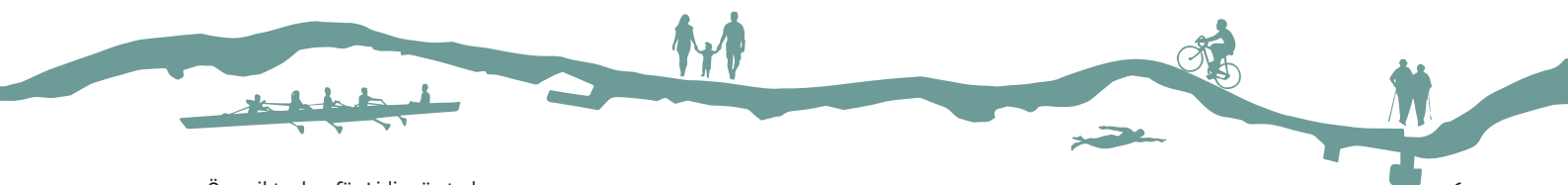
Kvarteren har varit bebyggda med olika typer av industri och verksamheter sedan tidigt 1900-tal. Kvarteret Brädgården nyttjades just som brädgård under större delen av 1900-talet och en bit in på 2000-talet. Kvarteret sanerades i samband med att den senaste verksamhetsutövaren flyttade därifrån. Kvarteret Båtbyggaren har sedan 1900-talets början varit plats för båtbyggeri, båtvarv, snickeri och liknande verksamheter. Den marina kopplingen är fortfarande tydlig hos en del av kvarterets verksamhetsutövare.

Framtid

Området ska utvecklas till ett attraktivt bostadsområde som på ett bra sätt samverkar med intilliggande verksamhetsområde och övrig omgivande bebyggelse.

Inom kvarteret Brädgården planeras villatomter som grupperas kring ett litet torg. På den norra delen av kvarteret Båtbyggaren planeras radhustomter. Närmast Kyrkvikens vatten ska en mindre park anläggas. Strandens tillgänglighet för allmänheten säkerställs genom att den planläggs som allmän plats.

Nya byggnader ska utföras med höga gestaltungsambitioner och samspela med befintlig bostadsbebyggelse. Den nya bebyggelsen tar upp värdebärande karaktärsdrag från sin kulturhistoriska omgivning, såsom exempelvis småskalighet, klassisk gestaltning och gröna trädgårdar.

Projektets lokalisering är ungefärligt markerad med gul prick och ring.

Larsbergs parkeringshus

Nuläge

Larsberg är ett bostadsområde som främst byggdes under åren 1965-1973 och består av flerbostadshus. Området har succesivt kompletterats med ytterligare flerbostadshus och ett nytt centrumhus med detaljhandel, skola och andra samhällsfunktioner.

I områdets sydöstra del finns det ett parkeringsgarage som ger ett otrevligt intryck och som bidrar till att platsen kan upplevas som otrugg.

Framtid

På platsen där det befintliga parkeringsgaraget står ska förutsättningarna för nya bostäder utredas. Den tillkommande bebyggelsen ska vara småskalig och vara ett komplement till den befintliga bebyggelsen. Den nya bebyggelsen ska utformas på ett sådant sätt som är förenligt med de höga krav på utformning och de arkitektoniska krav som ställs på ny bebyggelse. Den nya bebyggelsen ska inte påverka den befintliga bebyggelsen negativt utan bidra till att höja områdets attraktivitet och trygghet.

Lidingö Brostrand

Nuläge

Området har länge varit outnyttjat och har bland annat fungerat som arbetsområde med byggnadsmaterial och byggbodas under arbetet med den nya Lilla Lidingöbron.

Framtid

Området ska utvecklas till att bli en ny entré till Lidingö med ett attraktivt rekreationsområde med koppling till havet som utgångsläge. Markanvändningen föreslås bestå av en blandning mellan vattenanknuten verksamhet och restaurang eller kafé med park och promenadstråk längs med vattnet. Allmänhetens tillgång till mark- och vattenområdet ska säkras i och med att området utvecklas.

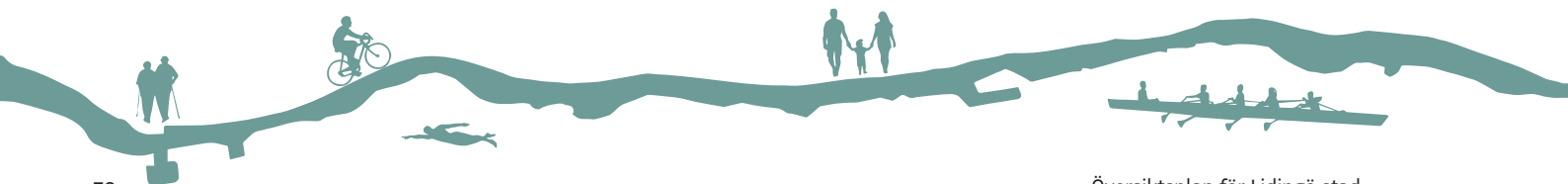

Foto: Micke Lundström

Riktlinjer och ställningstaganden

Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra planeringen av mark- och vattenanvändning. Riktlinjer är indelade i temaområden och ska komplettera de riktlinjer och ställningstaganden som redovisas i kapitel Allmänna intressen.

Riktlinjer för natur, klimat, miljö och friluftsliv

Lidingö ska även fortsatt vara en grön och blå ö. En utvecklad och sammanhållen grönstruktur är mångfunktionell och har stor potential att hantera flera samhällsutmaningar samtidigt. Både grön- och blåstruktur ska vara planerad och utformad för att långsiktigt främja biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatanpassning och människors hälsa. Naturen är viktig för Lidingöborna och det är därför viktigt med god tillgänglighet med möjligheter till rekreation.

Framtidens Lidingö ska bestå av en varierad grönstruktur, med allt från orörd skog, till rekreationsskog, till mera parkliknande stråk och

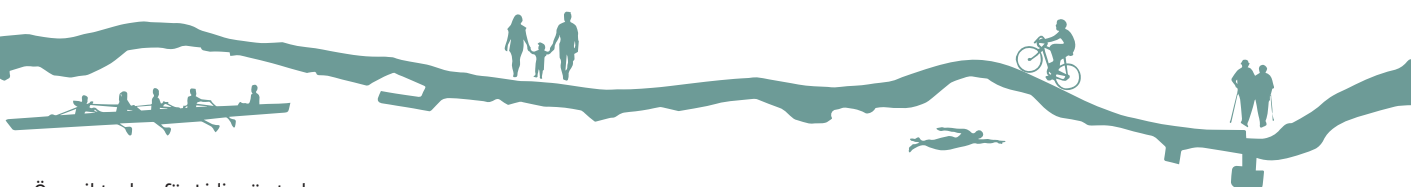
parker. Natur och grönområden ska alltid prioriteras framför bebyggelse. Grönytor ska fredas från bebyggelse. Lidingöborna ska ha tillgång till olika typer av natur- och grönområden. Lidingöborna ska ha god tillgänglighet till både grönområdena och vattnet längs våra allmänna stränder.

Vid planläggning ska den gröna infrastrukturen väga tungt och ianspråktagande av grön- och naturområden ska undvikas.

Mål, strategier och riktlinjer anges i Grönplan och Blåplan för Lidingö. I trafikfrågor gäller Lidingös trafikpolicy framför grön- och blåplanen. För att uppfylla målen i grön- och blåplanen ska de åtgärder som är kopplade till planerna genomföras.

Vid detaljplanering ska risk för översvämning och höga temperaturer hanteras tidigt i planeringen.

I områden där det finns förutsättningar för ras, skred eller erosion ska det genomföras geotekniska undersökningar tidigt i planeringskedjet. Äldre

detaljplaner reglerar vanligtvis inte lägsta grundläggningsnivå och kan ibland omfatta låglänt mark.

Lidingö stad har redan påbörjat planering för fler publika laddstationer. Behovet av laddning i offentliga utrymmen kommer att öka, och energinätet måste hantera detta. Inom sjöfarten väntas övergången till elektriska och vätgasdrivna båtar påverka det lokala elnätet och kräva bättre laddningsinfrastruktur även i hamnar. Staden behöver agera proaktivt för att möta dessa utmaningar.

Riktlinjer för infrastruktur och trafik

Lidingös framtida trafikstruktur syftar till att förbättra trafiksäkerheten vilket inkluderar förbättrad framkomlighet för samtliga trafikslag. Det framtida trafiksystemet på Lidingö utvecklas smart och resurseffektivt genom att integrera olika trafikslag med varandra samt genom att rusta upp och förbättra möjligheterna i den redan befintliga och utbyggda infrastrukturen. En grundläggande princip i översiktsplanen för Lidingö stad är att alla trafikslag ska behandlas lika.

I stället för omfattande och dyra nyinvesteringar i den kommunala infrastrukturen ska tyngdpunkten ligga på att vårda, vidmakthålla och göra förbättringar av den befintliga infrastrukturen på Lidingö. Utgångspunkten för alla åtgärder är att möta Lidingöbornas behov nu och i framtiden. Lidingö stad ska särskilt arbeta för att kollektivtrafiken till och från samt inom ön förbättras.

Riktlinjer för fritid, idrott och kultur

För att ett samhälle ska vara välfungerande ska barn och ungdomar få möjlighet till en god skola och lika möjligheter att utöva idrott och kulturaktiviteter. Lidingö stad ska verka för att ha attraktiva, flexibla och tillgängliga anläggningar. Idrottsanläggningarna ska bidra till att skapa mötesplatser som stimulerar olika målgrupper till fysisk aktivitet och idrott.

Genom ett fortsatt samarbete med Lidingöborna, näringsliv, kulturaktörer, föreningar och Lidingö stads kulturverksamheter skapas ett brett och attraktivt utbud av kulturaktiviteter som kan bidra till en givande fritid åt alla Lidingöbor.

Staden ska underlätta för idrottsrörelsen och andra aktörer som erbjuder fysisk aktivitet och möjliggöra

alternativa aktivitetsformer för Lidingöborna. Stadens stöd och utveckling av idrotten ska främst vara inriktat på barn- och ungdomsverksamhet. Vuxnas idrottande ska vara i huvudsak självfinansierande.

Moderna idrottsmiljöer ska ha ett utbud som attraherar breda målgrupper och vara utformade för flexibel användning med utrymme för mötesplatser. För att möta efterfrågan ska det finnas anläggningar som är anpassade för spontan-, bredd- och tävlingsidrott med god infrastruktur.

Idrottsanläggningarna ska bidra till att skapa mötesplatser som stimulerar olika målgrupper till fysisk aktivitet och idrott. Lidingö stad ska verka för att ha attraktiva, flexibla och tillgängliga anläggningar.

Fritidsbåtar är en viktig del av Lidingös karaktär och fler båtplatser behövs för att möta efterfrågan i existerande anläggningar.

Kollektivtrafiken på Lidingö ska koppla samman öns olika stadsdelar med Lidingö centrum, skolor och olika idrottsanläggningar.

Riktlinjer för näringsliv

Lidingö har ett aktivt och mångfasetterat näringsliv med ett stort antal företag och nätverkande företagareföreningar som bidrar till ett positivt företagsklimat. Lidingö stad ska fortsatt värna om det goda samarbetet med näringslivet på ön. Staden ska ha en hög servicenivå, goda relationer och en bra samverkan med det lokala näringslivet.

Lidingö ska vara ett levande samhälle med både bostäder och företag. Attraktiviteten att bo på Lidingö pressar upp bostadspriserna. När näringsidkare flyttar eller lägger ner verksamhet kan det ligga nära till hands att försöka göra om gamla verksamhetslokaler till bostäder. Detta är en utveckling som staden har för avsikt att motverka. Staden ska slå vakt om att verksamhetslokaler och existerande industrimark ska bevaras för företagande.

Riktlinje bebyggelse

En stor del av Lidingös identitet sitter i den byggda miljön och Lidingös karaktäristiska arkitektur och kulturmiljö ska skyddas och bevaras. Den övergripande inriktningen för bebyggelseutvecklingen

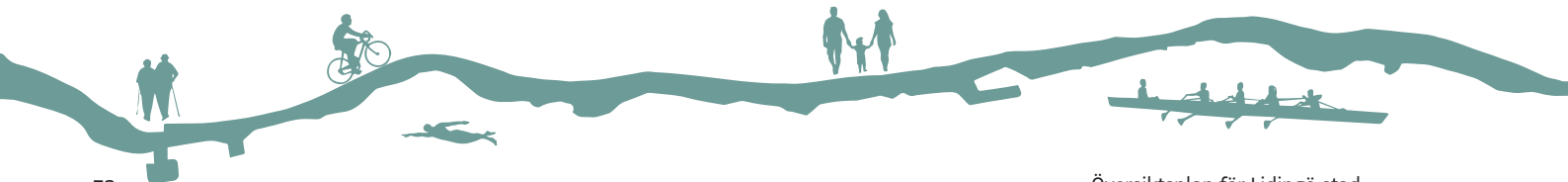

Foto: Micke Lundström

på ön är att den ska vara restriktiv, långsiktig och förutsägbar samt präglas av lyhördhet, transparens och dialog.

Inriktningen för det framtida byggandet är att nybyggnation endast kan ske i mycket begränsad omfattning. Den byggbara marken på ön är begränsad. Lidingös kulturmiljöer ska bevaras och värnas och byggnation ska inte ske på bekostnad av Lidingös blåa och gröna värden.

Vård- och omsorgsboenden och bostäder för olika målgrupper ska främst tillkomma inom stadens eller privata utövers befintliga lokalbestånd för att undvika att nya markområden tas i anspråk för bebyggelse.

För flexibilitet och bra resursutnyttjande ska samnyttjande av befintliga lokaler underlättas och planeras för vid nybyggnation.

Att äga sitt eget boende är för många människor en trygghet och ska eftersträvas i framtida planer. Efterfrågan på villor och radhus är hög. Dessa ska prioriteras framför flerfamiljshus.

Tillkommande bebyggelse ska vara estetiskt tilltalande och kännetecknas av högkvalitativ arkitektur i fråga om material och energiprestanda. Ny bebyggelse ska utgå från och ta avstamp i den

existerande bebyggelsestrukturen och knyta an till Lidingös kulturhistoria.

Den unika och kulturhistoriskt värdefulla stadsbilden i Lidingös ursprungliga villastadsområden ska bevaras. Den präglas av en- och tvåfamiljsbyggnader som uppförts terränganpassat på generösa tomter, där tomtarealerna ofta varierar mellan 1500 och drygt 3000 kvm. Vid nya ansökningar om delning eller nybildning av fastighet inom dessa områden, ska principerna som gällde för den ursprungliga tomtindelningen tillämpas för att tomtstorlekarna ska bevaras, i syfte att motverka ett tätare byggnadssätt än det redan etablerade, något som bedöms ha en negativ och förvanskande påverkan på den kulturhistoriskt värdefulla stadsbilden.

Vid ansökningar om delning eller nybildning av fastigheter områden utanför villastadsområden, ska motsvarande hänsyn tas till de där karaktäristiska stadsbildskvaliteterna, liksom de där gällande bestämmelserna om minsta tomtstorlek.

Gemensamt för samtliga kommande prövningar av nya ansökningar för lov, delning eller nybildning av fastighet, är att ny fastighet inte ska vara mindre än 1000 kvm och att den areal som utgörs av skaftväg och vattenområde inte räknas in i det som utgör tomt, dvs ytan ingår inte vid beräkning av minsta tomtstorlek.

Genomförande av översiktsplan

Översiktsplanen har en central roll i stadens arbete med att formulera strategier för en långsiktigt hållbar utveckling. Översiktsplanen är en avsiktsförklaring om hur den fysiska miljön bör användas, utvecklas och bevaras.

Lidingö stad har en stor roll i genomförandet av översiktsplanen genom detaljplaner, bygglov, förvaltning och tillsyn. Många delar av genomförandet måste ske i samverkan med andra aktörer. Statliga och regionala aktörer är viktiga för att bland annat säkerställa att nödvändig infrastruktur upprätthålls och utvecklas.

Kollektivtrafiken är en viktig samhällsfunktion som staden inte styr över och en fråga där det måste finnas ett bra och väl fungerande samarbete mellan Lidingö stad och Region Stockholm.

Översiktsplanen ska tillsammans med Lidingö stads övriga policy- och strategidokument vara vägledande för stadens fysiska planering. Lidingös miljöprogram, grönplan, blåplan och trafikpolicy är några exempel på vägledande dokument. För genomförandet av översiktsplanen behöver staden fortlöpande uppdatera relevanta strategidokument och ta fram nya.

Lidingö stad har tagit fram ett förslag till översiktsplan. Under våren 2025 kan du lämna synpunkter på granskningsförslaget. Ta del granskningsförslaget och läs mer om hur du kan lämna synpunkter på [lidingo.se](https://www.lidingo.se)